

DOGO ARGENTINO

Jalostuksen tavoiteohjelma 1.1.2014 – 31.12.2018

Hyväksytty Dogo Argentino Club Finland ry:n yleiskokouksessa xx.xx.2013
Hyväksytty Suomen Seurakoirayhdistys ry:n yleiskokouksessa xx.xx.2013
Hyväksytty Suomen Kennelliiton Jalostustieteellisessä toimikunnassa xx.xx.2013

*Fresko: Andrea Mantegna (1431-1506), Italy Pariskunnan makuuhuone. Metsästämään lähdössä.
Yksityiskohta: Alaasio (restauroinnin jälkeen)
Gal. E. Museo Di Palazo Ducale, Mantoue.
Alinari-Giraudon Collection, Paris*

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYSLUETTELO	2
TAULUKKOLUETTELO	4
1 YHTEENVETO	5
2 RODUN TAUSTA	6
3 JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	8
4 NYKYTILANNE	10
4.1 POPULAATION KOKO JA RAKENNE.....	10
4.1.1 Sukusiitos ja tehollinen populaatiokoko	14
4.1.2 Jalostuspohja.....	16
4.2 LUONNE JA KÄYTTÖMINAISUUDET	21
4.2.1 Rodun tyypillinen luonne	21
4.2.2. Luonnetesti	22
4.2.3 MH-luonnekuvaus.....	29
4.2.4 Luonteenpiirteet, rodun käyttötarkoitus ja tulevaisuuden haasteet.....	30
4.3 TERVEYS	33
4.3.1 PEVISA -ohjelmaan sisällytetyt sairaudet.....	33
4.3.2 Muut Suomessa todetut merkittävät sairaudet.....	36
4.3.3 Lisääntyminen	42
4.3.4 Yhteenveto rodulla muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista	42
4.4 ULKOMUOTO	43
4.4.1 Rotumääritelmän vastaavuus tämänhetkiseen ulkomuotoon.....	43
5. YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	48
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT	49
6.1 VISIO.....	49
6.2 ROTUJÄRJESTÖN TAVOITTEET.....	49
6.2.1 Populaation kokonaistila ja rakenne	49
6.2.2 Luonne	50
6.2.3 Käyttöominaisuudet.....	50
6.2.4 Terveys.....	50

6.2.5 Ulkomuoto	51
6.3. ROTUJÄRJESTÖN STRATEGIA.....	53
6.4 UHAT JA MAHDOLLISUUDET SWOT-ANALYYSIT.....	54
6.4.1 Luonne	54
6.4.2 Terveys.....	54
6.4.3 Ulkomuoto	55
6.4.4 Käyttöominaisuudet.....	55
6.4.5 Populaation kokonaistila ja rakenne.....	56
6.5 VARAUTUMINEN ONGELMIIN.....	57
6.6 TOIMINTASUUNNITELMA JTO:N TOTEUTTAMISEKSI	58
7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA	59
7.1 STRATEGISET TOIMENPITEET	59
7.2 PÄÄMÄÄRIEN SAAVUTTAMINEN	59
LIITE 1 Ehdotus dogo argentino -rodun PEVISA-ohjelmaksi 1.1.2014 - 31.12.2018	61
LIITE 2 Yhteenveto jalostusurosten, -narttujen ja -yhdistelmien suosituksista	62

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1 Suomessa syntyneet ja rekisteröidyt pentueet vuosina 1991- 2012.....	10
Taulukko 2 Suomalaiset kasvattajat 1991 - 2012.....	12
Taulukko 3 Tuontikoirat maittäin 1989 - 2012.....	13
Taulukko 4 Vuosiyhteenveto 2000 – 2012 Suomessa syntyneistä pentueista	14
Taulukko 5 Jalostuspohja per sukupolvi 2000-2012	17
Taulukko 6 Suomessa jalostukseen käytetyt urokset (1991 - 2012).....	18
Taulukko 7 Suomessa jalostukseen käytetyt nartut (1991 - 2012).....	19
Taulukko 8 Luonnetestien loppupisteet, vuoden 2012 loppuun mennessä	25
Taulukko 9 Luonnetestien osa-alueiden keskiarvot, vuoden 2012 loppuun mennessä	25
Taulukko 10 Luonnetestien tulokset osa-alueittain selityksineen, vuoden 2012 loppuun mennessä.....	26
Taulukko 11 Käyttäytymiskoetulokset, BH 2003–2012, yht. 22 kpl.....	30
Taulukko 12 Palvelus- & pelastuskoira- sekä tottelevaisuuskoetulokset 2003-2012, yht. 15 kpl.....	31
Taulukko 13 Lonkkakuvaustulokset vuosina 1992–2012 syntyneet	34
Taulukko 14 Lonkkakuvaustulosten määrä prosentteina 1992-2012 syntyneet	34
Taulukko 15 Lonkkakuvaustulosten määrä prosentteina 2008-2012 syntyneet	35
Taulukko 16 Kynnärnivelkuvaustulokset vuosina 1992-2012 syntyneet.....	36
Taulukko 17 Kynnärnivelkuvaustulosten määrä prosentteina 1992-2012 syntyneet.....	36
Taulukko 18 Suomessa syntyneet dogo argentinot, ilmoitetut BAER-testit 1998 - 2012.....	37
Taulukko 19 Suomessa syntyneet dogo argentinot, ilmoitetut BAER-testit, testien tulos	38
Taulukko 20 Jalostustavoitteet ja niiden saavuttamisen keinot	53
Taulukko 21 Ongelmiin varautuminen.....	57
Taulukko 22 Toimintasuunnitelma 2014-2018	58

1 YHTEENVETO

Dogo argentino on metsästyskoira, mutta myös vartio- ja seurakoira alkuperäisessä kotimaassaan Argentiinassa. Maassamme sen perinteinen metsästyskäyttö ei ole mahdollista, joten vaihtoehtoisia käyttötarkoituksia kartoitetaan. Sen käyttöominaisuuksia on testattu Suomessa erilaisissa kokeissa, joissa päämääränä ovat usein palveluskoirakokeet. Ensimmäinen dogo argentino tuli Suomeen vuonna 1989, ja tällä vuoden 2012 loppuun mennessä koiria on rekisteröity 657 yksilöä. Valtaosa koirista on tällä hetkellä verrattain nuoria, alle viisivuotiaita.

Rotua harrastava yhdistys Dogo Argentino Club Finland ry. on nuori ja rotua harrastavana yhdistyksenä melko tuore. Silti jalostustoimikuntamme on pohtinut jalostustavoitteita vakavasti ja vastuuntuntoisesti. Yhdistyksen tarkoituksena on jakaa rotujärjestömme Suomen SeurakoiraYhdistys ry:n taakkaa usean melko erilaisen rodun puolestapuhujana.

Rodustamme on tärkeää ymmärtää sen tausta, alkuperäinen käyttötarkoitus ja perusluonne. Dogo argentino on Suomessa nuori rotu ja siksi kanta ei ole kaikilta osin yhteneväinen. Se asettaa kasvattajille haasteita. Jalostuksen tarkoituksena on rodun monipuolisuuden sekä alkuperäisen luonteen ja käyttöominaisuuksien pitäminen ennallaan. Pienen populaation vuoksi mahdollisimman laajan geenipoolin säilyttäminen on tarpeellista. Siihen pyritään voimakkaasti nyt ja tulevaisuudessa. Tämä seikka on yksi tavoiteohjelman tärkeimmistä haasteista. Jalostuksen tavoiteohjelman avulla pyrimme säilyttämään rodun alkuperäiset ominaisuudet, estämään erillisen näyttelylinjan muodostumisen ja rohkaisemaan uusia harrastajia kokeisiin ja kilpailuihin.

Dogo argentino on PEVISA-rotu ja jotta pennut voidaan rekisteröidä, tulee vanhempien olla astutushetkellä lonkka- ja kyynärnivelkuvattuja. Rekisteröinnin raja-arvona on lonkkien osalta D, kyynärnivelien osalta raja- arvoa ei ole. Rodun lonkkatilanne on huono, kaikista kuvatuista koirista 86 % on lonkkastatukseltaan joko C, D tai E. E-lonkkaisia on kuitenkin vähän ja A/B-lonkkaisten osuus on pienessä kasvussa. Kyynärniveltilanne ei kuitenkaan ole huono, mutta näin raskaalla rodulla kuin dogo argentino kyynärnivelen terveyden merkitys korostuu. Kyynärnivelten osalta raja-arvoa ei ole tarvittu, kun taas lonkkien osalta huonoin tulos E on rajattu jalostuksesta pois. Dogo argentinon suurimpia terveysongelmia ovat perinnöllinen valkoiseen väriin liittyvä kuurous, nivelten kasvuhäiriöt sekä erilaiset ihovaivat, tulehdukset ja erilaiset allergiset ihottumat. Kuurouden osalta rotu on kuitenkin hyvässä tilanteessa systemaattisen kuulotestaustoiminnan ansiosta, valtaosa pennuista ja jalostuskoirista on kuulotestattuja.

Dogo argentino ei välttämättä sovellu kokemattomalle ohjaajalle. Siksi sillä ei ole tulevaisuutta pelkkänä seura- ja näyttelyrotuna, eikä sitä tule vain sellaisena markkinoida. Viime vuosien lisääntyneet rekisteröintimäärät ja kasvava kiinnostus rotua kohtaan ovat mahdollisuuksien lisäksi myös uhka, koska vaarana on kannan hallitsematon kasvu ja koirien päätyminen vääränlaisille omistajille.

Dogo argentino on hyvin funktionaalinen rotu. Yhtenä päätavoitteena on säilyttää se sellaisena ja seurata jatkuvasti terveystilanteen kehittymistä sekä tehdä tulevaisuudessa toimenpiteitä terveystilanteen parantamiseksi, mm. tiukentamalla PEVISAn raja-arvoja. Yhdistyksemme jalostustoimikunta on tässä avainasemassa. Sen tehtäviin kuuluu myös kasvattajien ja jäsenistön kouluttaminen ja neuvominen jalostukseen liittyvissä asioissa. Rodun tilan voidaan sanoa olevan tällä hetkellä suhteellisen hyvä. Terveyttä seurataan aktiivisesti ja rotumme menestyy näyttelyiden lisäksi pelastuskoirakokeissa. Lisäksi harrastajat ovat heräämässä rodun palveluskoira harrastuksen mahdollisuuksiin ja näitä oikeuksia osallistua palveluskoirakilpailuihin onkin uudelleen haettu. Tänä päivänä dogo argentino on tulevaisuuden harrastuskoira, jolle yhteiskunnan asettamat tavoitteet täyttyvät hyvin.

2 RODUN TAUSTA

Ymmärtääksemme dogo argentinoa, meidän on perehdyttävä sen ”vastustajaan” eli villisikaan. Rodun alkuperä on myös hyvin historiallinen ja se ilmentää vuosisataisia metsästysperinteitä olemassaolollaan.

Argentiinaan vietiin valloittajien ja muiden maahanmuuttajien mukana kotieläiminä sikoja, joita päästettiin vapaasti laiduntamaan metsiin. Osa sioista karkasi ja villiintyi. Ne yhdistyivät 1900-luvun alussa metsästyskäyttöön Euroopasta tuotuihin villisikoihin, joista osa oli karannut ihmisten valvonnasta. Tämä uusi argentiinalainen villisika koitui ongelmaksi. Siolla ei ollut Argentiinassa luontaisia vihollisia, joten kanta kasvoi räjähdysmäisesti niille suotuisissa olosuhteissa. Villisiat aiheuttavat paljon vahinkoa maanviljelijöille muun muassa syömällä karjaa kuten lampaita ja vasikoita. Aggressiiviset ja voimakkaat villisiat ovat surmanneet myös ihmisiä. Villisikojen määrän rajoittaminen olikin lähtökohtana dogo argentinojen jalostukselle. Vielä tänä päivänä, miltei vuosisata dogo argentino –rodun kehittämisen jälkeen tilanne on muuttunut hyvin vähän.

Rotu on alun perin lähtöisin Cordoban maakunnasta Argentiinan keskiosasta. Rodun kehittäjä tohtori Antonio Nores Martinez oli kuuluisa lääkäri ja vanhan cordobalaisen suvun jäsen. Mahdollisesti verenperintönä saatu voimakas kiinnostus koiriin sai hänet luomaan perustan ja rotumääritelmän uudelle koirarodulle, jonka hän nimesi dogo argentinoksi. Martinezin jalostustyö perustui useiden puhtaiden rotujen järjestelmälliseen risteyttämiseen ”vanhan cordoban taistelukoiran (perro pelea de cordobes)” kanssa. Tämä paikallinen taistelukoira-rotu oli erittäin vahva ja voimakas, mutta siltä puuttui henkinen ja perinnöllinen tasapainoisuus. Innokkaat koiratappeluiden harrastajat tunsivat rodun hyvin ja arvostivat sitä. He edustivat maan kaikkia sosiaaliluokkia. Eurooppalaisen 1400–1500-luvun kolonialismin ajan taiteesta löytyy cordoban taistelukoiran tyyppisiä metsästyskoiria, joten kyseessä on hyvinkin vanha ”rotu/koiratyyppi”.

Tohtori Nores Martinezin kasvatustyötä edelsi useiden sukupolvien ajan kestänyt perusteellinen tutkimus rodun luonteesta. Aluksi dogo argentinoa pidettiin taistelukoiraana. Metsästyksestä kiinnostunut Martinez otti kerran koiran mukaansa tavanomaiselle metsästysmatkalleen. Siellä uusi rotu osoitti kykynsä, ja niin siitä tuli matkaseurueen tärkeä jäsen miehen kaikille matkoille.

Dogo argentinosta tuli nopeasti erinomainen suurriistaa metsästävä koira. Aikojen kuluessa rodun sopeutumiskyky on tehnyt siitä hyvin monikäyttöisen. Se on osoittautunut arvossapidetyksi seuralaiseksi sekä uskolliseksi ja vertaansa vailla olevaksi suojelijaksi – niille, joihin se on kiintynyt. Vahvuutensa, sitkeytensä, hyvän hajuaistinsa ja rohkeutensa ansiosta se on verraton koira metsästäessä villisikaa, pekaria, puumaa ja muita maaseudun petoja, joita esiintyy Argentiinan laajoilla ja vaihtelevilla alueilla. Tasapainoisuus, sopusuhtaisuus ja erinomaiset, voimakkaat lihakset ovat ihanteellisia ominaisuuksia, kun rodun pitää kestää pitkiä matkoja muuttuvissa ilmasto-olosuhteissa ja taistella tulisesti tavoitetun saaliin kanssa.

Villisikaa on Argentiinassa metsästetty usein perinteisellä monteria -tyylillä. Monteria muistuttaa suuresti eurooppalaisten aristokraattien keskiaikaisia metsästystapoja, joissa suuri lauma koiria sekä keihään aseistautuneet jalosukuiset miehet ajoivat, ottivat kiinni ja tappoivat saaliin. Näitä historiallisia koiria Eurooppalainen taide kuvaa useita, yllättävänkin paljon, nykyistä dogo argentinoa muistuttavia koiria. Nämä metsästystavat he toivat mukanaan muuttaessaan Euroopasta Etelä-Amerikkaan. Argentiinassa henkilöä, joka metsästää villisikoja ampuma-aseen kanssa, on pidetty alaluokkaisena ja pelkurimaisena. Monteria- metsästystyyliin sisältyy villisian jäljestys, ajo ja kiinniotto dogo argentinon avulla. Villisika surmataan suurella veitsellä ja koirien tehtävänä on pitää toimenpiteen ajan eläin aloillaan. Dogo argentino on rotuna kehitetty nimenomaan monteria-metsästystapaa varten.

Argentiinan Kennelliitto ja Argentiinan Maataloustuottajien Keskusliitto hyväksyivät rodun 21.5.1964, jolloin rotukirja avattiin rekisteröintiä varten. Tohtori Augustin Nores Martinez oli rodun kehittäjän veli ja työn jatkaja. Hänen suuren kiinnostuksensa, työnsä ja vaivannäkönsä ansiosta FCI hyväksyi rodun 31.7.1973 ensimmäiseksi ja ainoaksi argentiinalaiseksi koiraroduksi.

Dogo argentinon jalostuksessa perinnehistorian mukaan käytetyt rodut sekä ominaisuudet, joita mainituilta roduilta haluttiin:

- 1) cordoban taistelukoira, joka oli pohjana rodulle
- 2) pointteri – hyvä hajuaisti
- 3) bokseri – vilkkaus ja lempeys
- 4) tanskandoggi – koko
- 5) bullterrieri – pelottomuus
- 6) bulldoggi – rintakehä ja uskaliaisuus
- 7) irlanninsusikoira – metsästysvietti
- 8) bordeauxindoggi – puruvoima
- 9) pyreneittenkoira – valkoinen turkinväri
- 10) espanjanmastiffi – voima

Valintoja tarkasteltaessa on tärkeää tietää, että useaa edellä mainittua rotua, kuten esimerkiksi bokseria, käytettiin jalostuksessa vain kerran. Yksittäinen koira tuotiin mukaan jalostusohjelmaan jonkin tietyn ominaisuuden vuoksi. Ei ole myöskään sanottua, että eri ominaisuudet ovat peräisin yksinomaan yhdeltä rodulta, kuten valkoinen väri pyreneittenkoiralta, mutta tämä on ollut syynä eri rotujen käyttöön. Lisäksi on muistettava, että jokainen roduista on muuttunut huomattavasti vuosikymmenien saatossa niin ulkonäöltään, käyttötarkoitukseltaan kuin luonteeltaankin.

3 JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Dogo Argentino Club Finland ry:n perustamisilmoitus tehtiin 1994 ja yhdistys perustettiin Etelä-Amerikan Molossit ry. -nimisenä. Samana vuonna dogo argentino oli siirtynyt roturyhmän 2 roduksi ja rotujärjestöksi tuli Bullmastiffit ja Mastiffit ry. Aluksi ajatuksena oli, että yhdistyksemme voisi tuoda yhteen niin dogo argentino -rodun kuin fila brasileiro -rodun harrastajatkin. Ajatuksesta kuitenkin luovuttiin pian ja jo vuonna 1996 yhdistys toimi nimellä Dogo Argentino Club ry. vakiintuen näin ainoastaan dogo argentino -harrastajien omaksi yhdistykseksi.

Yhdistyksen säännöissä yhdistyksen tarkoituksena määritellään ”Dogo argentino -rotuisten koirien kasvatuksen ja jalostuksen edistäminen Suomessa”. Lisäksi niissä mainitaan, että ”yhdistys toteuttaa tarkoitustaan kokoamalla ja julkaisemalla rotua koskevia tietoja, harjoittamalla jalostusneuvontaa, toimeenpanemalla koiranäyttelyitä, järjestämällä esitelmä- ja koulutustilaisuuksia sekä kokeita ja kilpailuja”.

Dogo argentino –rodun rotujärjestö oli Bullmastiffit & Mastiffit ry vuoden 2006 loppuun saakka. Vuoden 2007 alusta yhdistys siirtyi rotujärjestön Suomen Seurakoirayhdistys ry:n alaisuuteen. Dogo Argentino Club Finland ry on ollut vuodesta 1995 saakka sekä rotujärjestön että Suomen Kennelliitto ry:n jäsenyhdistyksenä. Se on lisäksi ollut Uudenmaan Kennelpiirin ry:n jäsenyhdistys vuodesta 1994 alkaen. Suomen Palveluskoiraliitto ry:n jäsenenä yhdistys on ollut vuodesta 2002, jolloin dogo argentino –rodulle myönnettiin oikeus kilpailla palveluskoirakokeissa. Valitettavasti vuoden 2006 lopussa rotu putosi pois palveluskoirarotujen joukosta monen muun rodun ohella, koska vaadittua koetulosta ei vielä tuolloin saatu hankittua. Vuonna 2008 Suomen Palveluskoiraliitto ry:n vaatimat viisi BH-koetta voitiin todeta saavutetuiksi ja oikeutta kilpailla pk-kokeissa on jälleen haettu. Dogo argentinit saavuttivat kilpailuoikeudet palveluskoirakokeisiin 1.1.2009 alkaen.

Vuoden 2004 lopulla yhdistys haki rotujärjestön puoltamana Suomen Kennelliitto ry:ltä rotua harrastavan yhdistyksen asemaa. Tähän vastattiin myöntävästi ja helmikuusta 2005 lähtien Dogo Argentino Club Finland ry. on toiminut rotua harrastavana yhdistyksenä. Alkuvuosina jäsenmaksun maksaneita oli 10 – 20 jäsentä. Määrä on kasvanut vuoden 2003 jälkeen 60 jäseneksi, minkä lisäksi perhejäseniä on toistakymmentä. Tänä päivänä jäseniä on hieman yli sata. Kun dogo argentinoja rekisteröidään entistä enemmän, myös jäsenmäärän odotetaan tulevaisuudessa kasvavan. Yhdistyksen internet-sivut www.dogoclub.fi ovat usein harrastajan ensikosketus yhdistyksen toimintaan.

Yhdistys on järjestänyt viime vuosina jäsenistölleen asiantuntijaluentoja, joiden aiheina on ollut muun muassa ruokinta, pk-lajit, perinnöllisyystiede sekä rodun ominaispiirteet. Lisäksi yhdistys on järjestänyt pk-aiheisen leiriviikonlopun. Yhdistys on järjestänyt yhdessä rotujärjestön kanssa tuomarikoulutusta ja erikoisnäyttelyjä sekä oman pääerikoisnäyttelyn vuodesta 2007 lähtien. Pääerikoisnäyttelyssä rotua harrastava yhdistys pyrkii panostamaan rodun erikoistuomariin joka pääsääntöisesti on rodun kasvattaja/erikoistuomari rodun kotimaasta Argentiinasta.

Dogo Argentino Club Finland ry:n hallitus on vuoden 2003 alussa kutsunut koolle jalostustoimikunnan, joka toimii yhdistyksen hallituksen alaisena. Jalostustoimikunta huolehtii jalostuksen ohjaukseen liittyvistä tehtävistä. Sen tehtäviä ovat muun muassa lausuntojen antaminen kennelnimihakemuksiin, ulkomuototuomarikoulutusten järjestäminen, rotuun liittyvien tutkimustulosten kerääminen ja julkaiseminen, poikkeuslupien käsittely, jalostuksen tavoiteohjelman laatiminen ja PEVISA – sääntöjen valmistelemine sekä muiden kasvatukseen ja jalostukseen liittyvien asioiden käsittely.

Toimikunta kerää tietoa jalostukseen käytetyistä koirista (mm. myös PEVISA-tutkimusten ulkopuolelle jäävät terveystutkimukset sekä käyttöominaisuudet) sekä tulevien pentueiden määrästä ja ajankohdista. Lisäksi toimikunta pyrkii neuvomaan entistä paremmin varsinkin uusia kasvattajia jalostusvalinnoissa sekä muissa rotuun ja kasvatukseen liittyvissä asioissa.

4 NYKYTILANNE

4.1 POPULAATION KOKO JA RAKENNE

Ensimmäiset dogo argentinot Amancay ja Aimara del Corsario tuotiin Suomeen Argentiinasta ja rekisteröitiin Suomen Kennelliittoon 1989. Tämän jälkeen Suomeen tuotiin vielä Argentiinasta Brisa de Poncho Colorado vuonna 1990 ja Neron del Rancho Oriental vuonna 1991.

Ensimmäinen pentue Suomessa syntyi 11.10.1991 (Aimara del Corsario x Neron del Rancho Oriental). Yhtäkään näistä pennuista ei ole käytetty jalostukseen. Myöskään Aimaran sisarta Amancayta ei koskaan käytetty, joten näin tämän linjan käyttö jäi Suomessa yhteen pentueeseen.

Seuraava pentue syntyi vuonna 1992 (Brisa de Poncho Colorado x Neron del Rancho Oriental). Tällä pentueella on ollut suurin vaikutus rodun kannan kehitykseen Suomessa. Tästä yhdistelmästä käytettiin jalostukseen kahta narttua, vuonna 1995 Blanco Matador Necia ja vuonna 1996 Blanco Matador Nostalgiaa. Molemmissa pentueissa uroksena oli Itävallan tuonti Quebracho vom Knausserwald. Nämä yhdistelmät löytyvät myös suurelta osalta Suomessa syntyneiden koirien sukutauluista.

Kaikkiaan Suomessa on syntynyt 86 pentuetta vuoden 2012 loppuun mennessä. Näistä pentueista 24:ssä on käytetty isänä Suomessa syntyntä urosta, kun taas emänä on ollut 45 Suomessa syntyntä narttua. Muissa pentueissa vanhemmat ovat joko ulkomaisia jalostuskoiria tai tuontikoiria. Kotimaisten kasvattien käyttö jalostuksessa on lisääntynyt huomattavasti vuoden 2008 jälkeen.

Taulukko 1 Suomessa syntyneet ja rekisteröidyt pentueet vuosina 1991- 2012

Suomessa syntyneet ja rekisteröidyt pentueet vuosina 1991-2012				
Vuosi	Narttu	Uros	Pentuja	sukusiitos-% 4 sukupolvea
1991	AIMARA DEL CORSARIO	NERON DEL RANCHO ORIENTAL	4	0
1992	BRISA DE PONCHO COLORADO	NERON DEL RANCHO ORIENTAL	9	0
1995	BLANCO MATADOR NECIA	QUEBRACHO VOM KNAUSSERWALD	8	0
1996	BLANCO MATADOR NOSTALGIA	QUEBRACHO VOM KNAUSSERWALD	6	0
1998	CHARAREA VOM KNAUSSERWALD	TIGRE VOM KNAUSSERWALD	9	3,13
1998	TARTAGAL'S FOGOSA	INDIO-TOBA DEL BAGUAL	9	0
2000	BLANCO MATADOR PICANTE	LYNX DES GAUCHOS DES LOUVAUX	9	0
2000	CHARAREA VOM KNAUSSERWALD	VAN DZHAM	5	*0,00
2000	KERBEROS BLANCO XANDRA	VAN DZHAM	8	*0,00
2001	KERBEROS BLANCO XENA	AGUILA DE LAS AQUAS MANSAS	6	0
2001	MANCHA DE PURAPECA	CALISTO DE LAS AQUAS MANSAS	9	0
2002	UPAMPA DELLA MEZZA LUNA	MATACO DEL GUALILAN	8	*0,00
2002	YUMA	INDIO-TOBA DEL BAGUAL	9	0
2003	ESCARTO'S LA BALANDRA	CEDRICK DEL CAVDILLO	7	0
2003	KERBEROS BLANCO QUERENCIA	TUPAC DE CALFUCURA	8	0
2003	NILSH ROZA VETROV ARIADNA	BATIKMARS DELLA VAL CURONE	4	0
2003	NILSH ROZA VETROV BY JEVIL'S	CALISTO DE LAS AQUAS MANSAS	3	0
2003	UPAMPA DELLA MEZZA LUNA	HIERRO DEI FALCHI BIANCHI	4	0
2004	ALEXSANDRA	TUPAC DE CALFUCURA	6	0,39
2004	AURA DE AQUERON	AGUILA DE LAS AQUAS MANSAS	9	0
2004	ESCARTO'S LA BELLA	TUPAC DE CALFUCURA	8	0
2004	GRINGA DEL CAVDILLO	ESCARTO'S EL BUEY	9	0

Suomessa syntyneet ja rekisteröidyt pentueet vuosina 1991-2012 (jatkoa edelliseltä sivulta)				
Vuosi	Narttu	Uros	Pentuja	sukusiitos-% 4 sukupolvea
2004	HUAQUI DE NUEVA CORDOBA	LUCABRASI	8	*0,00
2004	JEVIL'S NICITA	DINGO DI CASA NARDINI	2	0
2005	DUNA DI CASA NARDINI	HIERRO DEI FALCHI BIANCHI	11	0,78
2005	ESCARTO'S LA BELLA	MEJSHI	10	0,39
2005	FORTUNA NIKS LASKA SNOW	ESCARTO'S EL BUEY	3	1,56
2005	NARAYA	TIGRE VOM KNAUSSERWALD	9	0
2005	NILSH ROZA VETROV BY JEVIL'S	DINGO DI CASA NARDINI	11	0
2005	ZANNABIANCA DELLA VAL CURONE	DINGO DI CASA NARDINI	9	0
2005	MANCHA DE PURAPECA	DINGO DI CASA NARDINI	5	0
2005	PERRO PELEA CORDOBES ORIANA	GALAN EL DO YEL	9	*0,00
2005	ESCARTO'S CECILIA	MEJSHI	6	0
2005	KERBEROS BLANCO INCLEMENCIA	KERBEROS BLANCO EGOISMO	9	3,13
2006	GRINGA DEL CAVDILLO	OMBRE DE SANTA ESMERALDA	9	*0,00
2006	UTOPIA DE ANGEL O DEMONIO	ZORRO DE ANGEL O DEMONIO	6	0
2006	AMAZONA	ESCARTO'S EL BUEY	7	6,25
2006	ESCARTO'S CASOMIRA	TALITO ACKON CAHUA VERDES PAMPAS	10	*0,00
2006	PERRO PELEA CORDOBES ORIANA	PIMENTON DEL HUAICO	9	*6,25
2006	ALEXSANDRA	KERBEROS BLANCO EGOISMO	4	0
2006	ANGELINA	BLANCO PIRATA ELDORADO	7	0
2006	YARA	DINGO DI CASA NARDINI	6	0,78
2006	PENCA DEL TOLKEYEN	ALEX DE LOS HIJOS DE LA LUNA	5	*0,00
2007	ESCARTO'S JOVANA	GAUCHO DEL CAVDILLO	3	0
2007	NEBLINA	KERBEROS BLANCO XERODES	6	0
2007	JEVIL'S UNA INEZA	PERRO PELEA CORDOBES TANGO	8	0
2007	KERBEROS BLANCO QUERENCIA	APERO JAURIA BRAVA	8	*0,00
2007	ZANNABIANCA DELLA VAL CURONE	MILORD	7	0
2007	NARAYA	KERBEROS BLANCO SALVADOR	9	0
2007	PERRO PELEA CORDOBES PIRATA	BLANCO DEMONIO BOWIE	4	0
2007	YARA	PERRO PELEA CORDOBES TANGO	9	0
2007	JEVIL'S ELENA	ESTEBAN DI CASA NARDINI	9	6,25
2008	AUDACITY LUNA DE INDIO	JACKLAFURIA	7	0
2008	PERRO PELEA CORDOBES ORIANA	PAMPERO DEL HUAICO	5	0
2008	PENCA DEL TOLKEYEN	BOCADILLO	4	0
2008	ESCARTO'S LAMIARAN	ANIBAL CHARISMATIC	8	0
2008	KERBEROS BLANCO ENVIDIA	KERBEROS BLANCO XERODES	1	6,25
2008	AUDACITY ESTRELLA VIVA IMPRESION	JACKLAFURIA	9	0,59
2008	ROSE SPIRIT'S ZURELLA	BLANCO PIRATA CALICO JACK	9	0
2008	JALIL DE AGALLAS	KERBEROS BLANCO SALVADOR	9	0,39
2008	ESCARTO'S LUMINOSA	ESCARTO'S SNUFKIN	6	3,13
2009	ESCARTO'S HERMINIA	JACKLAFURIA	9	0
2009	YARA	BOMBO BONKRAS	8	0
2009	ESCARTO'S LOANA	ESCARTO'S EL BUEY	8	0
2009	ESCARTO'S JOVANA	ESCARTO'S SNUFKIN	8	3,17
2009	ALOJA CHARISMATIC	ESCARTO'S EL BUEY	7	0
2009	ESCARTO'S THE WITCH	ANIBAL CHARISMATIC	7	0
2009	ESCARTO'S LUMINOSA	ESCARTO'S SNUFKIN	6	3,13
2009	IMILLITA DE CHIBOUK	KERBEROS BLANCO SALVADOR	6	0,39
2010	AUDACITY LUNA DE INDIO	BOMBO BONKRAS	7	0
2010	EVA AURORA BLANCO	BLANCO DEMONIO BOWIE	6	1,17
2010	ALOJA CHARISMATIC	ESCARTO'S HEMULEN	5	0
2010	ESCARTO'S SNIFF	VICTOR DEL CAVDILLO	4	3,13
2010	TIGIDAS ECLAT	KERBEROS BLANCO SALVADOR	1	1,56
2011	ESCARTO'S LOANA	VICTOR DEL CAVDILLO	8	3,91
2011	KERBEROS BLANCO PERFIDIA	GUARANGO DE LOS MEDANOS	7	0
2011	DAMA-BLANCA DE RIOLAPIEDRA	GUARANGO DE LOS MEDANOS	1	0
2012	TIGIDAS OLIVIA	ESTILO FUERTE WITH FULL SPEED AHEAD	9	0
2012	REMEDY DANES BRETTEY BIANCA	KERBEROS BLANCO NARCISISMO	9	0
2012	ESCARTO'S TRINITARIA	MEJSHI	7	0

Suomessa syntyneet ja rekisteröidyt pentueet vuosina 1991-2012 (jatkoa edelliseltä sivulta)				
Vuosi	Narttu	Uros	Pentuja	sukusiitos-% 4 sukupolvea
2012	ROSE SPIRIT'S YELLOW RAMBLER	WIKING DE SANTA ESMERALDA	7	1,56
2012	BB	BOMBO BONKRAS	6	0
2012	ESCARTO'S QUERIDAT	ESCARTO'S PRIMO	6	0
2012	ESCARTO'S PERLA DE PENCA	ESCARTO'S STEPAN	3	0
2012	BIANCA	JEVIL'S ARIA	3	0
2012	ESCARTO'S LITTLE MY	ESCARTO'S TROZO DE ORO	2	4,69
*) Tähdellä merkittyjen pentueiden sukusiitosprosentti on laskettu saatavilla olevien tietojen mukaisesti; pentueen neljäs sukupolvi on joiltain osin puutteellinen.				

Vuoteen 2000 asti syntyi keskimäärin yksi pentue vuodessa. Vuonna 2001 pentueita rekisteröitiin neljä ja sen jälkeen pentuemäärät ovat kasvaneet tasaisesti. Vuonna 2005 rekisteröitiin ennätyselliset 12 pentuetta (92 pentua ja lisäksi 4 tuontikoiraa). Suuren pentuevuoden jälkeen pentuemäärä laski jälleen kuuteen vuonna 2006, nousten vuonna 2007 kymmeneen. Vuonna 2008 syntyi yhdeksän pentuetta. Vuonna 2009 syntyi 8 pentuetta, vuonna 2010 se laski 5 pentueeseen ja vuonna 2011 syntyi enää 3 pentuetta. Vuonna 2012 pentuemäärä nousi yhdeksään pentueeseen.

Vuodesta 1991 lähtien vuoteen 2012 on Suomessa ollut yhteensä 16 kpl FCI:n hyväksymällä kennelnimellä kasvattanutta kasvattajaa. Yhdeksän näistä kasvattajista on kasvattanut vain yhden tai kaksi pentuetta. Ensimmäinen kasvattaja oli Janne Lehtinen kennelnimellä Blanco Matador. Hän kasvatti yhteensä 3 pentuetta vuosina 1991–1996 ja toivat maahan muutamia tuontikoiria, mm. aivan ensimmäiset dogo argentinot vuonna 1989. Muita merkityksellisiä kasvattajia ovat: Vuonna 1998 aloittanut Anne Kristiina ja Jarmo Laineen kennel Kerberos Blanco, jotka ovat kasvattaneet vuoden 2012 loppuun mennessä 14 pentuetta. Riikka Kivimäen kennel Escarto's aloitti vuonna 2000 ja hän on kasvattanut vuoden 2012 mennessä 21 pentuetta. Tina Kurikan kennel Jevil's on aloittanut vuonna 2000 ja vuoteen 2009 mennessä kasvattanut 9 pentuetta. Sari ja Tomi Enqvistin kennel Blanco Demonio on kasvattanut 4 pentuetta vuosina 2003–2007 ja Juuso Koivusaaren kennel Tigidas on kasvattanut 6 pentuetta vuosina 2004–2012. Kaikki edellä mainitut kasvattajat ovat tuoneet suurimman osan maamme tuontikoirakannasta.

Taulukko 2 Suomalaiset kasvattajat 1991 - 2012

Kasvattaja	Pentueet	Pennut	Viim. pentue
ABIERTO'S	1	7	2006
BLANCO DEMONIO	5	32	2009
BLANCO MATADOR	3	19	1996
CHAINBREAKER'S	2	14	2012
CONQUISTADOR BLANCO	1	9	2000
ESCARTO'S	21	138	2012
FORTICOS	2	12	2010
JEVIL'S	9	61	2009
KERBEROS BLANCO	14	89	2011
NIEVE BLANCA	1	9	2009
NIGHT-DOG'S	1	9	1998
REMEDY DANES	2	14	2009
ROSE SPIRIT'S	4	34	2012
TARTAGAL'S	1	8	1995
TIGIDAS	6	41	2011
WALHALLA'S GUARDIAN	2	14	2007

Vuosina 1989 - 2012 Suomeen on rekisteröity 657 dogo argentinoa. Tuontikoiria rekisteröinneistä on yhteensä 81 kappaletta. Maita, joista koiria on tuotu, ovat Argentiina, USA, Tanska, Italia, Itävalta, Unkari, Espanja, Ranska, Venäjä, Viro, Slovakia, Tsekki, Romania, Ruotsi ja Hollanti.

Merkittävin kanta rekisteröityjä dogo argentinoja on luonnollisesti rodun kotimaassa Argentiinassa, ainakin oletettavasti. Pynnöistä huolimatta tähän jalostuksen tavoiteohjelmaan ei saatu tietoja tämänhetkisestä rekisteröintien määrästä Argentiinassa. Argentiinasta dogo on levinnyt myös naapurimaihin Brasiliaan sekä Yhdysvaltoihin, jossa rodun suosio puhtaasti metsästyskoirana lisääntyy jatkuvasti.

Euroopassa suurimmat kannat ovat Italiassa ja Espanjassa, tosin tämä perustuu puhtaasti kuultuun arvioon, virallisia rekisteröintitietoja ei ole saatu. Kannat ovat voimakkaassa kasvussa myös Itä-Euroopan maissa, joista suurimpina mainittakoon Venäjä. Pohjoismaista eniten dogo argentinoja rekisteröidään Ruotsissa ja Suomen jälkeen Tanskassa. Ruotsissa on tällä hetkellä n. 700 rekisteröityä dogo argentinoa, pentuja on viimeisen kymmenen vuoden aikana syntynyt keskimäärin 50kpl. Tanskassa dogo argentinoja on rekisteröity kaiken kaikkiaan noin 100. Vuonna 2012 voimaan tullut roturajoitus estää tällä hetkellä dogo argentinojen kasvattamisen Tanskassa. Norjassa dogo argentinoja ei ole yhtään ja Islannissakin vain muutama yksilö.

Taulukko 3 Tuontikoirat maittain 1989 - 2012

MAA	MÄÄRÄ	KÄYTETTY JALOSTUKSEEN
Italia	15	12
Venäjä	9	5
Espanja	9	5
Tanska	7	1
Argentiina	9	6
Itävalta	3	3
Viro	8	1
Ranska	2	
Slovakia	5	3
Tsekki	2	2
USA	2	2
Hollanti	1	
Unkari	2	
Romania	1	
Ruotsi	6	1
Yhteensä	81	41

4.1.1 Sukusiitos ja tehollinen populaatiokoko

Sukusiitos tarkoittaa sukua olevien yksilöiden parittamista keskenään. Tällaisen parituksen seurauksena yksilö voi saada johonkin lokukseen sekä isältään että emältään identtisen alleelin, minkä vanhemmat puolestaan ovat perineet yhteiseltä kantavanhemmalta. Sukusiitos lisää siis homotsygotia astetta, eli yksilön perimässä on entistä useammin kaksi samanlaista alleelia. Monen perinnöllisen sairauden puhkeamiseen vaaditaan kaksi samaa alleelia, joten sairastumisen riski kasvaa sukusiitoksen kasvaessa.

Yksilön sukusiitosaste (COI = coefficient of inbreeding) on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuudesta. Jos paritetaan kaksi vahvasti sukusiitettua yksilöä, jotka eivät ole toisilleen sukua, näiden jälkeläisten sukusiitosaste on nolla.

Sukusiitoksen kasvu alentaa elinvoimaa ja hedelmällisyysominaisuuksia. Jos sukusiitosasteen kasvu on muutaman sukupolven aikana nopeaa, tarkoittaa tämä ahdasta jalostuspohjaa ja nopeaa alleelien hävikkiä. Sukusiitosaste ei saisi kasvaa nopeammin kuin prosentin sukupolvea kohden. Useimmilla roduilla sukupolvien välinen aika on noin neljä vuotta (käyttöroduilla pitempi), joten kasvu saa olla korkeintaan 0,25 % per vuosi. Tätä nopeampi kasvu vastaa vaarallisen kapeaa jalostuspohjaa ja saa aikaan rodun nopean degeneroitumisen.

Kennelliitto suosittelee, ettei serkusparituksia (6,25 %) läheisempiä sukulaisia pariteta. Kuitenkin, jos koirat ovat pitkälti sukulaisia keskenään, tehollinen populaatiokoko pienenee väijäämättä ja tuleekin muistaa, että pitkällä aikavälillä sukusiitoksen muutoksen määrää pelkästään tehollinen populaatiokoko. Pienen jalostuspohjan tai sukusiitoksen vaikutukset alkavat populaation koosta riippuen yleensä näkyä selvästi vasta useiden kymmenien sukupolvien kuluttua.

Suomessa syntyneiden dogo argentinojen sukusiitosaste on pysynyt alhaisena. Vuonna 2012 rekisteröityjen pentueiden keskimääräinen sukusiitosprosentti oli korkeimmillaan 0,50, sisältäen yhden pentueen 4,69:n sukusiitosprosentin kuudella polvella laskettuna. Muut vuoden 2012 Suomessa syntyneistä yhdistelmistä olivat sukusiitotisia alle 1,56 % mukaisesti viiden ja kuuden sukupolven mukaan laskettuna.

Taulukko 4 Vuosiyhteenveto 2000 – 2012 Suomessa syntyneistä pentueista

	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Pennut (kotimaiset)	52	16	23	59	61	65	52	92	36	22	17	28	9
Tuonnit	3	4	4	4	11	6	2	6	4	7	9	3	8
Rekisteröinnit yht.	55	20	27	63	72	71	54	98	40	29	26	31	17
Pentueet	9	3	5	8	9	10	7	12	5	4	2	4	1
Pentuekoko	5,8	5,3	4,6	7,4	6,8	6,5	7,4	7,7	7,2	5,5	8,5	7	9
Kasvattajat	6	2	5	6	6	7	6	9	4	4	2	4	1
Isoisät	14	5	9	11	16	16	13	14	8	6	4	6	2
Isoäidit	15	5	9	11	17	18	14	18	8	8	4	6	2
Sukusiitosprosentti	0,50	1,95	1,13	0,90	1,20	0,19	1,97	0,73	0,10	0,14	0,00	0,00	0,00

Jatkuu seuraavalla sivulla

(Taulukko 4 jatkuu)	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Jalostukseen käytetyt eri urokset													
- kaikki	9	2	5	6	8	9	7	8	4	4	2	3	1
- kotimaiset	5		3	3	3	3	2	2	1				
- tuonnit	2	2	2	3	3	3	1	4	3	3	1	2	
- ulkomaiset	2	0	0	0	2	3	4	2	0	1	1	1	1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä													
	4 v 3 kk	2 v 10 kk	3 v 9 kk	4 v 8 kk	3 v 11 kk	3 v 5 kk	2 v 11 kk	3 v 1 kk	3 v 4 kk	2 v 3 kk	5 v 1 kk	2 v 7 kk	
Jalostukseen käytetyt eri nartut													
- kaikki	9	3	5	8	9	9	7	12	5	4	2	4	1
- kotimaiset	9	2	2	5	4	4	4	4	2	2		2	1
- tuonnit		1	3	3	5	5	3	8	3	2	2	2	
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä													
	3 v 9 kk	4 v 5 kk	4 v 1 kk	4 v	3 v 1 kk	4 v 4 kk	3 v 4 kk	3 v 6 kk	3 v 1 kk	2 v 8 kk	2 v 8 kk	2 v 5 kk	3 v 11 kk
* Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä													

Tehollinen populaatiokoko on termi, joka kuvaa geenipohjan laajuutta. Mitä pienempi tehollinen populaatio, eli siitokseen käytettävien koirien määrä on, sitä nopeammin populaation keskimääräinen sukusiitosaste kasvaa ja geenien erilaisia versioita häviää (homotsygoituminen).

Tehollinen populaatiokoko määrittää jalostuspohjan laajuutta. Koirapopulaation perinnölliseen monimuotoisuuteen vaikuttaa se, minkä verran ja minkä sukuisia yksilöitä jalostukseen käytetään. Yksittäisen jalostuskoiran perimä kannassa ei saisi muodostua kohtuuttoman suureksi. Jotta populaation geenipohja pysyisi mahdollisimman laajana, tulisi jalostukseen käyttää mahdollisimman monia eri yksilöitä, sekä uroksia että narttuja, ja niitä tulisi käyttää jalostukseen mahdollisimman tasaisesti. Tämän kokoisessa populaatiossa, kuten dogo argentinoilla Suomessa, olisi hyvä, jos jalostukseen käytettäisiin yhtä montaa narttua kuin urosta.

Pienissä roduissa tehollinen populaatiokoko täytyy pitää riittävän suurena ja säilyttää siten geneettisen vaihtelun mahdollisuus. Jotta tehollinen populaatiokoko ei kääntyisi enempää laskuun, yksittäisen uroksen jälkeläismäärä saisi sukupolven aikana olla korkeintaan 3 - 5 prosenttia koko rodun yksilöiden lukumäärästä. Sukupolven väli on yleensä keskimäärin neljä vuotta ja sillä tarkoitetaan aikaväliä, joka jää koiran syntymän ja sen ensimmäisten pentujen välille. Yhden koirayksilön liikkakäytöksi voidaan lukea yli 10 % osuudet kahtena edellisenä vuonna syntyneistä pennuista tai yli 5 % osuudet sukupolvea kohden eli noin neljänä peräkkäisenä vuonna syntyneistä.

Tehollinen populaatiokoko (N_e) lasketaan kaavalla:

$$N_e = 4 * N_m * N_f / (N_m + N_f)$$

Kaavassa N_m = lisääntyvien urosten määrä ja N_f = lisääntyvien narttujen määrä.

Tehollinen populaatiokoko (N_e = effective population size) on niiden yksilöiden lukumäärä, jotka siirtävät alleeleja seuraavaan sukupolven eli jalostukseen käytetyt nartut ja urokset.

Tehollinen populaatiokoko on siis yleensä aina pienempi kuin populaation kaikkien yksilöiden määrä. Se sukupuoli, jota on käytetty jalostukseen vähemmän vaikuttaa pienentävästi teholliseen populaatiokokoon. Alhainen tehollinen populaatiokoko aiheuttaa populaation keskimääräisen sukulaisuuden ja sukusiitoksen kasvua.

Tulee muistaa, että käytetty laskukaava antaa realistisen kuvan vain ideaalin populaation tehollisesta koosta, joten Ne laskettuna jalostuseläinten määrästä antaa liian optimistisen arvion. Ideaalissa populaatiossa kaikilla yksilöillä on mahdollisuus pariutua ja niillä on suunnilleen sama määrä jälkeläisiä, eivätkä paritetut eläimet ole sukua keskenään. Koirapopulaatiossa näin ei kuitenkaan tapahdu, joten tehollinen populaatiokoko on todellisuudessa pienempi.

4.1.2 Jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geeniversioiden (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua. (MMT Katariina Mäki, 14.12.2011, www.kennelliitto.fi)

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät geeniversionsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä geeniversiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä geeniversiota ole. (MMT Katariina Mäki, 14.12.2011, www.kennelliitto.fi)

lhannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista, tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekolla. Jos rodun pentuekoko on vaikkapa 5, jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista. (MMT Katariina Mäki, 14.12.2011, www.kennelliitto.fi)

Monimuotoisuutta turvaava rajoitus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa 5 % ja suurilukuisissa 2-3 % suhteessa rodun neljän vuoden rekisteröinteihin. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana keskimäärin 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Yhdessäkään rodussa ei yhdellä yksilöllä saisi olla enempää kuin 100 jälkeläistä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % suhteessa neljän vuoden rekisteröinteihin. (MMT Katariina Mäki, 14.12.2011, www.kennelliitto.fi)

Taulukko 5 Jalostuspohja per sukupolvi 2000-2012

	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Per vuosi													
- pentueet	9	3	5	8	9	10	7	12	5	4	2	4	1
- jalostukseen käytetyt eri urokset	9	2	5	6	8	9	7	8	4	4	2	3	1
- jalostukseen käytetyt eri nartut	9	3	5	8	9	9	7	12	5	4	2	4	1
- isät/emät	1	0,67	1	0,75	0,89	1	1	0,67	0,8	1	1	0,75	1
- tehollinen populaatio	12 (67%)	3 (50%)	7 (70%)	10 (62%)	12 (67%)	12 (60%)	9 (64%)	14 (58%)	6 (60%)	5 (62%)	3 (75%)	5 (62%)	1 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0	0	0,08	0,13	0,11	0,06	0,07	0,07	0,22	0,17	0,25	0,05	0,25
- nartuista käytetty jalostukseen	0	0,1	0,07	0,09	0,22	0,17	0,28	0,16	0,18	0,73	0,29	0,64	0,44
Per sukupolvi (4 vuotta)													
- pentueet	25	25	32	34	38	34	28	23	15	11	7	7	3
- jalostukseen käytetyt eri urokset	18	15	20	24	27	23	18	15	10	9	6	6	3
- jalostukseen käytetyt eri nartut	23	22	26	29	32	27	23	20	14	11	7	6	3
- isät/emät	0,78	0,68	0,77	0,83	0,84	0,85	0,78	0,75	0,71	0,82	0,86	1	1
- tehollinen populaatio	28 (56%)	25 (50%)	32 (50%)	36 (53%)	40 (53%)	34 (50%)	28 (50%)	24 (52%)	16 (53%)	14 (64%)	9 (64%)	8 (57%)	4 (67%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0,06	0,1	0,1	0,09	0,08	0,09	0,11	0,14	0,16	0,16	0,15	0,15	0,31
- nartuista käytetty jalostukseen	0,06	0,14	0,15	0,19	0,2	0,19	0,26	0,26	0,4	0,51	0,44	0,38	0,26

* Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

Vuosina 1991–2012 Suomessa on käytetty jalostukseen 51 urosta ja 66 narttua, jolloin tehollinen populaatiokoko on koko ajanjaksona ollut 57,5. Edellisessä jalostuksen tavoiteohjelmassa tehollinen populaatiokoko on ollut 54 (tarkastelujakso 1991-2008).

Vuonna 2000 syntyneistä kolmesta pentueesta kahdessa on käytetty samaa urosta, venäläistä Van Dzhamia. Jälkeläisten osuus Suomessa syntyneistä pennuista vuodelta 2000 on 59 prosenttia. Tämä on merkittävä määrä, kun tiedetään ettei 1990-luvulla pentueita ollut syntynyt Suomeen kuutta enempää. Uroksella on Suomessa syntyneiden 13 jälkeläisen lisäksi Suomeen rekisteröityjä tuontijälkeläisiä neljä kappaletta. Uroksen jälkeläisiä on käytetty jalostukseen Suomessa merkittävästi, toisessa polvessa jälkeläisiä on syntynyt 82 kappaletta. Tämä muodostaa lähes viidesosan kaikista Suomessa syntyneistä dogo argentinoista.

Vuosina 2003-2004 syntyneissä pentueissa kolmessa yhdestätoista on käytetty samaa urosta, Argentiinan tuontia Tupac de Calfucuraa. Tämän uroksen prosentuaalinen jälkeläisosuus kahden perättäisen vuoden aikana on ollut 32 prosenttia. Jälkeläisistä kahta urosta ja kahta narttua on käytetty jalostukseen ja toisessa polvessa jälkeläisiä on syntynyt vuoden 2012 loppuun mennessä 48.

Kaiken kaikkiaan vuoden 2012 loppuun mennessä eniten pentuja on kotimaisella uroksella Escarto's El Buey, jolla on 5 pentuetta, yhteensä 34 pentua. Toisessa polvessa pentueita on 2 ja pentuja yhteensä 9. Escarto's El Buey on Van Dzhamin poika ja Indio-Toba del Bagualin jälkeläinen toisessa polvessa.

Italian tuonti Dingo di Casa Nardini on kaikkien aikojen pentutilastoissa toisella sijalla, jälkeläisiä on yhteensä 33. Jälkeläisistä yhtä narttua on käytetty jalostukseen, toisessa polvessa jälkeläisiä on vuoden 2012 loppuun mennessä 9. Vuosina 200-2006 syntyneissä pentueissa viidessä on käytetty Dingo di Casa Nardinia. Tämän uroksen prosentuaalinen jälkeläisosuus tuon ajan jakson aikana on ollut 13,5 prosenttia.

Italianuonti Jacklaurian jälkeläismäärä on sama kotimaisen Kerberos Blanco Salvadorin kanssa, molemmilla on 25 pentua 2012 loppuun mennessä. Kerberos Blanco Salvadorilla on toisessa polvessa jo 16 pentua, Jacklaurialla vain viisi pentua kolmesta pentueesta. Kerberos Blanco Salvador on Tupac de Calfucuran jälkeläinen ja myöhemmin mainittavan Calisto de las Aguas Mansaksen tyttärenpoika.

Muita merkittäviä uroksia ovat ulkomainen jalostusuros Cedric del Cavdillo, jolla on Suomessa syntynyt yhdessä pentueessa 7 pentua; kuitenkin koiran jälkeläisiä on tuotu Suomeen tilastoiden 38 jälkeläistä toisessa polvessa. Talito Ackon Cahuak Verdes Pampas on niin ikään ulkomainen uros, jolla on Suomessa vain yksi pentue, mutta kyseisestä pentueesta viittä koiraa on käytetty jalostukseen tuottaen kuusi pentuetta, yhteensä 32 toisen polven jälkeläistä. Näiden kahden uroksen tiet kohtaavat Cedric del Cavdillon ainoassa suomalaisessa pentueessa, jonka narttu on Talito Ackon Cahuak Vedes Pampaksen jälkeläisten emä.

Seuraavaksi eniten toisen polven jälkeläisiä on koirilla Indio-Toba del Bagual (espanjantuonti) ja Ombre de Santa Esmeralda (ulkomainen jalostusuros), joilla on 30 toisen polven jälkeläistä. Merkittäväksi jalostusurokseksi voidaan mainita myös tuontiurossa Aguila de las Aguas Mansas 26:lla toisen polven jälkeläisellään. Calisto de las Aguas Mansaksella on 16 toisen polven jälkeläistä – Caliston isän emä on sama, kuin Aguilan emän emä.

Taulukko 6 Suomessa jalostukseen käytetyt urokset (1991 - 2012)

Uros	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä		
	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1 ESCARTO'S EL BUEY	5	34	0,0589	0,06	2	9	5	34
2 DINGO DI CASA NARDINI	5	33	0,0572	0,12	1	9	5	33
3 JACKLAFURIA	3	25	0,0433	0,16	3	5	3	25
4 KERBEROS BLANCO SALVADOR	4	25	0,0433	0,2	2	16	4	25
5 MEJSHI	3	23	0,0399	0,24	2	11	3	23
6 TUPAC DE CALFUCURA	3	22	0,0381	0,28	8	48	3	22
7 BOMBO BONKRAS	3	21	0,0364	0,32	1	9	3	21
8 INDIO-TOBA DEL BAGUAL	2	18	0,0312	0,35	5	30	2	18
9 TIGRE VOM KNAUSSERWALD	2	18	0,0312	0,38	1	9	2	18
10 PERRO PELEA CORDOBES TANGO	2	17	0,0295	0,41	0	0	2	17
11 HIERRO DEI FALCHI BIANCHI	2	15	0,026	0,44	2	10	2	15
12 AGUILA DE LAS AGUAS MANSAS	2	15	0,026	0,46	4	26	2	15
13 ANIBAL CHARISMATIC	2	15	0,026	0,49	2	12	2	15
14 ESCARTO'S SNUFKIN	2	14	0,0243	0,51	1	3	2	14
15 VAN DZHAM	2	13	0,0225	0,53	14	82	2	13
16 NERON DEL RANCHO ORIENTAL	2	13	0,0225	0,56	4	16	2	13
17 KERBEROS BLANCO EGOISMO	2	13	0,0225	0,58	0	0	2	13
18 CALISTO DE LAS AGUAS MANSAS	2	12	0,0208	0,6	3	18	2	12
19 VICTOR DEL CAVDILLO	2	12	0,0208	0,62			2	12
20 TALITO ACKON CAHUAK VERDES PAMPAS	1	10	0,0173	0,64	6	32	1	10
21 BLANCO DEMONIO BOWIE	2	10	0,0173	0,66	0	0	2	10
22 BLANCO PIRATA CALICO JACK	1	9	0,0156	0,67	0	0	1	9
23 PIMENTON DEL HUAICO	1	9	0,0156	0,69	0	0	1	9
24 GALAN DEL DO YEL	1	9	0,0156	0,7	5	5	1	9
25 ESTEBAN DI CASA NARDINI	1	9	0,0156	0,72	0	0	1	9
26 OMBRE DE SANTA ESMERALDA	1	9	0,0156	0,73	4	30	1	9
27 LYNX DES GAUCHOS DES LOUVAUX	1	9	0,0156	0,75	0	0	1	9
28 KERBEROS BLANCO NARCISISMO	1	9	0,0156	0,76			1	9
29 ESTILO FUERTE WITH FULL SPEED AHEAD	1	9	0,0156	0,78			1	9
30 GUARANGO DE LOS MEDANOS	2	8	0,0139	0,79			2	8
31 APERO JAURIA BRAVA	1	8	0,0139	0,81	1	7	1	8
32 QUEBRACHO VOM KNAUSSERWALD	1	8	0,0139	0,82	1	9	1	8

(jatkoa edelliseltä sivulta)

		Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä		
Uros		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
33	MATACO DEL GUALILAN	1	8	0,0139	0,84	1	7	1	8
34	LUCABRASI	1	8	0,0139	0,85	0	0	1	8
35	BLANCO PIRATA ELDORADO	1	7	0,0121	0,86	0	0	1	7
36	CEDRICK DEL CAVDILLO	1	7	0,0121	0,87	6	38	1	7
37	KERBEROS BLANCO XERODES	2	7	0,0121	0,89	0	0	2	7
38	MILORD	1	7	0,0121	0,9	2	9	1	7
39	WIKING DE SANTA ESMERALDA	1	7	0,0121	0,91			1	7
40	ESCARTO'S PRIMO	1	6	0,0104	0,92			1	6
41	QUEBRACHO VOM KNAUSSERWALD	1	6	0,0104	0,93	2	10	1	6
42	ZORRO DE ANGEL O DEMONIO	1	6	0,0104	0,94	0	0	1	6
43	ALEX DE LOS HIJOS DE LA LUNA	1	5	0,0087	0,95	1	1	1	5
44	PAMPERO DEL HUAICO	1	5	0,0087	0,96	2	9	1	5
45	ESCARTO'S HEMULEN	1	5	0,0087	0,97			1	5
46	BOCADILLO	1	4	0,0069	0,97	2	9	1	4
47	BATIKMARS DELLA VAL CURONE	1	4	0,0069	0,98	1	7	1	4
48	GAUCHO DEL CAVDILLO	1	3	0,0052	0,99	0	0	1	3
49	JEVIL'S ARIA	1	3	0,0052	0,99			1	3
50	ESCARTO'S STEPAN	1	3	0,0052	1			1	3
51	ESCARTO'S TROZO DE ORO	1	2	0,0035	1			1	2

* Suomessa syntyneet urokset lihavoitu

Taulukko 7 Suomessa jalostukseen käytetyt nartut (1991 - 2012)

		Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
Narttu		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	PERRO PELEA CORDOBES ORIANA	3	23	0,0399	5	12	3	23
2	YARA	3	23	0,0399	0	0	3	23
3	NARAYA	2	18	0,0312	2	16	2	18
4	GRINGA DEL CAVDILLO	2	18	0,0312	4	30	2	18
5	ESCARTO'S LA BELLA	2	18	0,0312	3	20	2	18
6	ZANNABIANCA DELLA VAL CURONE	2	16	0,0277	2	9	2	16
7	KERBEROS BLANCO QUERENCIA	2	16	0,0277	4	21	2	16
8	ESCARTO'S LOANA	2	16	0,0277	2	9	2	16
9	CHARAREA VOM KNAUSSERWALD	2	14	0,0243	1	2	2	14
10	MANCHA DE PURAPECA	2	14	0,0243	2	10	2	14
11	NILSH ROZA VETROV BY JEVIL'S	2	14	0,0243	2	17	2	14
12	AUDACITY LUNA DE INDI	2	14	0,0243	1	9	2	14
13	ALOJA CHARISMATIC	2	12	0,0208			2	12
14	UPAMPA DELLA MEZZA LUNA	2	12	0,0208	3	17	2	12
15	DUNA DI CASA NARDINI	1	11	0,0191	1	1	1	11
16	ESCARTO'S JOVANA	2	11	0,0191	0	0	2	11
17	ESCARTO'S CASOMIRA	1	10	0,0173	6	32	1	10
18	ALEXSANDRA	2	10	0,0173	4	25	2	10
19	YUMA	1	9	0,0156	1	9	1	9
20	AURA DE AQUERON	1	9	0,0156	2	10	1	9
21	KERBEROS BLANCO INCLEMENCIA	1	9	0,0156	0	0	1	9
22	JEVIL'S ELENA	1	9	0,0156	0	0	1	9
23	TIGIDAS OLIVIA	1	9	0,0156			1	9
24	ROSE SPIRIT'S ZURELLA	1	9	0,0156	0	0	1	9
25	ESCARTO'S HERMINIA	1	9	0,0156			1	9
26	JALIL DE AGALLAS	1	9	0,0156	0	0	1	9
27	PENCA DEL TOLKEYEN	2	9	0,0156	2	9	2	9
28	AUDACITY ESTRELLA VIVA IMPRESION	1	9	0,0156	2	4	1	9
29	TARTAGAL'S FOGOSA	1	9	0,0156	4	21	1	9
30	REMEDY DANES BRETTEY BIANCA	1	9	0,0156			1	9
31	BLANCO MATADOR PICANTE	1	9	0,0156	0	0	1	9

Jatkoa edelliseltä sivulta		Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
Narttu		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
32	BRISA DE PONCHO COLORADO	1	9	0,0156	2	14	1	9
33	HUAQUI DE NUEVA CORDOBA	1	8	0,0139	0	0	1	8
34	JEVIL'S UNA INEZA	1	8	0,0139	0	0	1	8
35	BLANCO MATADOR NECIA	1	8	0,0139	1	9	1	8
36	ESCARTO'S LAMIARAN	1	8	0,0139	2	12	1	8
37	KERBEROS BLANCO XANDRA	1	8	0,0139	8	59	1	8
38	ESCARTO'S TRINITARIA	1	7	0,0121			1	7
39	ROSE SPIRIT'S YELLOW RAMBLER	1	7	0,0121			1	7
40	ANGELINA	1	7	0,0121	0	0	1	7
41	AMAZONA	1	7	0,0121	0	0	1	7
42	ESCARTO'S THE WITCH	1	7	0,0121			1	7
43	KERBEROS BLANCO PERFIDIA	1	7	0,0121			1	7
44	ESCARTO'S LA BALANDRA	1	7	0,0121	2	16	1	7
45	IMILLITA DE CHIBOUK	1	6	0,0104	1	9	1	6
46	NEBLINA	1	6	0,0104	0	0	1	6
47	KERBEROS BLANCO XENA	1	6	0,0104	2	16	1	6
48	UTOPIA DE ANGEL O DEMONIO	1	6	0,0104	0	0	1	6
49	BLANCO MATADOR NOSTALGIA	1	6	0,0104	1	9	1	6
50	EVA AURORA BLANCO	1	6	0,0104			1	6
51	BB	1	6	0,0104			1	6
52	ESCARTO'S CECILIA	1	6	0,0104	0	0	1	6
53	ESCARTO'S LUMINOSA	1	6	0,0104	1	3	1	6
54	ESCARTO'S QUERIDA	1	6	0,0104			1	6
55	PERRO PELEA CORDOBES PIRATA	1	4	0,0069	0	0	2	5
56	AIMARA DEL CORSARIO	1	4	0,0069	0	0	1	4
57	NILSH ROZA VETROV ARIADNA	1	4	0,0069	1	7	1	4
58	ESCARTO'S SNIFF	1	4	0,0069			1	4
59	FORTUNA NIKS LASKA SNOW	1	3	0,0052	0	0	1	3
60	BIANCA	1	3	0,0052			1	3
61	ESCARTO'S PERLA DE PENCA	1	3	0,0052			1	3
62	JEVIL'S NICITA	1	2	0,0035	0	0	1	2
63	ESCARTO'S LITTLE MY	1	2	0,0035			1	2
64	TIGIDAS ECLAT	1	1	0,0017			1	1
65	KERBEROS BLANCO ENVIDIA	1	1	0,0017	0	0	1	1
66	DAMA-BLANCA DE RIOLAPIEDRA	1	1	0,0017			1	1

* Suomessa syntyneet koirat lihavoitu

Matadorijalostuksen estämiseksi ja kannan monipuolistamiseksi dogo argentinon PEVISA-ohjelmassa on ollut jälkeläisrajoitus vuodesta 2009: tullaan esittämään seuraavanlaista jälkeläisrajoitusta PEVISA -ohjelmaan vuoden 2009 alusta:

Koiralla ei saa pentueen rekisteröintihetkellä olla enempää kuin 27 kappaletta jälkeläisiä rekisteröitynä Suomen Kennelliiton koirarekisteriin. Kuitenkin viimeinen jälkeläismäärän ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan. Rotua harrastava yhdistys Dogo Argentino Club Finland ry. ylläpitää tietokantaa jalostukseen käytetyistä koirista sekä niiden jälkeläismääristä.

4.2 LUONNE JA KÄYTTÖMINAISUUDET

4.2.1 Rodun tyypillinen luonne

Dogo argentino on metsästyskoira, jolla on vahva vartioimis- ja puolustusvietti. Se on tilanteen niin vaatiessa päättäväinen, itsevarma ja peräänantamaton. Dogo argentinon kuuluu ehdottomasti olla hermorakenteeltaan hyvä ja käytökseltään rauhallinen. Omistajan hyväksymiin vieraisiin sen tulee suhtautua avoimesti ja ystävällisesti. Näitä piirteitä tulee ehdottomasti vaalia ja vahvistaa tulevissa jalostusvalinnoissa.

Jalostuksessa ei tulisi suosia liian matalaviettisiä, ei-rodunomaisia yksilöitä, joilla mm. saalisvietti ja miellyttämisenhalu puuttuvat kokonaan. Jalostukseen tulisi käyttää vain harkiten alkukantaisempia yksilöitä, joiden yhtenä luonteenpiirteenä voidaan todeta varautuneisuutta. Varautuneisuus, arkuudesta puhumattakaan, ei ole toivottava luonteenpiirre. Arkoja ja aggressiivisia yksilöitä ei tule käyttää jalostukseen.

Yksilön luonnetta arvioitaessa tulee ottaa huomioon rodun hidas kypsyminen niin fyysisesti kuin henkisesti. Varsinkin nuorena koirat ovat erittäin ohjaajaherkkiä; ne tottelevat empimättä sitä, jota ne kunnioittavat ja tämän henkilön negatiivinen palaute saa nuoren dogo argentinon epätoivon valtaan. Ne myös lukevat erinomaisesti ohjaajansa tunnetiloja ja mielialaa. Tämä välillä vaikeuttaa koulutusta, koska motivointikeinojen löytäminen voi olla vaikeaa. Toisaalta dogo argentinot ovat työskennellessään erittäin vahvaluonteisia ja kovia, mutta myös reaktioherkkiä ja kohtuullisen teräviä. Rodun luonteessa vastaan tulevat ongelmat johtuvat usein vääränlaisesta koiranpidosta, heikosta sosiaalistamisesta ja puutteellisesta tapakasvatuksesta. Tämä taas johtuu yleensä siitä, ettei rodun luonnetta ole ymmärretty täysin oikein. Dogo argentino on rotuna erittäin signaaliherkkä ja toisaalta eleetön, minkä vuoksi koira ja sen käyttäytyminen tulkitaan usein väärin. Koiran käyttäytymiseen ja reagointiin vaikuttaakin suuresti se, mitä signaaleita se saa vastapuolelta (koiralta/ihmiseltä). Ongelmiin saattavat johtaa myös liian nuorella iällä saadut ikävät kokemukset ja omistajien välinpitämättömyys koulutuksen tarpeellisuudesta.

Suomessa kokemusta on kertynyt rodun luonteesta viimeisen viidentoista vuoden ajalta. Kokemus ei anna mitään viitteitä siitä, miksei dogo argentino olisi asianmukaisesti sosiaalistettuna ja tapakasvatettuna täysin yhteiskuntakelpoinen koirarotu.

Jalostustyötä ajatellen ja rodunomaisten käyttötarkoitusten puuttuessa dogo argentinojen luonteiden testaaminen on erittäin tärkeää. Kuitenkaan suomalainen luonnetesti ei ole paras vaihtoehto kertomaan dogo argentinon metsästysominaisuuksista. Tällä hetkellä se on kuitenkin ainoa virallinen luonnetestausmuoto ja siksi tärkeä koirien luonteita arvioitaessa sekä verrattaessa dogo argentinojen luonteita muihin rotuihin. Ajateltaessa dogo argentinona palveluskoirarotuna, testaus on ensiarvoisen tärkeää ja kaikille suositeltavaa.

Dogo argentinoja oli luonnetestattu vuoden 2012 loppuun mennessä kaikkiaan 62 yksilöä ja pistemäärät vaihtelivat +10 ja +238 pisteen välillä, keskiarvon ollessa +148,34 pistettä. Näitä tuloksia voidaan pitää erinomaisina ja jo vahvasti suuntaa antavina koko rotua tarkastellessa.

Rodun terveydellisistä erikoispiirteistä kuurous tai toispuoleinen kuurous on asia, joka oletetaan vaikuttavan eniten koiran käyttäytymiseen. Tosiasiassa molemmiin korvin kuurot pennut lopetetaan, eikä rekisteröityjä, kuulotestattuja täysin kuuroja koiria Suomessa olekaan. Vuosia sitten, kun pentuja ei vielä kuulotestattu, eräs perhe luuli omaavansa erittäin vaikean ja itsepäisen narttukoiran, joka kuitenkin hieman alle vuoden ikäisenä todettiin molemmiin puolin kuuroksi. Kyseinen koira kilpaili sittemmin ensimmäisenä dogo argentinona Suomessa tottelevaisuuskokeissa saavuttaen kahdesti täydet 200 pistettä alokasluokasta sekä ykköstuloksen avoimesta luokasta. Lisäksi se läpäisi järjestyksenvalvojakoira-kokeen sekä PERA-A ja -B pelastuskoira-kokeet. Omistaja ohjasi koiraa käsimerkein.

Luonteeltaan se oli kuten mikä tahansa hyvin koulutettu, ainoastaan kuuro koira. Muita täysin kuuroja, aikuisiksi eläneitä dogo argentinoja ei tiedossamme ole.

Toispuoleisesti kuulevia koiria sen sijaan on useita. Hyvin harvoin koiran käyttäytymisestä huomaa toispuoleisen kuurouden; lähinnä omistaja tai koiran erittäin hyvin tuntevat pystyvät pistämään merkille asioita, joista toispuoleisen kuurouden voi huomata. Esimerkiksi huudettaessa koira pidemmän matkan päästä, saattaa koira tarkastaa ääntä ensin väärästä suunnasta kääntämällä päätänsä vastakkaiseen suuntaan. Avonaisella, tuulisella paikalla, kuten pellolla, saattaa irti oleva koira kutsuttaessa lähteä jopa täysin vastakkaiseen suuntaan kulkemaan, jos sillä ei ole välitöntä näköyhteyttä omistajaansa. Toispuoleinen kuurous siis näkyy ulospäin lähinnä koiran vaikeutena hahmottaa äänen tulosuuntaa äänen kuuluessa reilusti kauempana tai sen ollessa äkillinen ja kaikuva, esimerkiksi pamahdus tai huudahdus. Tämäkin on täysin koirakohtaista; on yksilöitä, joista toispuoleista kuuroutta ei pysty erottamaan edes tarkkailemalla. Tiedossamme on ainakin yksi toispuoleisesti kuuleva uros, joka on luonnetestattu pistemäärällä 214 ja todettu laukausvarmaksi. Lisäksi ainakin kaksi toispuoleisesti kuulevaa narttua on luonnetestattu laukausvarmoiksi. Toispuoleista kuuroutta ei pystytty testissä havaitsemaan koiran käytöksestä.

Kuuroudella ja/tai toispuoleisella kuuroudella ei siis varsinaisesti näytä olevan vaikutusta koiran luonteeseen; lähinnä käyttäytymismalleihin tietyissä tilanteissa, ja niissäkin hyvin koirakohtaisesti. Rodun alkuperämaassa ja monissa Euroopan maassakaan kuuloa ei testata luotettavin menetelmin (esim. BAER), vaan pennut testataan ennen luovutusta taputtamalla käsiä yhteen tai tuottamalla muuten äkillistä ääntä. Jos pentu reagoi tähän, sen todetaan olevan kuuleva (vaikka se tosiasiaa saattaakin olla kuuleva vain toispuoleisesti) ja ääneen reagoimattomat pennut lopetetaan kuuroina. Näin ollen toispuoleisesti kuulevien koirien käyttäytymisestä ei osata kertoa juuri mitään erityistä myöskään rodun kotimaassa.

Sukupuolieroja käyttäytymisessä aiheuttaa eniten urosten ja narttujen hormonitoiminta; tosin tämä lienee yleistä lähes kaikille koiraroduille. Urokset pyrkivät vartioimaan omaa reviiriään ja mukavuusalueuttaan lauman ulkopuolisilta koirilta narttukoiria herkemmin, jolloin koiran hyvä hallinta on erittäin tärkeää.

4.2.2. Luonnetesti

Luonnetestin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytyminen tilanteessa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja koulutuskelpoisuuden arviointiin. Testitulos antaa myös viitteitä koiran jalostuskelpoisuudesta rotujärjestöille ja kasvattajille. (Suomen Kennelliitto: <http://www.kennelliitto.fi/FI/toiminta/kokeet/luonnetesti/etusivu.htm>)

Periaatteessa luonnetesti etsii kaikissa suorituksissa reaktioita, ja toisilla koirilla nämä saadaan näkyviin huomattavasti pienemmillä ärsykkeillä kuin toisilla. Tämä on aiheuttanut paljonkin kiistelyä testiyleisön joukossa, kun toisille koirille esimerkiksi puolustushalua testattaessa testituomarin hyökkäys ohjaajaa kohden loppuu jo hyvin aikaisin, ja toisen koiran tapauksessa hyökkäävä tuomari saattaa jopa käydä fyysisestikin ohjaajaan käsiksi. Mikäli koira selkeästi jo hyökkäyksen alkuvaiheessa ilmaisee alistuvansa ja halunsa paeta, on täysin turhaa rasittaa koira tarpeettomasti jatkamalla uhkaa. Yksi testituomarin tärkeimmistä tehtävistä, jonka aina tulee voittaa yleisön viihdyttäminen, on estää koiran liiallinen rasittaminen. Sama koskee kaikkia testitilanteita, koira määrää aina suorituksen voiman. (<http://www.dogsports-online.com/lte/esittely.htm>)

Osallistumisoikeus on Kennelliiton tai sen hyväksymään koirarekisteriin merkityillä puhtasrotuisilla koirilla, jotka ovat vähintään kahden ja enintään kuuden vuoden ikäisiä sekä Kennelliiton määräysten mukaisesti rokotettuja ja tunnustusmerkittyjä. Kivesvikainen uros saa osallistua testiin. (Suomen Kennelliitto: <http://www.kennelliitto.fi/FI/toiminta/kokeet/luonnetesti/etusivu.htm>)

4.2.2.1 Testattavat ominaisuudet

Suomalaisen luonnetestin tuloksissa arvioidaan koiraa yhdeksän eri ominaisuuden suhteen. (<http://www.dogsports-online.com/lte/esittely.htm>)

1) Toimintakyky

Eräs testin tärkeimmistä tuloksista. Toimintakyvyn arvosana kuvaa koiran kykyä tehdä ratkaisuja erilaisissa sille uusissa tilanteissa. Toimintakykyä ilmaisee yhtäläillä puolustautuminen kuin pakokin, toimintakyvyttömyys ilmenee koiran pyrkiessä joko mitätöimään tilanteen, tai sen muutoin jähmettyessä paikalleen mitään tekemättömäksi.

Toimintakyvyn testaamiseen on luonnetestissä kaksi erikoiskoetta: KELKKAKOE, jossa vedetään esim. keltakalle kyhättyä epämääräistä ihmistä muistuttavaa hahmoa hiljalleen kohti koiraa. Hahmo vedetään lopuksi aivan ohjaajan luo. Koiran tulee pelätä hahmoa ja väistää sitä - varsinainen toimintakyky mitataan kelkan pysähtyttyä: miten nopeasti koira tulee tutkimaan sille pelottavaa "mörköä".

Sekä nk. PIMEÄ HUONE, jossa ohjaaja menee koiraa peräänsä kutsuen heikosti valaistuun tilaan (kellari tms.). Koira jää toisen tuomarin kanssa ulkopuolelle odottamaan kunnes ohjaaja on poistunut, ja se päästetään hetken kuluttua sisään. Koiran tulisi etsiä ohjaaja pimeästä ilman apua (kutsu tms.). Tässä kokeessa ei etsimiseen kulutettu aika merkitse mitään, kunhan koira liikkuu - toimii - koko ajan. Tästä osasuorituksesta puuttuu kelkkakokeeseen oleellisesti kuuluva uhka.

2) Terävyys

Terävyys on koiran taipumusta reagoida aggressiivisesti sitä uhkaavaa ihmistä kohtaan. Mitä terävämpi koira on, sitä pienemmästä ärsytyksestä se käyttäytyy aggressiivisesti. Terävyyden arviointiin on luonnetestissä oma erikoiskokeensa: Koira kiinnitetään lyhyellä taluttimella seinään tms. ja ohjaaja poistuu näkyvistä. Koiran rauhoituttua alkaa toinen testituomareista lähestyä sitä ensin epäröiden, ja lopuksi selkeän uhkaavasti. Saavuttuaan koiran luo tuomari lopettaa uhkaamisen ja alkaa puhua koiralle ystävällisesti. Koiran tulee lopettaa kaikki aggressiivinen tai pelokas käyttäytyminen ja antaa nyt ystävällisen hyökkääjän koskea itseensä.

3) Puolustushalu

Puolustushalu on koiran perinnöllinen halu puolustaa laumaansa. Tätä kuten muitakin ominaisuuksia arvioitaessa pyritään luonnetestissä arvioimaan nimenomaan halua, ei opittua kykyä. Koiran toiminnan voimakkuus sen puolustaessa ohjaajaansa ei vaikuta arvosanaan, tärkeämpää on mm. sen asema ohjaajaan ja hyökkääjään nähden. Kun koira pyrkii pysymään ohjaajan ja hyökkääjän välissä osoittamatta minkäänlaista aggressiivisuutta, voidaan katsoa sillä selvästi olevan puolustushalua, kun taas voimakkaastikin ohjaajan selän takaa haukkuva ja muriseva koira saattaa omata puutteita tässä ominaisuudessa. Puolustushalua testataan suorittamalla hyökkäys koiran kanssa kulkevaa ohjaajaa kohti.

4) Taisteluhalu

Taisteluhalu on koiran perinnöllinen halu käyttää ruumistaan leikkimieliseen (tai todelliseen) taisteluun saavuttaakseen haluamansa päämäärän. Tämä ilmenee useimmiten leikkimishaluna. Väsyessään fyysisesti koira jatkaa toimintaa nimenomaan taisteluhalunsa avulla.

Luonnetestissä taisteluhalua mitataan erikoiskokeella, jossa tuomari leikkii koiran kanssa kepillä, rätilä tms. Kun koira kiinnostuu lelusta, aloitetaan taisteluleikki, joka lopuksi lopetetaan "kesken", jotta nähdään haluaako koira vielä jatkaa sitä oma-aloitteisesti. Kaikki koirat eivät ole tottuneet leikkimään ihmisen kanssa, tai ovat perusluonteeltaan pidättyväisiä vierasta kohtaan, joten niiden ei voi odottaakaan leikkivän vieraan ihmisen kanssa. Tässä tilanteessa annetaan ohjaajan

yrittää leikkiä koiransa kanssa. Vaikka koira ei leikkisi ollenkaan, näkyy taisteluhalu muissakin luonnetestin osasuorituksissa (esim. kelkkakokeessa). Pelkkä leikkiminen ei ratkaise annettavaa arvosanaa.

5) Hermorakenne

Koiran hermojen vahvuus on sen tärkeimpiä jokapäiväiseen elämään vaikuttavia tekijöitä. Tämä ominaisuus ei ole mitenkään omistajan vaikutettavissa. Syntyään hermoheikkoa koiraa ei voi esimerkiksi pentuajan totuttamisella parantaa. Samoin perimältään hyvähermoinen koira kestää merkittävästi enemmän "kolhuja" elämässään niiden vaikuttamatta sen käyttäytymiseen.

Hermorakennetta tarkkaillaan koko luonnetestin ajan. Optimissaan koiran tulisi kohdata järkkymättä kaikki testiin kuuluvat oudot tilanteet.

6) Temperamentti

Temperamentti on koiran kyky havainnoida ympäristöään ja toimia sen mukaisesti. Kyse ei ole ainoastaan sen nopeudesta reagoida, vaan optimissaan koiran tulisi havaita kaikki siihen vaikuttavat ympäristön tapahtumat ilman viivettä ja reagoida niihin. Temperamentin ollessa liian korkealla, häiritsevät kaikki ympäristön

tapahtumat sen keskittymistä tilanteisiin. Temperamentin arviointiin on oma erikoiskokeensa: Ohjaajan kanssa kulkevan koiran perään lasketaan esimerkiksi telineellä oleva kivillä tms. täytetty tynnyri, jolla pyritään aikaansaamaan koiralle takaa-ajotilanne. Koiran väistöliikkeen voima ja hallinta kuvaavat sen temperamenttia.

7) Kovuus

Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa sille epämiellyttäviä (ja muitakin) kokemuksia ja välttää niiden kohtaamista uudelleen. Tämä ominaisuus on ratkaisevassa asemassa koiran käyttäytymisen ilmenemiseen. Perimältään pehmeän koiran näkyvä käyttäytyminen muuttuu etenkin sen elämän alkuvaiheessa paljonkin kokemusten perusteella, kun taas kova koira ei anna näiden vaikuttaa käytökseensä.

Luonnetestissä koiran kovuutta tarkkaillaan koko testin ajan, ja lisäksi sille on oma erikoiskokeensa: Ohjaajan kanssa kulkeva koira pelästytetään esimerkiksi kulman takaa äkkiä sen eteen avatun sateenvarjon avulla. Koiraa ei päästetä selvittämään mitä tapahtui, vaan ohjaaja vie sen pois paikalta heti varjon avautumisen jälkeen. Hetken päästä ohjaaja palaa koiran kanssa tapahtumapaikalle. Pehmeä koira ei tule vapaaehtoisesti uudelleen paikalle, vaan tarvitsee houkuttelemista - kova koira puolestaan ei muista tapahtunutta, vaan kulkee reippaasti uudelleen tapahtumapaikalle.

8) Luoksepäästävyys

Luoksepäästävyyttä mitataan koiran suhtautumisella vieraaseen, ystävällisesti käyttäytyvään ihmiseen. Koiran tulisi antaa tämän ottaa kontakti ja koskea itseensä.

9) Suhtautuminen ampumiseen

Luonnetestiin kuuluu aina kaksi 9mm pistoolilla ammuttua laukausta. Koiran tulisi säilyttää toimintakykynsä laukauksista huolimatta. Laukaukset ammutaan testin viimeisenä osiona, jotta mahdollisesti ampumiseen voimakkaasti reagoivien koirien muut ominaisuudet saadaan arvioitua ilman laukausten aiheuttamaa painetta.

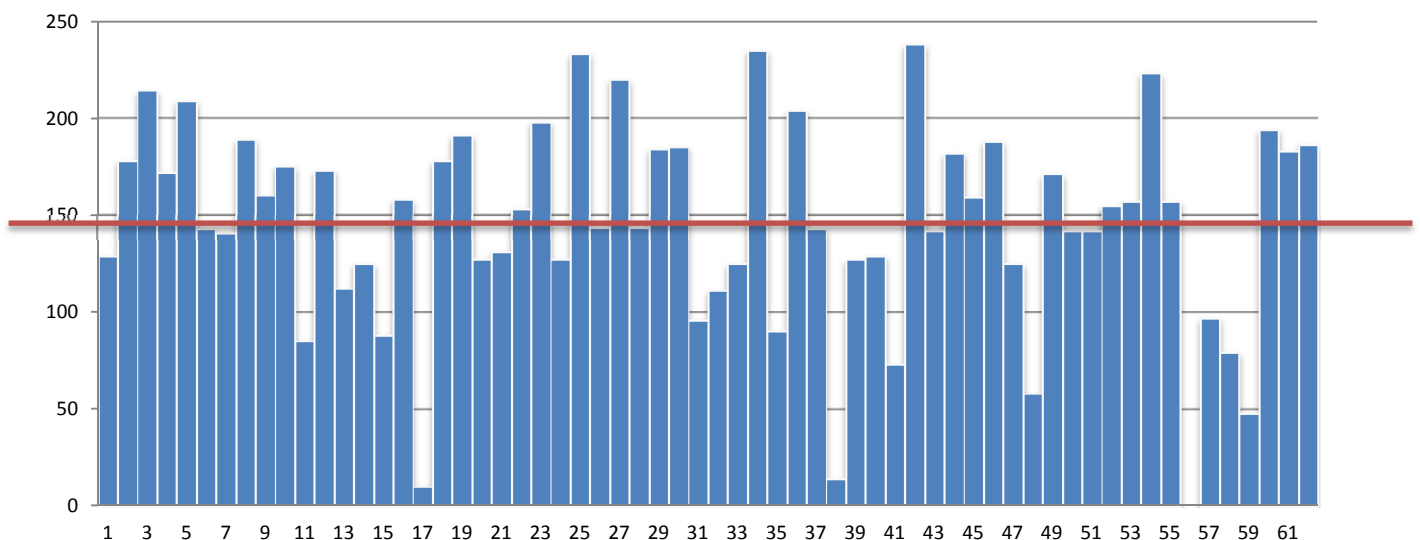
4.2.2.2 Testin tulokset

Edellä luetellut ominaisuudet arvioidaan kuusiportaisella asteikolla +3 ... -3, jolla negatiiviset arvosanat ilmentävät ei-toivottua käyttäytymistä. Useimmissa arvosanoissa testin kannalta korkein arvosana +3 ei suoraan kuvaa testattavan ominaisuuden suurinta tasoa tai voimaa, esimerkiksi puolustushalun +3 arvosana annetaan kohtuullista halua osoittavalle

koiralle - suuri tai erittäin suuri hillitsemätön puolustushalu alentaa arvosanaa. Vain toimintakyvyn ja hermorakenteen arvostelussa korkein arvosana vastaa ominaisuuden suu- rinta voimakkuutta. Kullekin ominaisuudelle on lisäksi määritelty kerroin (1-35), jolla kerrottuna annetut arvosanat muodostavat testin loppupisteet. Kerroimet on määritetty testattavien ominaisuuksien koulutettavuuden peittämiseksi: esimerkiksi koiralle helposti koulutettavan puolustushalun kertoimena on 1, kun taas hermorakenteen kerroin on 35. Poikkeuksena on suhtautuminen ampumiseen, joka arvioidaan vain asteikolla + ja -. Miinus ilmaisee koiran suhtautuneen voimakkaan pelokkaasti ampumiseen.

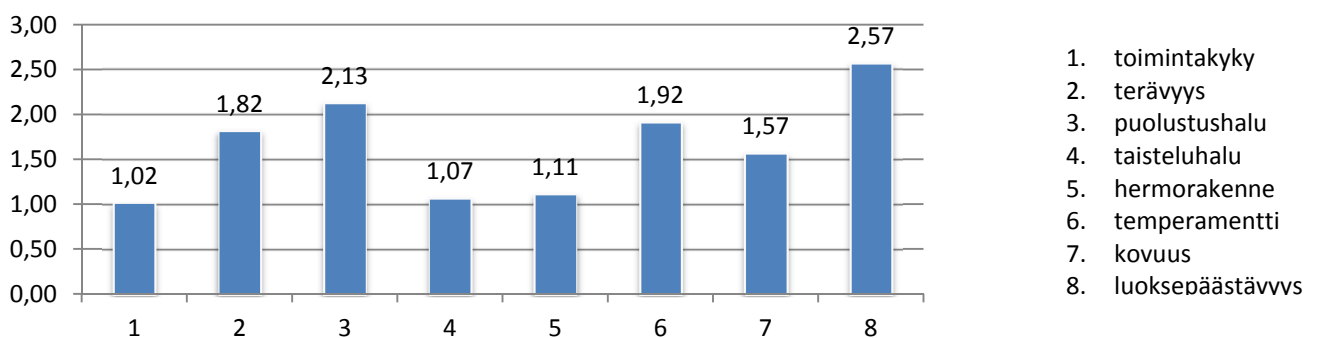
Testin loppupistemäärä ei käytännössä kerro lähestulkoon mitään itse koirasta, vaan tulos on luettava eri osa-alueiden arvosanoista. Testin maksimipistemäärä - 300 pistettä - ei suinkaan ole optimi kaikille koiraroduille. Testituloksia tarkasteltaessa tulee aina muistaa rodun alkuperäinen tarkoitus, ja verrata tuloksia sen vaatimuksiin. Esimerkiksi suurikokoisille seurakoiraroduille testin optimiarvot (suuri taisteluhalu, vilkas temperamentti, kohtuullinen terävyys jne.) eivät kuulu, eikä niitä tule testituloksessa toivoakaan. (<http://www.dogsports-online.com/ite/esittely.htm>)

Taulukko 8 Luonnetestien loppupisteet, vuoden 2012 loppuun mennessä

Kaikkien luonnetestattujen koirien loppupistemäärä, keskiarvo 148,34 punaisena viivana.

Taulukko 9 Luonnetestien osa-alueiden keskiarvot, vuoden 2012 loppuun mennessä

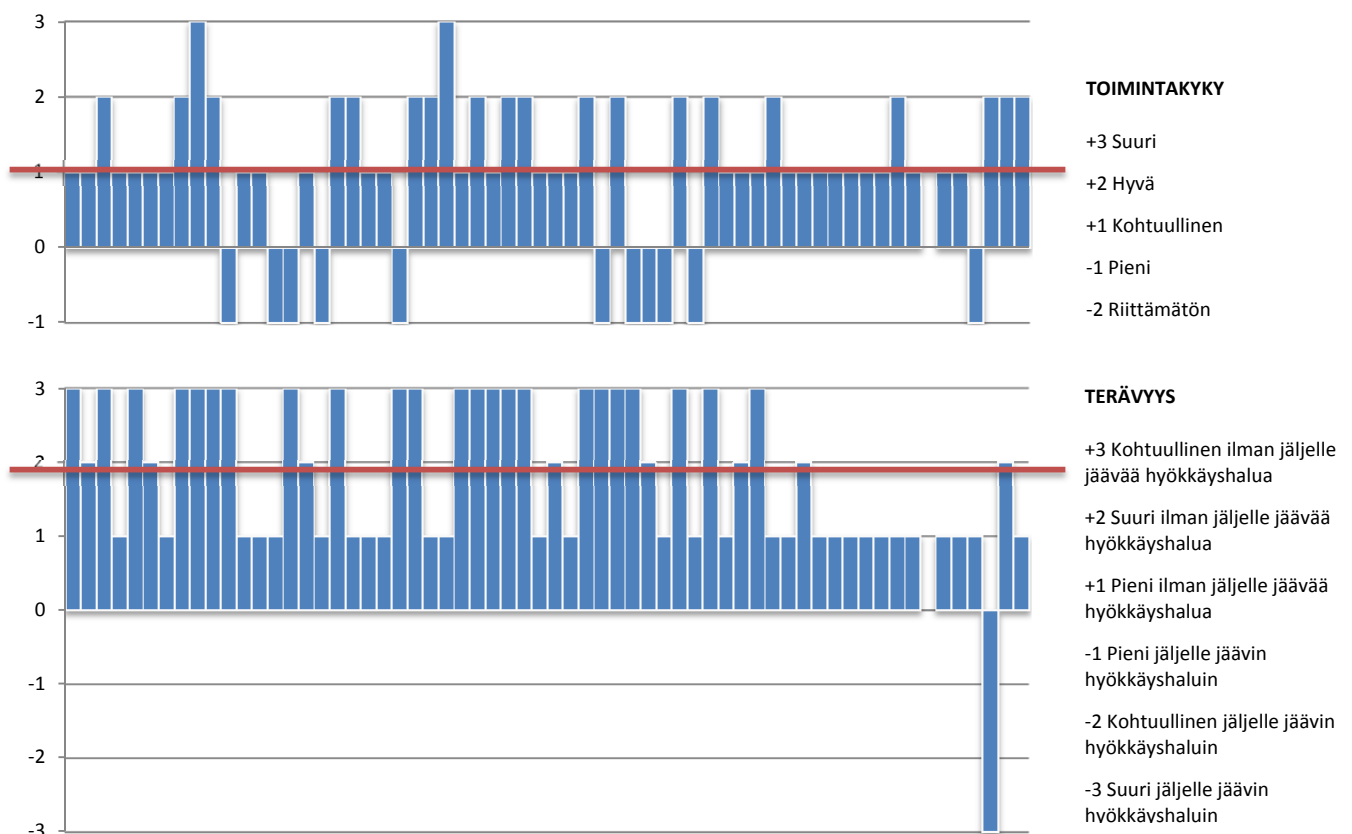
Testit on tehty hyvin pitkällä aikavälillä ja koirat edustavat eri sukulinjoja ja usea on tuontikoira, ensimmäinen testattu koira on jo vuodelta 1996. Rotua harrastavan yhdistyksen tiedotuksen johdosta testaus onkin yleistynyt tämän vuosituhannen kuluessa – edellisen jalostuksen tavoiteohjelman julkaisun jälkeen luonnetestimäärä on lähes kaksinkertaistunut; vuoden 2008 loppuun mennessä testattuja koiria oli 35 kpl ja 2012 loppuun mennessä 62. Yhdistys on järjestänyt kolme kaksipäiväistä luonnetestiä, vuosina 2007, 2011 ja 2012, joissa on testattu yhteensä 21 dogo argentinoa.

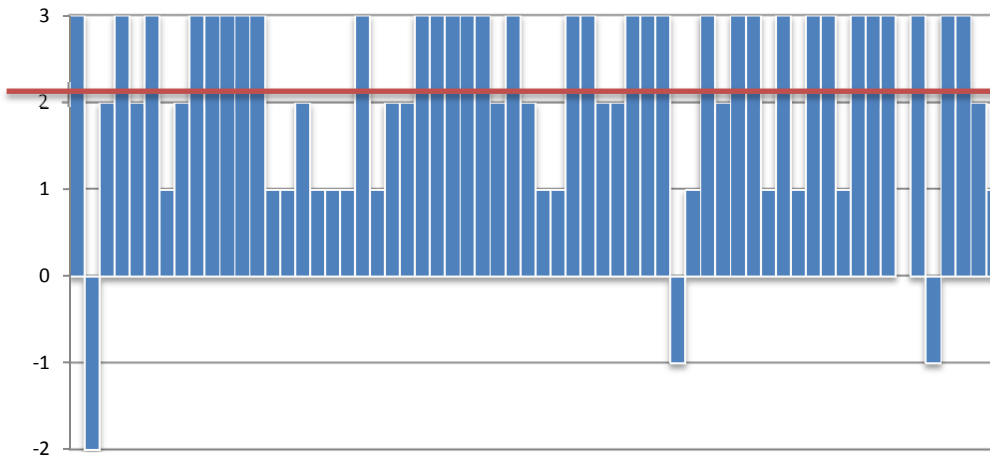
Keskiarvoinen luonnetestin loppupistemäärä Suomessa testatuilla dogo argentinoilla on +148,34 pistettä. Näitä tuloksia voidaan pitää erinomaisina ja jo vahvasti suuntaa antavina koko rotua tarkastellessa. Vain yksi luonnetesti on jouduttu keskeyttämään. Syyksi on ilmoitettu hyökkävyys, mikä on erittäin poikkeuksellista.

Keskiarvoista on huomattavissa, että kotimaassamme testatut dogot ovat luoksepäästäviä – tämä on erittäin tärkeä ominaisuus. Kovuus on keskiarvoltaan 1,57, mikä antaa hieman väärää mielikuvaa; suurta (+2) kovuutta ei ole mitattu yhdelläkään koiralla, mutta erittäin suurta (-2) viidellä. Loput koirat ovat joko hieman pehmeitä (+1) tai kohtuullisen kovia (+3). Keskiarvoltaan kohtuullinen toimintakyky ja erittäin suuri taisteluhalu ovat dogo argentinon kaltaiselle metsästyskoiralle välttämättömiä ominaisuuksia, kuten myös kohtuullisen vilkas temperamentti; metsällä koiran on myös huomioitava ympärillä tapahtuvia asioita, mutta pystyttävä keskittymään työhönsä. Puolustushalu ja terävyys on keskimääräisesti suurta, mutta hillittyä (puolustushalu) ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua (terävyys). Dogo argentino siis puolustaa paitsi omistajaansa, mutta myös itseään. Hermorakenne on keskiarvoisesti nykypäivän koiralle hyvin tyyppinen, hieman rauhaton. Dogoilla tämä esiintyy monesti erilaisena ääntelynä ja läähätyksenä, etenkin kuormituksen jatkuessa.

Taulukko 10 Luonnetestien tulokset osa-alueittain selityksineen, vuoden 2012 loppuun mennessä

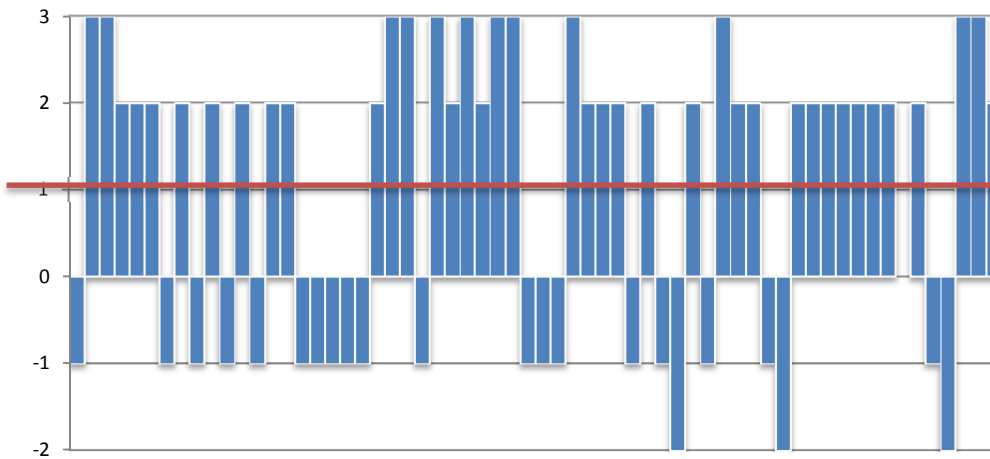
Keskiarvo esitetty punaisella viivalla

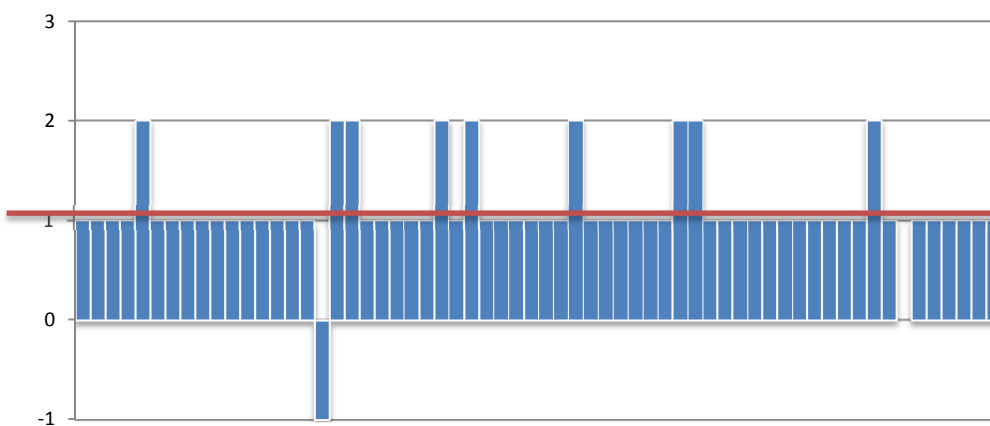
PUOLUSTUSHALU

- +3 Kohtuullinen, hillitty
- +2 Suuri, hillitty
- +1 Pieni
- 1 Haluton
- 2 Erittäin suuri
- 3 Hillitsemätön

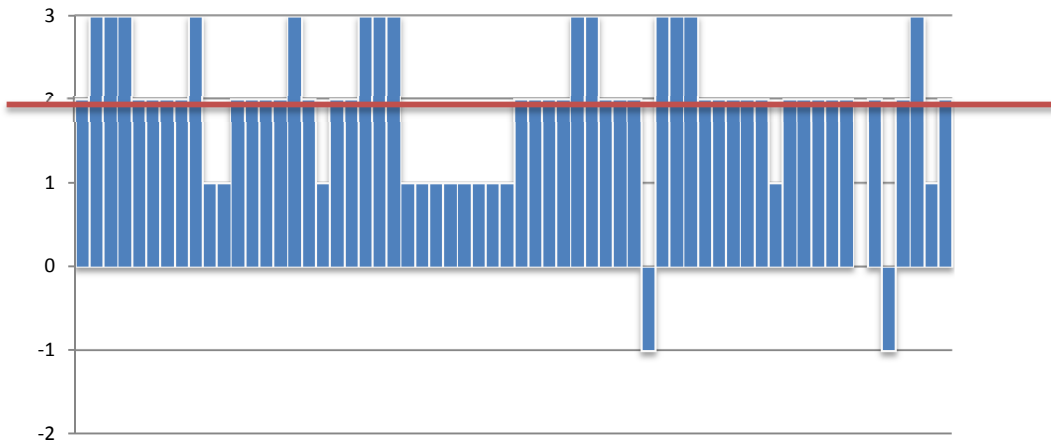
TAISTELUHALU

- +3 Suuri
- +2 Kohtuullinen
- +1 Erittäin suuri
- 1 Pieni
- 2 Riittämätön
- 3 Haluton

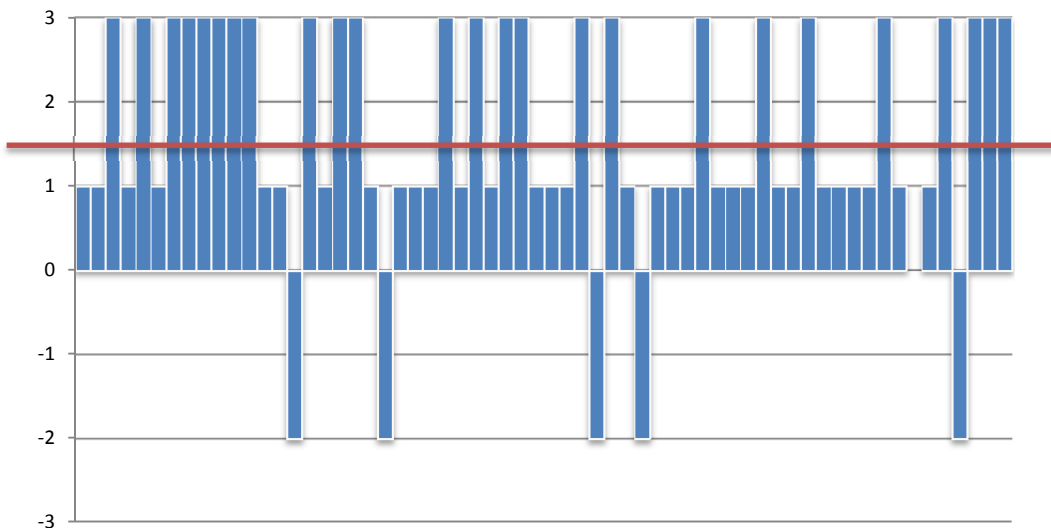
HERMORAKENNE

- +3 Tasapainoinen ja varma
- +2 Tasapainoinen
- +1 Hieman rauhaton
- 1 Vähän hermostunut
- 2 Hermostunut
- 3 Erittäin hermostunut

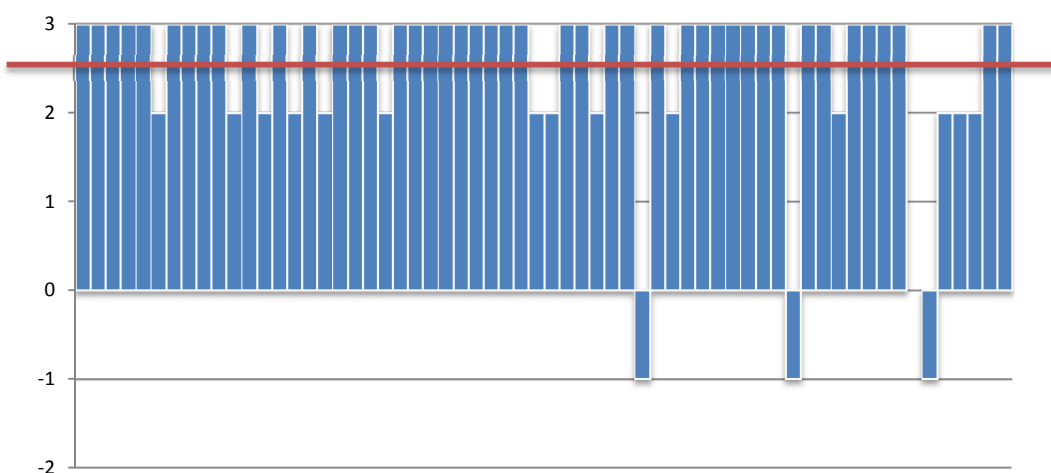
TEMPERAMENTTI

- +3 Vilkas
- +2 Kohtuullisen vilkas
- +1 Erittäin vilkas
- 1a Häiritsevän vilkas
- 1b Hieman välinpitämätön
- 1c Impulsiivinen
- 2 Välinpitämätön
- 3 Apaattinen

KOVUUS

- +3 Kohtuullisen kova
- +2 Kova
- +1 Hieman pehmeä
- 1 Erittäin kova
- 2 Pehmeä
- 3 Erittäin pehmeä

LUOKSEPÄÄSTÄVYYS

- +3 Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin
- +2a Luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen
- +2b Luoksepäästävä, hieman pidättyväinen
- +1 Mielistelevä
- 1 Selvästi pidättyväinen
- 2 Hyökkäävä
- 3 Salakavala

Rotua harrastava yhdistys toivoo yhä enemmän koiria luonnetestattaviksi ja tähän tullaan harrastajia kannustamaan järjestämällä vuosittain ainakin yksi virallinen luonnetesti, jonne etusijalla ovat dogo argentinot. Tavoitteena on, että valtaosa jalostuskoirista luonnetestattaisiin, mieluiten jo ennen jalostuskäyttöä. Tulevaisuuden haasteisiin kuuluu myös rodun luonneprofiilin tekeminen ja luonnetestauksen saaminen mukaan valioarvo- tai jalostussääntöihin.

4.2.3 MH-luonnekuvaus

MH-luonnekuvaus (Mental beskrivning Hund) on toinen suositeltava tapa testata dogo argentinojen luonnetta ja käyttäytymistä puolueettomasti alan asiantuntijoilla. MH:n tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduttain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenomaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuina. Osallistumisoikeus on Kennelliiton tai sen hyväksymään koirarekisteriin merkityillä puhdasrotuisilla koirilla, jotka ovat vähintään 18 kuukauden ikäisiä. Koiran tulee täyttää Kennelliiton kulloinkin voimassa olevat rokotus-, tunnistusmerkintä- ja antidopingsäännösten vaatimukset. Koira voi osallistua MH-kokeeseen vain yhden kerran. (www.kennelliitto.fi/FI/toiminta/kokeet/MHluonnekuvaus/mh_luonnekuvaus.htm)

MH-luonnekuvauksen osioihin ja arvosteluun voi tutustua MH-luonnekuvauksen järjestämishjeessa Suomen Kennelliiton internetsivuilla osoitteessa: <http://www.kennelliitto.fi/NR/rdonlyres/66B93581-73A0-4C6E-95E2-DBD1D13D7C65/11151/MHj%C3%A4rjest%C3%A4misohjevoimassa2852012.pdf>. Rotua harrastava yhdistys tähtää tulevaisuudessa myös pätevöityjen MH-toimihenkilöiden kouluttamiseen ja luonnekuvauksen järjestämiseen.

Vuoden 2012 loppuun mennessä vain yksi dogo argentino on suorittanut MH-luonnekuvauksen seuraavin tuloksin:

	Osasuoritus	Tulos
1a	Kontakti, tervehtiminen	4 Ottaa itse kontaktia tai vastaa siihen
1b	Kontakti, yhteistyö	3 Lähtee mukaan, mutta ei ole kiinnostunut TO:sta
1c	Kontakti, käsittely	2 Väistää tai hakee tukea ohjaajasta
2a	Leikki 1, leikkihalua	5 Leikkii - aloittaa erittäin nopeasti ja on hyvin aktiivinen
2b	Leikki 1, tarttuminen	4 Tarttuu heti koko suulla
2c	Leikki 1, puruote ja taisteluhalu	3 Tarttuu, vetää vastaan, mutta irrottaa ja tarttuu uudestaan/Korjailee otetta
3a	Takaa-ajo 1	4 Aloittaa kovalla vauhdilla päämäärähakuisesti, pysähtyy saaliille
3a	Takaa-ajo 2	4 Aloittaa kovalla vauhdilla päämäärähakuisesti, pysähtyy saaliille
3b	Tarttuminen 1	2 Ei tartu, nuuskii saalista
3b	Tarttuminen 2	2 Ei tartu, nuuskii saalista
4	Aktiviteettitaso	4 Tarkkailevainen, toiminnot tai rauhattomuus lisääntyvät vähitellen
5a	Etäleikki, kiinnostus	4 Kiinnostunut avustajasta, yksittäisiä lähtöyrityksiä
5b	Etäleikki, uhka/aggressio	1 Ei osoita uhkauseleitä
5c	Etäleikki, uteliaisuus	3 Saapuu piilossa olevan puhuvan avustajan luo
5d	Etäleikki, leikkihalua	2 Ei leiki - osoittaa kiinnostusta
5e	Etäleikki, yhteistyö	4 Kiinnostunut leikkivästä sekä passiivisesta avustajasta
6a	Yllätys, pelko	4 Pakenee enintään 5 metriä
6b	Yllätys, puolustus/aggressio	2 Osoittaa yksittäisiä uhkauseleitä
6c	Yllätys, uteliaisuus	4 Menee haalarin luo, kun ohjaaja on edennyt puoliväliin
6d	Yllätys, jäljellejäävä pelko	1 Ei minkäänlaista liikkumisnopeuden vaihtelua tai väistämistä
6e	Yllätys, jäljellejäävä kiinnostus	3 Pysähtyy, haistelee tai katselee väh. kahdella ohituskerralla
7a	Ääniherkkyys, pelko	1 Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti
7b	Ääniherkkyys, uteliaisuus	2 Menee räminälaitteen luo kun ohjaaja puhuu kyykyssä ja houkuttelee koiraa
7c	Ääniherkkyys, jäljellejäävä pelko	1 Ei minkäänlaisia liikkumisnopeuden vaihteluita vai väistämistä
7d	Ääniherkkyys, jäljellejäävä kiinnostus	2 Pysähtyy, haistelee tai katselee laitetta yhdellä ohituskerralla
8a	Aaveet, puolustus/aggressio	3 Osoittaa useita uhkauseleitä
8b	Aaveet, tarkkaavaisuus	4 Tarkkailee aaveita, lyhyitä taukoja
8c	Aaveet, pelko	3 On enimmäkseen ohjaajan edessä tai sivulla, vaihtelee paon ja kontrollin välillä
8d	Aaveet, uteliaisuus	3 Menee katsomaan, kun ohjaaja seisoo avustajan vieressä
8e	Aaveet, kontaktinotto aaveeseen	4 Ottaa itse kontaktia avustajaan
9a	Leikki 2, leikkihalua	4 Leikkii - aloittaa nopeasti ja on aktiivinen
9b	Leikki 2, tarttuminen	3 Tarttuu esineeseen viiveellä tai etuhampailla
10	Ampuminen	2 Häiritsevyyttä lisääntyä leikin/passiivisuuden aikana, sen jälkeen välinpitämätön

4.2.4 Luonteenpiirteet, rodun käyttötarkoitus ja tulevaisuuden haasteet

Dogo argentino on ennen kaikkea käyttökoiria, joka ei sovellu pelkästään ns. sohvakoiraiksi. Siksi monet rodun luonteenpiirteet jäävät käyttämättä ja hyödyntämättä nykyisten käyttötarkoitusten puitteissa maassamme. Rotua käytetään edelleen muualla maailmassa (mm. Argentiina ja muu Etelä-Amerikka, USA, Venäjä, eräät Kaukoidän maat, sekä eräät Itä-Euroopan maat) sen alkuperäiseen käyttötarkoitukseen ajavana ja kiinnipitävänä metsästyskoirana. Maahamme on tuotu lukuisia yksilöitä, joiden vanhempia on käytetty tai käytetään edelleen tähän tarkoitukseen. Suomessa on syntynyt pentueita, joissa vanhempina on ulkomaisia metsästyskoiria.

Rotua pidetään tänä päivänä maassamme ja monissa Euroopan maissa lähinnä seura- ja vartiokoirana. Yleensä maailmalla rotua ei ole systemaattisesti käytetty muihin käyttötarkoituksiin, kuin metsästyksen ja vartiointiin. Erilaisten lajien harrastaminen on vielä lapsenkengissä, mutta Pohjoismaissa, etenkin Ruotsissa, jälki, haku ja metsäjälki ovat olleet suosittuja harrastuksia; virallisia koetuloksia on kuitenkin vain muutama. Ruotsin tapaan Suomessa on hyödynnetty rodun ominaisuuksia enemmän kuin useimmissa muissa maissa. Etelä- ja Pohjois-Amerikassa sekä Etelä- ja Itä-Euroopassa rotu koetaan käyttötarkoitukseltaan edelleenkin ensisijaisesti metsästyskoiraiksi ja sen käyttö tässä tarkoituksessa on aktiivista.

Rotu soveltuu moniin harrastuksiin ja kotikoiraksikin luonteenpiirteidensä ansioista hyvin. Dogo argentinon rotumääritelmässään korostetaan, että koiran tulee olla avoin ja luokse päästävä ja tätä ominaisuutta on vaalittava ehdottomasti. Niin kotimaisten kokemusten, kuin luonnetestien perusteella voidaan todeta, että nykyäänkin luonteen selvimpiä piirteitä ovat ystävällisyys ja hyväntahtoisuus. Myös reaktioherkkyys ja terävyys ovat rodulle kuuluvia luonteenpiirteitä. Sen vuoksi rodusta ei pidä väkisin tehdä pelkästään kaikille sopivaa ja helppoa kotikoira. Etenkin dogo argentinon kohdalla koiranpidolla ja tapakasvatuksella on äärimmäisen suuri merkitys yksilön luonteen muodostumiselle. Rodusta haaveilevia pennunostajia tulisi perehdyttää rodun kaikkiin ominaispiirteisiin ja varmistua siitä, että ostaja nimenomaan toivoo koiraltaan dogo argentinolle luonteenomaisia piirteitä.

Tällä hetkellä ei ole vielä tarpeeksi näyttöä siitä, mihin lajeihin ja käyttötarkoituksiin dogo argentino todella soveltuu Suomessa. Rodulla on niin kotimaisten kuin ulkomaistenkin kokemusten mukaan monia käyttöominaisuuksia, mutta ne täytyy harrastajien tuoda esille ja kaikkien nähtäville.

Taulukko 11 Käyttätymiskoetulokset, BH 2003–2012, yht. 22 kpl

Rek. nro	Nimi	Sukupuoli	Tulos	Paikka ja aika	Tuomari
FIN44221/01	AMORE	uros	PAKK1 BH	Nokia, 29.8.2004	HEINO AIMO
FIN44724/03	ARADO	uros	PAKK1 BH	Hämeenlinna, 29.4.2006	KAINAMO JARMO
FIN21316/02	BATIKMARS DELLA VAL CURONE	uros	PAKK1 BH	Raisio, 2.10.2004	LEMPINEN SIRKKA
FIN54928/06	BLANCO DEMONIO DESPERADO	uros	PAKK1 BH	Sastamala 23.10.2010	HEINILÄ JANI
FIN41284/06	ESCARTO'S HEMULEN	uros	PAKK1 BH	Lahti 31.8.2010	HARJULA OSSI
FIN23945/05	ESCARTO'S JACQUITA	narttu	PAKK1 BH	Kouvola, 29.9.2007	HÄKKINEN VESA
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	narttu	PAKK1 BH	Mänttä 8.5.2009	NOPANEN TIMO
FIN26067/08	ESCARTO'S QIANA	narttu	PAKK1 BH	Liekka 4.6.2012	PÖRSTI-LACKMAN RHEA
FIN12840/01	JEVIL'S NICO	uros	PAKK1 BH	Lohja, 6.5.2003	MÖNKKÖNEN MAIKKU
FIN39525/04	KERBEROS BLANCO SALVADOR	uros	PAKK1 BH	Lahti, 2.6.2008	TIKKANEN LEILA
FIN40128/03	NARAYA	narttu	PAKK1 BH	Kouvola, 29.9.2007	HÄKKINEN VESA
FIN19108/98	NIGHT-DOG'S ROSEBUD	narttu	PAKK1 BH	Hamina, 8.5.2004	MÄKELÄ LAURA
FIN62539/08	PERRO PELEA CÓRDOBES SANTANA	uros	PAKK1 BH	Helsinki 4.10.2009	REINIKAINEN ANNA-LIISA
FIN50724/08	ROSE SPIRIT'S WHITE FLASH	uros	PAKK1 BH	Kotka 11.9.2010	MÄKELÄ LAURA
FIN36962/07	ROSE SPIRIT'S YA YA'S GIRL	narttu	PAKK1 BH	Kotka 8.8.2012	MÄKELÄ LAURA
FIN36964/07	ROSE SPIRIT'S YAWA	uros	PAKK1 BH	Kotka 11.9.2010	MÄKELÄ LAURA
FIN36965/07	ROSE SPIRIT'S YELLOW RAMBLER	narttu	PAKK1 BH	Lahti 8.6.2009	TIKKANEN LEILA
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	uros	PAKK1 BH	Kotka, 14.10.2006	HÄKKINEN VESA
FIN24599/05	ROSE SPIRIT'S ZORINA	narttu	PAKK1 BH	Kotka 11.9.2010	MÄKELÄ LAURA
FIN24600/05	ROSE SPIRIT'S ZURELLA	narttu	PAKK1 BH	Kotka, 18.6.2007	HÄKKINEN VESA
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	narttu	PAKK1 BH	Lahti, 2.8.2007	TIKKANEN LEILA
FIN38442/04	ZAPATILLA	narttu	PAKK1 BH	Espoo, 11.11.2006	REINIKAINEN ANNA-LIISA

Taulukko 12 Palvelus- & pelastuskoira- sekä tottelevaisuuskoetulokset 2003-2012, yht. 15 kpl

Rekisterinro	Nimi	Koemuoto ja -luokka	Koulutus-tunnus	Pisteet	Paikka & Aika	Tuomari
FIN44724/03	ARADO	TOKO ALO1		184,5	Hollola 23.9.2006	KURTTI JUHA
FIN44724/03	ARADO	TOKO ALO1		163	Janakkala 20.8.2006	PACKALÉN MARITA
FIN44724/03	ARADO	TOKO ALO1		170	Janakkala 25.2.2006	SERE TUUJA
FIN44724/03	ARADO	TOKO ALO2		157	Helsinki 2.4.2006	BJÖRKLUND RALF
FIN44724/03	ARADO	TOKO AVO0		87	Laukaa 28.8.2010	PURANEN MARKO
FIN44724/03	ARADO	TOKO AVO0		61	Tampere 22.7.2007	LAISI HARRI
FIN44724/03	ARADO	TOKO AVO0		98,5	Janakkala 28.8.2005	PUOLAKKA REIJA
FIN44724/03	ARADO	TOKO AVO3		102	Hyvinkää 21.8.2010	HARJULA OSSI
FIN44724/03	ARADO	TOKO AVO3		138,5	Hollola 12.2.2006	PUOLAKKA REIJA
FIN44724/03	ARADO	TOKO AVO3		116,5	Hollola 11.2.2006	PUOLAKKA REIJA
FIN54928/06	BLANCO DEMONIO DESPERADO	TOKO ALO1		168	Ikaalinen 7.9.2012	STÉN ILKKA
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAHA-ALO1	HK1	274	Keuruu 7.11.2009	LÖNNMARK ISMO
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAHA-AVO1	HK2	277	Uurainen 22.8.2010	KAJAS MAIJA-LIISA
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAHA-AVO2	HK2	264	Keuruu 20.5.2010	LÖNNMARK ISMO
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAHA-VOI0		227	Hämeenkyrö 14.5.2011	HEINILÄ JANI
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAHA-VOI1	HK3	289	Keuruu 6.11.2010	LÖNNMARK ISMO
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAHA-VOI3	HK3	231	Nokia 18.9.2011	HEINO AIMO
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAJÄ-ALO0		115	Mänttä 27.9.2009	NOPANEN TIMO
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAJÄ-ALO2	JK1	269	Uurainen 13.5.2010	HEINILÄ JANI
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAJÄ-AVO0		131	Jämsä 11.9.2010	REKORUIS REIJO
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAJÄ-AVO1	JK2	287	Nokia 22.5.2011	SANDELIN MIA
EJ42861/03	KERBEROS BLANCO ETERNIDAD	TOKO ALO1	TK1	178,5	Huittinen 9.9.2012	KURTTI JUHA
EJ42861/03	KERBEROS BLANCO ETERNIDAD	TOKO ALO1		180	Pori 19.2.2012	KURTTI JUHA
EJ42861/03	KERBEROS BLANCO ETERNIDAD	TOKO ALO1		187,5	Pori 27.11.2011	HEINO TIINA
EJ42861/03	KERBEROS BLANCO ETERNIDAD	TOKO ALO2		149	Pori 26.8.2012	STÉN ILKKA
EJ42861/03	KERBEROS BLANCO ETERNIDAD	TOKO ALO2		153	Pori 11.3.2012	STÉN ILKKA
EJ42861/03	KERBEROS BLANCO ETERNIDAD	TOKO ALO3		136,5	Uvila 17.8.2011	HEINO TIINA
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		49	Hämeenlinna 22.5.2011	HÄKKINEN VESA
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		91	Hamina 3.10.2010	HÄKKINEN VESA
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		223	Lahti 31.10.2009	ORAVASAARI TERO
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		204	Hamina 11.7.2009	RANTANEN JARNO
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		102	Kouvola 27.6.2009	PAASONEN OLLI
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		208	Hamina 6.6.2009	HÄKKINEN VESA
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		214	Lohja 6.12.2006	MÄKKINEN KARI
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		79	Hyvinkää 12.11.2006	
FIN24599/05	ROSE SPIRIT'S ZORINA	PASU1-P		148	Riihimäki 5.9.2011	RAPILA PENTTI
FIN24599/05	ROSE SPIRIT'S ZORINA	PASU1-T		214	Riihimäki 26.9.2011	ORAVASAARI TERO
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	IPO-R PEJÄ-A P		151	Helsinki 14.9.2008	LANKINEN JORMA
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	IPO-R PESO1	RH-E	154	Raisio 20.4.2008	LANKINEN JORMA
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	PEJÄ-H			Pohja 27.7.2008	MAKKONEN KAUKO
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	PEJÄ-R			Kiikala 15.6.2008	LUUKKONEN ESA
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	PEJÄ-T			Hamina 7.6.2008	SUNI JOUNI
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	PERA-A H			Hamina 5.7.2008	LANKINEN JORMA

Kaiken kaikkiaan 22 dogo argentinoa on läpäissyt käyttäytymiskokeen vuoden 2012 joulukuuhun mennessä. Palveluskoirakoeoikeudet saatiin vuoden 2009 alusta, jonka jälkeen palveluskoirakokeissa on käynyt kolme koirakkoa. Kirkkaimpana rodun tähtenä voidaan pitää narttu Escarto's Noeliaa, jolla on koulutustunnus HK3 palveluskoirien hakukokeesta sekä JK2 palveluskoirien jälkikokeesta. Koiralla on myös harjoiteltu vesipelastusta.

Varsinkin pelastuskoiraharrastus on dogo argentino -harrastajien suosiossa. Pelastuskoirapuolelta on saavutettu

ensimmäiset tulokset jo vuodelta 2000 ja 2001 rauniokokeesta. Lisäksi vuonna 2008 on yksi koirakko suorittanut IPO-R PESO / PESO1 eli IPOR on kansainvälisen pelastuskoira kokeen soveltuvuuskokeen jälkikokeen saaden RH-E koulutustunnuksen. Lisäksi sama koirakko on kansallisissa kokeissa suorittanut PEKO / PERA A eli rauniokoe A:n hyväksytysti ja PEKO / PEJÄ PEJÄ-H pelastusjälkikokeen hyväksytysti. Lukuisia muita koirakkoja harrastaa pelastushakua ja -jälkeä sekä raunioetsintää, näistä odotetaan tulevaisuudessa aktiivisia kilpailijoita.

Tottelevaisuuskokeissa on käynyt kolme koirakkoa. Lisäksi Suomesta löytyy kaksi järjestyksenvalvontakokeen läpäissyttä dogo argentinoa.

Tällä hetkellä rodun luonteesta ei löydy luonnetestitulosten lisäksi muuta virallista tai tutkittua tietoa.

4.3 TERVEYS

4.3.1 PEVISA -ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

4.3.1.1 Lonkkanivelen ja kyynärnivelen kasvuhäiriö

Lonkka- ja kyynärniveldysplasia ovat koirien yleisimpiä perinnöllisiä sairauksia. Nämä nivelen kasvuhäiriöt kehittyvät nopean kasvun aikana; nivelen osat muodostuvat toisiinsa nähden yhteen sopimattomiksi, mikä aiheuttaa niiden hankautumista toisiaan vasten. Nivel kuluu ja kuluminen johtaa vähitellen nivelrikkoon. Epämuodostunut ja kulunut nivel aiheuttaa koiralle kipua ja koiran liikkuminen vaikeutuu. Vakavimmissa tapauksissa nivelrikon edetessä koira invalidisoituu täysin

Lonkkaniveldysplasiassa lonkkanivelen nivelmalja on synnynnäisesti liian matala, jolloin reisiluun pää ei saa riittävästi tukea ja nivelestä tulee epävaka. Epävakauden seurauksena nivelmaljan reunoille ja nivelpussin kiinnityskohtaan reisiluun kaulan ympärille reisiluun pään viereen alkaa muodostua rusto- ja luulisää. Reisiluun pääkin muuttuu enemmän ja vähemmän epämuodostuneeksi toisaalta dysplasia-asteesta, toisaalta koiran painosta riippuen.

Kyynärniveldysplasia jakautuu useampaan vauriotyyppiin, jotka voivat esiintyä joko yhdessä tai erikseen:

- 1) Häiriö luunmuodostuksessa (osteokondroosi) on lähinnä nivelen tai kasvuruston luutumishäiriö, joka ilmenee yhdessä tai useammassa nivelessä (olkapää-, kyynär-, polvi- ja kinnernivelessä sekä selkärangassa).
- 2) Kyynärpään ulokkeen irtautuminen tai rapautuminen (Processus anconaeuksen irtopalamuoto) aiheutuu siitä, että sairaudessa kyynärluun kärki ei kiinnity normaalisti muuhun kyynärluun yläosaan. Luultavasti sen vuoksi, että kyynärluun nivelpinta ja olkaluun nivelnastat kasvavat eri tavalla.
- 3) Kyynärnivelen/olkavarren varisliksäkkeen irtoaminen tai rapautuminen (Processus coronoideus irtopalamuoto). Nivelpinnan eri osat eivät kasva samaan tahtiin, jolloin kyynärluun nivelpinta on hieman korkeammalla kuin värttinäluun pinta. Tällainen nivelpinta vaurioituu rasituksessa herkästi.

Sekä lonkka- että kyynärdysplasia periytyvät kvantitatiivisesti eli niihin vaikuttaa suuri määrä geenejä sekä monet ympäristötekijät. Sairastumiselle altistavia ympäristötekijöitä ovat mm. liian nopea kasvu, pentuajan liiallinen rasitus, ylipaino pentuajana ja vääränlainen ruokinta. Luultavaa kuitenkin on, että ilman perinnöllistä taipumusta muutoksia ei saada aikaan pelkällä liikaruokinnalla, mutta jos taipumuksia on, muutoksia voidaan pahentaa.

Lonkka- ja kyynärdysplasian periytymisasteet vaihtelevat eri tutkimuksissa, mutta joka tapauksessa ne periytyvät vähintään kohtalaisesti, joten lonkka- ja kyynärnivelen kasvuhäiriöt olisivat vähennettävissä jalostusvalinnan avulla. Valtaosalla eritotuisista koirista periytymisasteen arviot ovat kirjallisuuden mukaan 20 %:n tienoilla, mikä tarkoittaa sitä, että koirien välillä todetuista nivelten rakenne-eroista 20 % on perinnöllisistä tekijöistä johtuvia ja 80 % ympäristön aiheuttamia.

Näissä monitekijäisissä sairauksissa, joihin lonkka- ja kyynärdysplasiakin kuuluu, yksilön sairastumisen ajatellaan olevan seurausta geneettisten tekijöiden ja ympäristövaikutusten yhteisvaikutuksesta, joka voi olla hyvinkin monimutkainen. Monitekijäisen sairauden ollessa kyseessä mikään geeni yksinään ei siis riitä selittämään yksilön sairastumista, ja geenien sijainnin lisäksi monet analyysin kannalta keskeiset parametrit ovat tuntemattomia. Tällaisia parametrejä ovat esimerkiksi vaikuttavien geenien lukumäärä, yksittäisten geenien vaikutusten voimakkuus, ympäristötekijöiden vaikutus ja eri tekijöiden yhteisvaikutukset (Ollikainen & Uimari 2004). On myös mahdollista, että lonkka- ja kyynärdysplasiaan vaikuttaa jokin suurivaikutteinen geeni monien pienivaikutteisten ohella. Mahdollisen yksittäisen geeniparin vaikutuksen selvittäminen valottaisi lonkka- ja kyynärdysplasiaan johtavia fysiologisia prosesseja, jotka ovat luultavasti samat kaikilla

eläinlajeilla. Suurivaikutteisen geenin paikantaminen mahdollistaisi myös jalostusvalinnan, joka olisi yksinkertaisempaa ja varmempaa kuin valinta monen geeniparin suhteen. Sopivan merkkigeenin löytyessä lonkka- ja kyynärdysplasian vähentämiseen perustuva jalostusvalinta voisi tulevaisuudessa tapahtua DNA- testeillä (Mäki 2001).

Ominaisuuden periytymisaste (h²) kuvaa sitä, kuinka suuri osuus eläinten välisistä eroista kyseisessä ominaisuudessa johtuu perinnöllisistä tekijöistä. Periytymisaste ei ole vakio, vaan se vaihtelee populaation ja ominaisuuden mukaan riippuen perinnöllisen muuntelun ja ympäristötekijöiden vaikutusten määrästä.

Taulukko 13 Lonkkakuvaustulokset vuosina 1992–2012 syntyneet

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
1992	9	1	0	0	1	0	2
1993	0	0	0	0	0	0	0
1994	1	0	0	0	1	0	1
1995	10	1	0	2	0	0	3
1996	6	0	1	0	0	0	1
1997	1	0	0	0	1	0	1
1998	21	0	0	2	4	1	7
1999	6	0	0	2	3	0	5
2000	27	0	0	8	3	0	11
2001	18	0	0	1	4	1	6
2002	29	0	1	0	7	2	10
2003	38	1	2	6	7	0	16
2004	46	0	1	1	10	2	14
2005	92	1	3	8	13	0	25
2006	64	1	1	5	8	1	16
2007	70	1	2	4	7	2	16
2008	58	0	2	8	8	0	18
2009	70	3	1	2	7	1	14
2010	21	0	0	0	1	0	1
2011	27	0	0	0	0	0	0
2012	51	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	665	9	14	49	85	10	167

Taulukko 14 Lonkkakuvaustulosten määrä prosentteina 1992-2012 syntyneet

	Tutkittu	A	B	C	D	E
Yhteensä	26 %	5 %	8 %	29 %	51 %	6 %

Suomessa lonkkakuvaatuilla dogo argentinoilla on hyvin suuri lonkkaniveldysplasian esiintymistiheys. Vuosina 2008–2012 kuvatuista koirista hieman alle puolet (48%) on saanut arvosanaksi D arvosteluasteikolla A-D ja vain 18 % on terveitä (A-B). Tuona aikana syntyneistä on kuvattu 15 %. Edelliseen tarkastelujaksoon verrattuna (2003-2007) on kuitenkin hieman parannusta tapahtunut; silloin D-arvosanan sai 53% ja A-B-arvosanalla kuvatut 15% (syntyneistä kuvattu 24%). Koko kannasta on kuvattu vuoteen 2012 mennessä 26,0 %. Otos on sen verran kattava, että voidaan olettaa tämän otoksen edustavan populaation yleistä lonkkaniveldysplasiatasoa. Siinä suhteessa paineita PEVISA:n tiukentamiselle on, mutta koska D-lonkkien poistaminen jalostuksesta rajaisi pois valtaosan kannasta, mm. miltei kaikki tuontikoirat ja valtaosan kaikista uroksista, se on ajatuksena toistaiseksi mahdoton.

PEVISA-ohjelma on poistanut jalostuksesta E-lonkkaiset yksilöt vuodesta 2001 lähtien. E-lonkkaisten koirien osuus on ollut jaksolla v.1992–2012 hyvin pieni ja kokonaistilastossa osuus jää kuuteen prosenttiin, vaikka sen voisi olettaa olevan suurempi D-lonkkaisten määrän perusteella. Tilastojen valossa dogo argentinon lonkkaterveys on todella huono. Siitä huolimatta harva D-lonkkainen koira oireilee, ellei nivelessä esiinny nivelrikkoa.

Taulukko 15 Lonkkakuvaustulosten määrä prosentteina 2008-2012 syntyneet

Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
2008	0,31	0	0,11	0,44	0,44	0
2009	0,2	0,21	0,07	0,14	0,5	0,07
2010	0,05	0	0	0	1	0
2011	0					
2012	0					
Yhteensä	0,15	0,09	0,09	0,3	0,48	0,03

On erittäin vaikeaa vaikuttaa ratkaisevasti tämän hetkiseen dogo argentinon lonkkaniveldysplasiatilanteeseen jalostusvalinnoilla, kun suurin osa jalostukseen muuten sopivista koirista on D-lonkkaisia. Rotujärjestön suositus kuitenkin on, että kasvattajat suosisivat yhdistelmiä, joissa toisen vanhemmista ollessa C- tai D-lonkkainen, olisi toisella vanhemmista terveet lonkat (A tai B). Kasvattajien tulisi välttää kahden D-lonkkaisen koiran yhdistelmää jalostuksessa. Tässä vaiheessa kuitenkin ei vielä voida suositella tehtäväksi ainoastaan yhdistelmiä, missä toinen yksilö on täysin tervelonkkainen. Tämä rajoittaisi jalostusvalinnan lähes olemattomiin. PEVISA:n tiukentaminen johtaisi tehollisen populaatiokoon jyrkkään laskuun, mikä osaltaan lisää sisäsiitoksen määrää kannassa. Hieman tilastot ovat kuitenkin toisaalta parantuneet viime vuosina, E-lonkkaisten määrä ei ole lisääntynyt ja viime vuosina myös A- ja B-lonkkaisia koiria on löytynyt. Myös D-lonkkaisten prosentuaalinen määrä on laskenut. Toivottavasti tulevien vuosien aikana suotuisa kehitys jatkuu ja voidaan siirtyä rajaamaan yhdistelmiä tarkemmin.

Ulkomaisilla ulkomailla kuvatuilla dogo argentinoilla on tavattu lähinnä A- ja B-lonkkia. Esimerkiksi Ruotsin jalostustietokannassa on luettavissa näitä tuloksia: <http://kennet.sk.se/hunddata>. Valitettavasti monessa Euroopan maassa rodun kuvausmäärät ovat lähinnä marginaalisia. Suomessa on tavattu täällä kuvatuista dogo argentinoista vain 9 kpl A-lonkkaisia yli kymmeneen vuoteen, vaikka kantamme perustuu tuontikoiriin alkaen 1989.

Suomalaisen kokemuksen mukaan suuri osa dogo argentinoista elää tervettä elämää lonkkaniveldysplasiastaan huolimatta. Huolenamme ovat ne koirat, jotka kärsivät pitkälle edenneestä nivelrikosta. Oireina ovat jäykkyys, kivuliaisuus liikkua, liikerajoitteisuus sekä ontuminen. Yleensä oireet ilmenevät vanhenevilla dogo argentinoilla sillä nivelrikkomuutoksen pahenevat ajan kanssa, mutta jokunen nuori yksilö kärsii samoista oireista.

Tavoitteenamme on saada suurempi osa kannasta lonkkakuvattua ja kattavampi kuva rodun kokonaistilanteesta Suomessa. Tähän saakka koirista on kuvattu yleensä vain jalostukseen suunnitellut koirat. Jatkossa yhdistys pyrkii kannustamaan koirien kuvauttamista esimerkiksi järjestämällä joukkokuvaustilaisuuksia ja valistamalla omistajia kuvaustulosten tärkeydestä koko rodun tulevaisuudelle. Toivomme modernin genetiikan tutkimuksen tuovan valoa lonkkaniveldysplasian periytymismekanismeihin ja tätä kautta voisimme vaikuttaa rotumme tilanteeseen. Jalostusvalinnat olisivat tuolloin aivan uudella pohjalla lonkkaniveldysplasian osalta.

Taulukko 16 Kynärnivelkuvaustulokset vuosina 1992-2012 syntyneet

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
1992	9	0	0	0	0	0
1993	0	0	0	0	0	0
1994	1	1	0	0	0	1
1995	10	1	1	0	0	2
1996	6	1	0	0	0	1
1997	1	1	0	0	0	1
1998	21	6	1	0	0	7
1999	6	4	1	0	0	5
2000	27	10	1	0	0	11
2001	18	6	0	0	0	6
2002	29	12	0	0	0	12
2003	38	16	2	0	0	18
2004	46	12	2	0	0	14
2005	92	23	1	0	1	25
2006	64	16	0	0	0	16
2007	70	16	1	0	0	17
2008	58	15	1	0	0	16
2009	70	13	0	0	1	14
2010	21	1	0	0	0	1
2011	27	0	0	0	0	0
2012	51	0	0	0	0	0
Yhteensä	665	154	11	0	2	167

Taulukko 17 Kynärnivelkuvaustulosten määrä prosentteina 1992-2012 syntyneet

	Tutkittu	0	1	2	3
Yhteensä	26 %	92 %	7 %	0 %	1 %

Samat syyt edesauttavat sekä kynärniveldysplasian että lonkkaniveldysplasian synnyssä. Näyttää siltä, että Suomessa kuvatuilla dogo argentinoilla nämä kaksi ominaisuutta eivät korreloi keskenään. Lähes kaikilla kuvatuilla dogo argentinoilla (92%) on täysin terveet kynärpäät. Yhtään asteen 2 ei ole todettu ja vain yksi kynär-asteella 3.

4.3.2 Muut Suomessa todetut merkittävät sairaudet

4.3.2.1 Kuurous

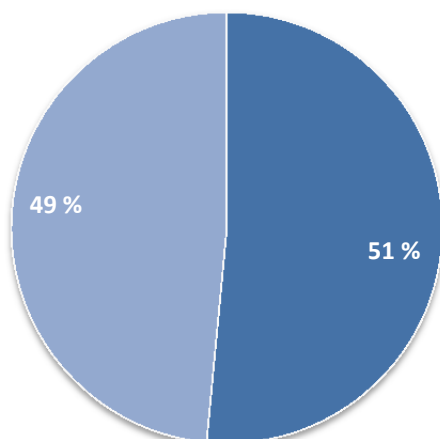
Dogo argentinojen vakava terveydellinen ongelma on kuurous. Perinnöllinen, synnynnäinen, aistisoluista johtuva kuurous on yhdistyneenä karvan valkoiseen väriin ja sitä on havaittu muillakin valkoisilla koiraroduilla ja mm. valkoisilla kissoilla. Dogo argentinon kohdalla ei löydy tutkimustuloksia rodun kuulo-ongelmien syntymekanismista. Pentu voi olla syntyessään kuuro tai menettää kuulonsa ensimmäisten elinviikkojen aikana. Kuurous voi olla molemminpuolista tai toispuoleista. Molemminpuolisesti kuurot pennut suositellaan lopetettavaksi ennen luovutusikää. Näin vakava puute koiran aisteissa yhdistettynä voimakkaaseen luonteeseen on hyvin vaikea yhdistelmä hallittavaksi kokeneellekin koiranomistajalle. Kasvattajat ovatkin lopettaneet kuurot pennut ja toispuoleinen kuurous, ”puolikuurous”, ei kokemusten perusteella vaikuta koiran luonteeseen tai käytökseen. Myöskään toispuolisen kuurouden ja minkään muun elimellisen sairauden ei ole yhdessä koettu aiheuttavan ongelmia koiran pidossa. Pentua ostettaessa on

huolehdittava, että sen vanhemmilla ja pennulla itsellään on kuulotestaus tulos.

Kuuroa koiraa ei jalostukseen tule käyttää, vaan jalostuskoiriksi suositellaan vain täysin kuulevia yksilöitä. Puolikuurous ei välttämättä haittaa koiran elämään millään tavalla, eikä sitä voi aukottomasti todeta ilman kuulotestausta. Kuulon epäsuorassa arvioinnissa käytetään nk. BAER-menetelmää (brain stem auditory evoked response). Se tehdään rauhoituksessa tai anestesiassa. Testissä eläimen korviin johdetaan naksutusääntä ja päänahkaan sekä korvien lähelle asetettavien elektrodien avulla tutkitaan aivojen sähköistä vastetta näille ärsykeille. Suositus on testata pennut ja jalostukseen käytettävät koirat tähän erikoistuneet eläinneurologin toimesta.

Dogo Argentino Club Finland ry:n kasvattajajäsenet ovat sitoutuneet BAER-testaamaan kaikki kotimaiset jalostuskoiransa ja syntyneet pentueensa ennen luovutusta. Vuosien kuluessa onkin saatu jo varsin konkreettista tietoa kuulotilanteestamme, rodullamme on kaiketi kattavin kuulotestaustilasto, kun tarkastellaan kaikkia maassamme rekisteröitäviä koirarotuja. Testaus on aloitettu dogo argentinoiden parissa vuonna 1998, ensimmäisinä vuosina testattiin lähinnä kuuroiksi epäiltyjä koiria. Vuosituhannen vaihteen jälkeen siirryttiin nopeassa tahdissa testaamaan kaikki jalostukseen käytetyt kotimaiset koirat (myös tuontikoirat) ja syntyneet pentueet ennen luovutusta. Näin voidaan mahdollisimman kattavasti seurata yhdistelmiä suunniteltaessa vanhempien kuulotilannetta ja pentujen testaamisen jälkeen kuulon periytyvyyttä eri yhdistelmissä. Suositus on, että kahta puolikuuroa koiraa ei tule yhdistää jalostuksessa. Yleensäkin puolikuuron koiran jalostuskäyttö on kyseenalaista, mutta toistaiseksi sitä ei ole kielletty. Systemaattisella testauksella voidaan estää kuurojen pentujen luovuttaminen uusiin koteihin, kokematon kasvattaja ei välttämättä huomaa kuuroa pentua kuulevien sisarusien joukosta.

Taulukko 18 Suomessa syntyneet dogo argentinot, ilmoitetut BAER-testit 1998-2012

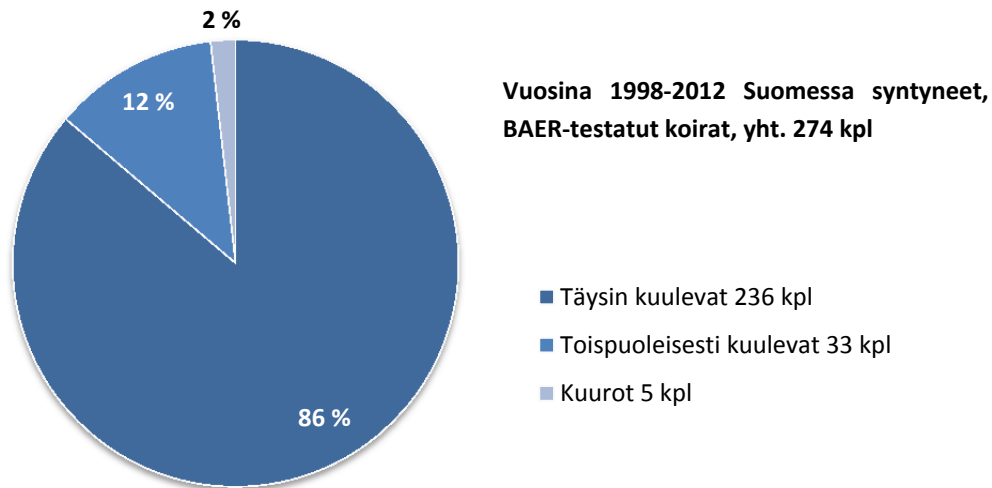

Vuosina 1998-2012 Suomessa syntyneet dogo argentinot yht 532 kpl; testatut vs. testaamattomat/testitulosta ei ilmoitettu

- Testattu 274 kpl
- Testaamattomat/testitulosta ei tiedossa 258 kpl

Tilastosta voidaan huomata, että hieman yli puolet kaikista tarkasteluajalla syntyneistä 532 pennusta on kuulotestattu ja tulos on ilmoitettu rotua harrastavalle yhdistykselle. Tilastossa ovat mukana kaikki kasvattajien ilmoittamat syntyneet pennut, osa kasvattajista ei rekisteröi täysin kuuroiksi testattuja, lopetettuja pentuja. Oletettavaa on, että myös osa niistä 48,5 prosentista pentuja joiden tulos ei ole tiedossa, on kuitenkin testattu. Kasvattajat ovat jo vuosien ajan osoittaneet huomattavaa sitoutumista testaukseen ja kantavat vastuunsa kuuloasiassa kiitettävästi. Kuitenkin edelliseen tarkastelujaksoon verrattuna kuulotestattujen, Suomessa syntyneiden koirien osuus on laskussa; edellisessä jalostuksen tavoiteohjelmassa 62% 1998-2008 (elokuu) välisenä aikana syntyneistä pennuista ilmoitettiin kuulotestatuiksi.

Taulukko 19 Suomessa syntyneet dogo argentinot, ilmoitetut BAER-testit, testien tulokset

Tiedossa olevista testatuista pennuista 86% on molemmin korvin täysin kuulevia, 12% toispuoleisesti kuulevia ja 2% kuuroja. Vuoden 2008 jälkeen ei ole testattu yhtään kuuroa pentua. Lukemat ovat melko pitkälti samat kuin edellisessä jalostuksen tavoiteohjelmassa; molemmin korvin kuuleviksi testattiin tuolloin 85 % , toispuoleisesti kuulevia 13% ja kuuroja 2%. Positiivista on, että testattujen koirien kohdalla kuulo-ongelma on hiuksenhienossa laskussa. On kuitenkin huomioitava, että tilastosta puuttuu lähes puolet Suomessa syntyneistä pennuista.

Yhdistyksen saamista tiedoissa ei kuulotestattujen pentujen joukossa ole havaittu yhtäkään sinisilmäistä koiraa tai koiraa jonka toinen silmä olisi sininen. Tiedossa kuitenkin on, että vuonna 1998 ja 2000 syntyneissä pentueissa on molemmissa ollut ainakin yksi sinisilmäinen narttu ja mahdollisesti jokin toinen sinisilmäinen yksilö. Näistä pentueista ei ole tiedossa kuulotestaustuloksia, kuin yhden 1998 syntyneen koiran osalta, joka oli kuuro.

Yhdistyksen on kampanjoitava BAER-testaamisen puolesta ja saatava kuulotestausten trendi kasvuun. Suurin syy testauksen vähyydelle on testin kallis hinta ja huono saatavuus; testissä voi käydä vain muutamalla eläinlääkäriasemalla Suomessa.

4.3.2.2 Terveyskyselyn 2005 tulokset

Vuonna 2005 Dogo Argentino Club ry teki jäsenistönsä parissa terveyskyselyn, jonka tuloksena saatiin tiedot 38 dogo argentinon terveydentilasta. Kyselyä jaettiin omistajille lähinnä kasvattajien toimesta ja voimme olettaa noin 100 omistajan saaneen kyselyn. Karkeasti arvioiden kyselyn jakelu kattoi noin puolet maamme kaikista dogo argentinoina. Vastausprosentti oli siis 30-40% luokkaa.

Kyselyyn vastanneet kertoivat iho-oireilujen esiintymisestä jonkin verran. Reilu 30% vastanneista kertoi koirallaan olleen nuorena iho-oireiluja ja 20% kertoi niitä olevan pysyvästi. Tässä määrässä on kaikki iho- oireiksi laskettava, pienestä punoituksesta vakavampiin iho-ongelmiin. 40% vastanneista kertoi koirallaan olleen vähintään 2 korvatulehdusta tai silmätulehdusta. 20% vastanneista kertoi koirallaan olevan ongelmia kynsien suhteen, ne lohkeilevat tai halkeavat helposti.

Muita terveystarkastuksessa esille tulleita sairauksia olivat olkanivelen kasvuhäiriö, epilepsia, kardiomyopatia (l. sydänlihaskasvutauti), anaalirauhasvaivoja ja eturauhasvaivoja. Näitä sairauksia oli todettu yhdellä tai kahdella koiralla. Kardiomyopatia on vakava sydänsairaus, jonka esiintymisestä dogo argentinolla ei ole olemassa tutkittua tietoa. Terveystarkastuksen myötä on saatu tietoa yhdestä tapauksesta maassamme, muita tapauksia ei ole raportoitu.

Yksittäisen koiran terveystietoja ei valitettavasti ole mahdollista saada muista lähteistä kuin koirien omistajilta tai kasvattajilta. Tietosuojalaki sekä laki eläinlääkärin ammatin harjoittamisesta estävät eläinlääkäreitä tai patologeja antamasta potilaistaan yksilöityä tietoa rotuyhdistyksille tai muille tahoille. Koska rotu on harvinainen ja omistajia vähän, ovat yksittäiset tapaukset helposti yhdistettävissä yksilöityihin koiriin omistajineen. Tulevaisuudessa on kuitenkin suunnitteilla eläinlääkäreille ja patologeille suunnattu kysely rodun terveystilanteesta ammattilaisen silmin nähtynä. Dogo Argentino Club Finland ry:n tiedossa kuitenkin on, että esim. Eläinsairaala Aisti Vantaalla, joka on erikoistunut eläinten neurologiaan ja vaikeisiin ortopedisiin tapauksiin ei ole operoinut yhtäkään dogo argentinooa tuki- ja liikuntaelinten sairauksien takia. Valtaosa BAER-testeistä tehdään tänä päivänä kyseisessä paikassa.

4.3.2.3 Immunologiset häiriöt

Iho- ja turkkiongelmat

Dogo argentinot ovat alttiita erilaisille iho- ja turkkiongelmaille, jotka vaihtelevat vähäisistä kosmeettisista haitoista lääkitystä vaativiin tulehduksiin tai kutinoihin. Yhtenä syynä eräänlaiseen herkkyyteen on varmasti rodun valkoinen väri ja tätä kautta hyvin vaalea iho. Kaikkiin iho- tai turkkivaivoihin ei löydy selvää syytä.

Usein vähäiset ongelmat liittyvät koiran nuoruuteen ja häviävät osittain iän myötä tai omistajan löytäessä koiralle sopivan ruokavalion. Satunnaisia kutinoita, korvatulehduksia tai tassujen nuolemisia esiintyy. Jatkuvat tai vuosittaiset ongelmat ovat kuitenkin harvinaisia. Usein iho-oireiden yhteydessä ilmenee ihon hiivatulehdusta, joka joskus on tulehduksen aiheuttaja, joskus ns. lisäoire jostain vakavammasta.

Allergiat ja atopiat

Dogo argentinot ovat alttiita allergioille ja atopioille. Allergiassa elimistö herkistyy erilaisille aineille joko suun, ihon tai hengityksen kautta. Allergia voi ilmetä ruoka-aine tai kosketusallergiana tai atopiana. Atopiassa elimistö on herkistynyt erilaisille ympäristöallergeeneille, esim. pölyille, jotka pääsevät elimistöön hengitysteiden kautta.

Allerginen reaktio on elimistön yliherkkyysoire. Usein allergiaoireet ilmenevät ihon punoituksena ja kutinana erityisesti taivasteissa, kainaloissa, vatsassa, varpaiden väleissä ja hännänjuuressa. Koirilla voi esiintyä karvanlähtöä, korvatulehduksia tai ihottumia. Allergiseen reagointiin voi myös liittyä mahalaukun ja suoliston ärsytystä, nenän limakalvojen turvotusta, erilaisia silmäoireita, kuten tulehduksia ja punotusta sekä aivastelua.

Atopian selvittämiseksi on käytössä sekä veri- että ihotestejä, joilla pyritään löytämään ne allergeenit, joille koira on herkistynyt. Atopian hoito on hankalaa, koska useimpia allergeenejä on lähes mahdotonta välttää, kuten erilaisia siitepölyjä, homesienten itiöitä tai huonepölyjä. Hoitona käytetään kortisoni- ja antihistamiinilääkitystä, rasvahappoja ja siedätyshoitoa sekä antibioottia tulehduksen hoitoon.

Allergian diagnosointi on vaikeaa ja usein myös kallista, eikä läheskään kaikkia iho- tai turkkiongelmia diagnosoida allergioiksi. Koska allergiatapumusta pidetään voimakkaasti periytyvänä, selvästi allergista tai atopista yksilöä ei pitäisi käyttää jalostukseen. Ihmisistä tehtyjen tutkimusten mukaan jälkeläisellä on 75- 100% riski sairastua allergiaan, jos molemmat vanhemmat ovat allergisia. Jos toinen vanhemmista on allerginen, jälkeläisen riski sairastua on 50-75%. Täysin terveiden vanhempienkin jälkeläisten riski sairastua allergiaan on jopa 25%.

Karvatupentulehdus

Rodun yksi yleisimmistä turkkiongelmista on karvatupentulehdus. Karvatupentulehdukset ovat usein nuorten koirien ja erityisesti uroksien ongelma. Karvatupentulehdusta esiintyy eniten pään ja selän alueella, mutta pahimmillaan se voi leviätä muuallekin kuten kylkiin ja raajoihin. Karvatupentulehdus ei yleensä vaivaa koiraa eli se ei kutise.

Mikäli karvatupentulehdukseen liittyy kutinaa tai muita tulehduksia, on syytä epäillä allergiaa tulehduksen aiheuttajaksi. Rajoitetulla, pienellä alueella esiintyvä karvatupentulehdus ei vaadi mitään erityistä hoitoa, vaan paranee ajan myötä. Paranemista voi kuitenkin edistää rasvahappolisilla. Jos tulehdus leviää laajalle alueelle, saattaa pitkä antibioottikuuri olla tarpeen.

Furunkuloosi

Pinnallisen karvatupentulehduksen lisäksi esiintyy joskus myös syvää ihotulehdusta eli furunkuloosia. Furunkuloosi ilmenee useimmiten varpaidenvälien märkäpaiseina. Furunkuloosin syytä on vaikea löytää. Joskus taustalta paljastuu jokin allergia, mutta varsinaista syytä oireiluun ei aina löydy. Furunkuloosin hoito on hankalaa, koska kerran puhjettuaan se helposti kroonistuu. Hoitona käytetään antibioottikuureja, kortisonia, antiseptisiä pesuja sekä erilaisia voiteita. Furunkuloosi tapauksia löytyy myös dogo argentinojen parista, taudin varma diagnosointi on kuitenkin usein hankalaa, koska tapauksiin usein liittyy myös ihon hiivatulehdus.

Korvatulehdukset

Dogo argentinoilla esiintyy jonkin verran korvatulehduksia. Osalla koirista näitä esiintyy vain pentuaikana ja oireilu loppuu koiran aikuistuesssa. Korvaongelmien vakavuus vaihtelee muutamista tulehduksista vuodessa krooniseen esiintymiseen, joka vaatii lähes jatkuvaa lääkitystä. Usein oireilun synnä on hiivan aiheuttama tulehdus, mutta myös bakteerit voivat aiheuttaa tulehduksia. Osaan oireilusta voidaan osoittaa selvä syy, atopia tai allergia, mutta aina selvää syytä ei löydy. Joskus selitystä joudutaan etsimään esim. ahtaasta korvakäytävästä tai luppakorvista, jolloin korvakäytävä ei pääse tuulettumaan. Ongelman vakavuudesta ja toistuvuudesta riippuu, miten korvatulehduksia sairastaneitten koirien jalostuskäyttöön pitäisi suhtautua.

4.3.2.4 Muita tavattuja sairauksia

Märkäinen kohtutulehdus eli pyometra

Pyometrassa kohtu laajenee ja täyttyy märkäsillä eritteillä. Infektio kohdun seinämässä on seurausta hormonaalisista muutoksista. Pyometra on vakava sairaus, joka hoitamattomana johtaa yleensä kuolemaan. Pyometraa voi esiintyä myös nuorista keski-ikäisiin koiriin, mutta yleisin se on vanhoilla koirilla. Kiimakerrossa tyypillisin aika pyometralle on noin 1-2 kuukautta juoksun jälkeen.

Pyometran ensisijainen hoito on kohdun ja munasarjojen kirurginen poisto. Arvokkailla jalostuseläimillä voidaan yrittää lisääntymiskyvyn pelastamista prostaglandiini- ja antibioottihoidolla, mutta onnistumisen mahdollisuudet eivät ole kovin hyvät. Märkäkohtu on melko yleinen sairaus monilla roduilla.

Eturauhasongelmat

Suurentunut eturauhanen on keski-ikäisten ja vanhojen uroskoirien ongelma. Rauhasen reaktion voi aiheuttaa hyvänlaatuinen solujen lisääntyminen, kasvainsolujen lisääntyminen (pahanlaatuinen muutos), rakkalamuodostukset eturauhasessa tai tulehdusmuutokset (akuutit bakteeritulehdukset tai paiseenmuodostuminen eturauhaseen). Eturauhanen sijaitsee alavatsassa, virtsarakon takana, lantion etuosassa. Eturauhasvaivassa voi tulla virtsan ja veritippojen tiputtelua, virtsaamisvaikeutta, ulostamisvaikeutta ja litteää ulostetta, hyppäämishaluttomuutta, ohut

virtsasuihku ja kävelykipuja. Eturauhasongelmia hoidetaan mm. Hormonikäsittelyillä ja kastroimalla. Eturauhasvaiva on koirilla hyvin yleinen sairaus ja aiheuttaa erilaisia, vaikeitakin oireita.

Harmaakaihi eli HC

HC eli perinnöllinen harmaakaihi on nuorella tai keski-ikäisellä koiralla esiintyvä silmän linssin samentuma joko yhdessä tai molemmissa silmissä. HC on todettu tai epäilty perinnölliseksi jo yli 70 rodulla. Perinnöllinen kaihi periytyy tavallisimmin autosomaalisesti resessiivisesti (väistyvä, sukupuolesta riippumaton), joskin dominoivasti periytyvää kaihia myös tavataan. Perinnöllinen kaihi usein ilmenee nuorella iällä, joskin poikkeuksia esiintyy rotujen ja rodun sisällä yksilöiden välillä. Vuonna 2005 maassamme on syntynyt pentue, jossa on raportoitu ensimmäiset HC-tapaukset 2kpl, toistaiseksi muita ei ole löytynyt.

Kilpirauhasen vajaatoiminta (hypothyroidism)

Kilpirauhasen vajaatoiminta on aineenvaihduntasairaus, joka johtuu kilpirauhasen surkastumasta, autoimmuunisairaudesta tai toimintahäiriöstä. Kilpirauhasen vajaatoiminnan voi myös aiheuttaa immunologinen tulehdus tai degeneroiva sairaus. Vuonna 2006 on todettu yksi kilpirauhasen vajaatoimintatapaus ikääntyvällä 8-vuotiaalla nartulla sekä 2012 4-vuotiaalla nartulla. Muita tapauksia ei ole raportoitu.

Demodikoosi eli sikaripunkki

Sikaripunkki on mikroskooppisen pieni ulkoloinen, joka elää koiran ihon karvatupessa. Leviäminen tapahtuu vain emolta pennulle ensimmäisten elinvuorokausien aikana, myöhemmin tauti ei tartu. Pieniä määriä sikaripunkkia voi esiintyä myös terveellä oireettomalla koiralla. Sikaripunkki aiheuttaa iho-oireita, joita ovat karvanlähtö, punoitus, hilseily, ihon tummuminen, tulehtuminen jne.

Paikallisen demodikoosin oireita ovat pienet ihomuutokset yleensä pään alueella tai raajoissa. Esiintyy tavallisesti alle vuoden ikäisillä koirilla, ja useimmiten paranee itsestään 1-2 kuukaudessa. Noin 10 %:ssa tauti etenee ja leviää yleistyneeksi demodikoosiksi. Sikaripunkkia voi esiintyä myös paikallisesti korvatulehduksen aiheuttajana. Pentuiän paikallinen demodikoosi voi levitä yleistyneeksi, jolloin esiintyy laajalle levinneitä ihottuma-alueita (hilseilyä, punoitusta, rupia, näppylöitä) ja yleisoireita (väsymys, kuumeilu, ruokahaluttomuus, imusolmukkeiden suurentuminen). Yleistyneenä demodikoosina pidetään tautia, jossa on viisi tai useampia paikallisia ihomuutoksia, tai koko yksittäisen ruumiinalueen iho on muuttunut tai ihottumamuutoksia on useammassa kuin yhdessä jalassa. Miksi joillekin yksilöille kehittyy yleistynyt sairaus, ei täysin tiedetä. Altistavina tekijöinä pidetään sisälöisiä, kiima-aikoja, hormonaalisia sairauksia, glukokortikoidilääkityksiä ja kemoterapiaa. Sairaita yksilöitä tai niiden lähisukulaisia ei pidä käyttää jalostukseen. Suomessa on raportoitu vuonna 2006 ensimmäinen yleistynyt demodikoosi dogo argentinolla. Koira on ulkomaantuonti, eikä sitä ole käytetty jalostukseen, eikä se ole merkittävästi sukua muille suomalaisille koirille.

Epilepsia

Epilepsiatapauksia on tiedossa 2 – 4 kappaletta ja pääsääntöisesti ne ovat esiintyneet tuontikoirilla, joita ei ole rekisteröity Suomeen. Vain yksi suomessa syntynyt koira on diagnosoitu epileptikoksi. Vaikka varmaa tietoa näistä tapauksista ei ole, usea näistä epilepsiatapauksista on esiintynyt saman sukuisissa koirissa (sisarukset/puolisisarukset), mikä jo viittaa perinnölliseen muotoon sairaudesta. Suurin osa epilepsiadiagnooseista on tehty nuorilla koirilla 1 – 3 v., eikä kohtauksien aiheuttajaksi ole löytynyt selkeää syytä, jolloin sairaus on diagnosoitu idiopaattiseksi epilepsiaksi. Epileptikkaa ei pidä käyttää jalostukseen ja epilepsian esiintyminen koiran sukulaisissa on syytä ottaa huomioon mahdollista koiran jalostuskäyttöä arvioitaessa.

Syöpäsairaudet

Syöpä on pahanlaatuisten kasvaintautien yleisnimitys. Erilaiset syövät ja kasvaimet ovat olleet viime vuosina vanhenevien dogo argentinojen yleisin kuolinsyy. Vaikka perinnöllisyydestä ei ole tarkkaa tietoa, niiden on muilla roduilla havaittu esiintyvän tavallista useammin tietyissä linjoissa. Tämä tulee kasvattajien ottaa huomioon jalostusvalintoja tehtäessä.

4.3.3 Lisääntyminen

Dogo argentinojen Suomessa vuosina 1991–2012 syntyneiden pentueiden keskipitoisuus on 7,1 pentua. Yleisin pentuekoko tuona aikana on 9 pentua / pentue. Pienin pentue on vain yksi pentu, suurin 11 pentua. Tulee huomata, että näissä luvuissa on mukana vain rekisteröidyt pennut. Synnytyksessä tai ennen rekisteröintiä kuolleita pentuja ei näy missään tilastoissa, mutta kasvattajat eivät myöskään ole raportoineet ongelmista. Myöskään kuulotestauksen jälkeen kuuroksi todettuja tai muista syistä lopetettuja pentuja ei näy näissä luvuissa.

Pentukuolleisuutta esiintyy jonkin verran lähinnä suurissa yli 10 pennun pentueissa, joissa pienimmät pennut joko syntyvät kuolleina tai kuolevat ensimmäisen 12 tunnin aikana. Lisäksi jonkin verran tapahtuu onnettomuuksia, joissa emo vahingossa tukehduuttaa pennun makaamalla sen päällä. Muutama pentu on raportoitu lopetetun synnytyksen epämuodostuman, kuten kitalakihalkion tai raajojen epäluonnollisen asennon, vuoksi.

Pääosin dogo argentinot synnyttävät luonnollisesti ilman komplikaatioita. Muutamia pentueita on syntynyt hätäkeisarileikkauksella synnytyksen aikaisten komplikaatioiden vuoksi. Nämä tapaukset ovat kuitenkin äärimmäisen harvinaisia, ja yleensä dogoemo hoitaakin synnytyksen alusta loppuun itsenäisesti.

Yleensä astutukset sujuvat luonnollisesti, eikä niissä ole raportoitu olevan ongelmia. Tiinehtymisprosentteista ei ole tarkempaa tietoa.

4.3.4 Yhteenveto rodulla muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista

Dogo argentinoilla on kirjallisuudessa mainittu samoja sairauksia kuin maassamme on esiintynyt. Huomattavaa on, että silmäsairauksia tai perinnöllisiä kuolemaan johtavia sairauksia ei mainita yleisenä ongelmana dogo argentinon terveyttä käsittelevässä kirjallisuudessa. Rotua käsittelevä kirjallisuus esittelee lähinnä rodun alkuperää sekä luonnetta että ulkomuotoa. Sairauksia käsittelevä osuus on usein suppea eikä tutkittua tietoa juurikaan ole. Yleisimmin käytössä olevat terveystutkimukset ovat lonkka- ja kyynärniveldysplasiaa tutkivat röntgenkuvaukset. Monissa maissa kuvaus suoritetaan kuitenkin poikkeavalla tavalla suomalaiseen käytäntöön nähden (esim. seisoma-asennossa sivuprofiilista), jolloin tulokset eivät ole suoraan vertailukelpoisia kotimaisten tulosten kanssa. Pääsääntöisesti tulokset lonkkaniveldysplasian osalta ovat kuitenkin terveitä; A tai 0.

Kuten aiemmin on mainittu, kuuloa ei systemaattisesti testata monessakaan maassa. Iho-ongelmia on helppo raportoida internetissä nähtävien kuvien perusteella, mutta niiden syistä tai hoidosta ei voida kuin arvailla.

22.1.2010

4.4 ULKOMUOTO

4.4.1 Rotumääritelmän vastaavuus tämänhetkiseen ulkomuotoon

Dogo argentinojen uusi rotumääritelmä hyväksyttiin FCI:ssä 2.8.2012 ja Suomen Kennelliitossa 10.10.2012. Tämän jalostuksen tavoiteohjelman päivitysvaiheessa suomenkielistä versiota ei ollut vielä virallisesti hyväksytty, mutta olemme käyttäneet tässä Suomen Kennelliiton rotumääritelmäryhmän suomennosta.

Oleellisia eroja edelliseen rotumääritelmään ovat nyt uudelleen määritelty koko ja paino. Uudessa rotumääritelmässä säkäkorkeus on urosten kohdalla hieman tuotu alaspäin edellisestä 62 – 68 cm ja lisäksi ihannekoko on määritelty: 60–68 cm, ihannekoko 64–65 cm. Narttujen kohdalla skaala on sama kuin aiemmin, ihannekoon määrittäminen on uutta: 60–65 cm, ihannekoko 62–64 cm. Painoksi on määritelty: Urokset n. 40–45 kg, nartut 40–43 kg. Painorajat vaikuttavat hyvin tiukoilta, koska niissä on hyvin vähän liikkumatilaa, ja nähtäväksi jää miten niitä voidaan käytännössä hyödyntää ulkomuotoarvostelussa.

Vakaviksi virheiksi ei enää lueta nuorilla koirilla runsasta nahan pigmenttiä ja/tai pieniä värillisten karvojen alueita. Lisäksi hylkääviin virheisiin aiemminkin määritelty pigmenttön kirsu on nyt määritelty tarkemmin: Täydellinen kirsupigmentin puute 2 vuotta täyttäneillä koirilla ja/tai ruskea kirsu. Myös pari muuta hylkäävää virhettä on täsmennetty tai lisätty edelliseen verrattuna: Enemmän kuin yksi värillinen laikku päässä ja/tai puutteellinen sukupuolileima. Varsinkin sukupuolileiman korostaminen on edistystä edelliseen rotumääritelmään verrattuna, kannassa on havaittavissa joitakin hyvin urosmaisia narttuja tai feminiinisen oloisia uroksia.

Dogo argentino on ulkomuodoltaan liioittelematon ja liikkuva. Sen rotumääritelmässä tai nykyisessä ulkomuodossa ei ole piirteitä, joita olisi ylen määrin ryhdytty jalostuksessa korostamaan. Ainoa tällaiseksi ajateltava piirre on rodun valkoinen väri, joka on käyttötarkoituksen mukainen alkuperäinen ominaisuus. Valkoinen koira erottuu helposti tummasta riistaeläimestä, mutta valkoisuuden haittapuolena ovat värin mukanaan tuomat ongelmat, kuten kuurous ja eräät ihosairaudet.

Suomessa rotumääritelmä ja rodun nykyinen ulkomuoto vastaavat hyvin toisiaan seuraavilla rotumääritelmän osa-alueilla:

YLEISVAIKUTELMA

Atleettinen, keskivahva, tyypiltään normaali ja mittasuhteiltaan tasapainoinen koira. Lihaksistoltaan vahvana ja ketteränä se antaa vaikutelman suuresta voimasta ja tarmosta, ilme on ystävällinen ja hyväntahtoinen. Koira on väriltään täysin valkoinen, kallo-osassa voi olla yksittäinen tumma laikku.

KÄYTTÄYTYMINEN/LUONNE

Hiljainen, ei koskaan hauku jäljellä; erinomainen hajuaiisti ja vainu, innokas, eloisa, voimakas, lujaluonteinen ja erittäin rohkea. Ei koskaan saa olla aggressiivinen ihmisiä kohtaan; tähän ominaisuuteen on kiinnitettävä vakavaa huomiota. Rakastaa omistajaansa ehdottomasti ja vilpittömästi.

PÄÄ

- Kirsu: Mustapigmenttinen. Hyvin avoimet sieraimet.
- Huulet: Tiiviit, mustapigmenttiset, ei koskaan riippuvat. Suupielet hieman löysät.

- *Leuat / hampaat: Leuat ovat normaaliasentoiset, hyvin kehittyneet ja vahvat. Ei ylä- eikä alapurentaa. Hampaat terveet, suuret ja normaalisti kiinnittyneet. Täydellinen hampaisto on toivottava. Leikkaava purenta, tasapurenta hyväksytään.*
- *Posket: Suuret ja korostuneet; vahva nahka, ei poimuja. Hyvin kehittyneet purulihakset.*
- *Silmät: Keskikokoiset, mantelinmuotoiset, väriltään tummat tai päihinänruskeat, silmäluomien reunat mieluiten mustapigmenttiset. Keskikorkealle ja etäälle toisistaan sijoittuneet. Ilmeen tulee olla eloisa ja älykäs mutta samalla erittäin tiukka.*
- *Korvat: Ylös ja sivuille kiinnittyneet, kallon leveydestä johtuen kaukana toisistaan. Typistämättömät korvat ovat keskipitkät, leveät, paksut, litteät ja kärjestään pyörityneet. Korvien karvapeite on sileää ja lyhyempää kuin rungossa; pienet värilliset pilkut voidaan sallia. Typistämättömät korvat riippuvat peittäen poskien takaosan. Koiran ollessa tarkkaavainen korvat voivat olla puolipystyt. Alkujaan koiran korvat on typistetty pystyiksi ja kolmionmuotoisiksi, jolloin korvan pituus ei saa ylittää puolta luonnollisen korvan etureunan pituudesta. (Huom. Suomessa typistyskielto.)*

KAULA

Paksu ja ylälinjaltaan hieman kaareva, kaulanahka on hyvin paksu ja muodostaa hieman poimuja, jotka eivät saa olla riippuvia. Kaulanahan joustavuus johtuu siitä, että ihonalainen kudus on tässä kohtaa löysempää kuin muualla rungossa.

RUNKO

- *Ylälinja: Säkä hieman korostunut ja ylälinja laskee kevyesti lantiota kohti. Aikuisella koiralla selkärankaa pitkin kulkee uurre, joka johtuu voimakkaista selkälihaksista. Sivusta katsottuna ylälinjassa ei saa olla painumaa.*
- *Säkä: Voimakas, hyvin erottuva ja korkea.*
- *Selkä: Erittäin voimakas, hyvin erottuva lihaksisto.*
- *Rintakehä: Leveä ja syvä. Edestä ja sivusta katsoen rintalastan tulee olla kyynärpäiden tasolla, mikä antaa maksimaalisen tilan keuhkoille. Rintakehä on pitkä ja kylkiluut kohtuullisesti kaareutuneet.*
- *Alalinja ja vatsa: Vatsaviiva kohoaa hieman, ei koskaan kuroudu jyrkästi. Voimakas ja lihaksikas.*

HÄNTÄ

Pitkä, korkeintaan kinnerniveleen ulottuva, paksu ja keskikorkealle kiinnittynyt. Koiran ollessa rauhallinen häntä riippuu rentona, liikkeessä se kohoaa loivalle kaarelle.

RAAJAT

- *Eturaajat:*
  - *Yleisvaikutelma: Eturaajat ovat suorat ja pystyasentoiset, varpaat lyhyet ja tiiviit.*
  - *Lavat: Viistot, voimakaslihaksiset mutta eivät liioitellut.*
  - *Olkavarret: Lapaluun pituiset, hyvin kulmautuneet.*
  - *Kyynärpäät: Vahvat ja rintakehän myötäiset. Kyynärpään nahka on paksumpaa ja joustavampaa kuin muualla mutta ei poimuinen eikä ryppyinen.*
  - *Kyynärvarret: Olkavarren pituiset ja pystysuorat; luut ja lihakset ovat vahvat.*
  - *Ranteet: Leveät ja samassa linjassa kuin kyynärvarret. Ranteen luut eivät ole ulkonevat eikä nahka poimuinen.*
  - *Välikämmenet: Melko litteät, vahvaluustoiset ja sivusta katsoen hieman viistot mutta ei liioitellusti.*

- *Etukäpälät: Varpaat ovat lyhyet ja tiiviisti yhdessä. Päkiät ovat vahvat, paksut ja kestävät, mieluiten mustat.*
- **Takaraajat:**
  - *Yleisvaikutelma: Hyvin lihaksikkaat ja kohtuullisesti kulmautuneet, välijalka on lyhyt ja varpaat tiiviit. Ei kannuksia.*
  - *Reidet: Sopusuhtaiset; lihakset ovat hyvin kehittyneet ja näkyvät.*
  - *Polvet: Hyvä polvikulmaus.*
  - *Sääret: Hieman reittä lyhyemmät, vahvat ja lihaksikkaat.*
  - *Kintereet ja välijalat: Kintereen ja välijalan alue on lyhyt, vahva ja vakaa varmistaen takaraajan voimakkaan työnnön. Kinnernivel on vankka ja kantaluu selvästi havaittavissa. Välijalat ovat vankat, lähes tasapaksut ja pystysuorat. Ei kannuksia.*
  - *Takakäpälät: Muutoin kuin etukäpälät, mutta hieman pitemmät ja leveämmät.*

NAHKA

Kauttaaltaan samanlaista, paksua mutta joustavaa. Ihonalainen kudosis on puolilöysää ja joustavaa. Nahka ei muodosta rypyjä tai poimuja paitsi kurkussa, missä ihonalainen kudosis on löysempää. Huulet ja silmäluomet ovat mieluiten mustapigmenttiset. Mustapigmenttinen nahka ei ole virhe.

KOKO JA PAINO:

- *Säkäkorkeus: Urokset 60–68 cm, ihannekoko 64–65 cm. Nartut 60–65 cm, ihannekoko 62–64 cm.*
- *Paino: Urokset n. 40–45 kg, nartut 40–43 kg.*

Seuraavissa rotumääritelmä osa-alueissa taas rodun nykyinen ulkomuotopääsääntöisesti kyllä vastaa määritelmää, mutta kannassamme poikkeamiakin on havaittavissa:

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA

Keskipitkä pää, kallo ja kuono yhtä pitkät. Säkäkorkeus hieman suurempi kuin korkeus lantion kohdalla. Rintakehän syvyys on vähintään 50 % säkäkorkeudesta. Rungon pituus on enintään 10 % säkäkorkeutta suurempi.

PÄÄ

Keskipitkä, vahva ja voimakas. Kallon ja kuonon linjat ovat yhdensuuntaiset.

- **KALLO-OSA:**
  - *Kallo: Tiivis, sivusta ja edestä katsottuna kupera, mikä johtuu hyvin kehittyneistä poski- ja kaulalihaksista.*
  - *Niskakyhmy: Niskakyhmy jää voimakkaiden niskalihasten alle eikä siis erotu.*
  - *Otsapenger: Selvästi erottuva, mutta ei syvä eikä jyrkkä.*
- **KUONO-OSA:** Kallan osan pituinen. Kulmakaarien etäisyys niskakyhmystä on yhtä suuri kuin kulmakaarien etäisyys leukanivelestä.
  - *Kuono: Yhtä pitkä kuin kallo, ylälinja kovera.*

RUNKO

Suorakaiteen muotoinen. Rungon pituus mitattuna olkanivelestä istuinluun kärkeen on enintään 10 % säkäkorkeutta suurempi.

- Lanne: Lyhyt, voimakas, hyvin lihaksikas.
- Lantio: Leveä ja voimakas, hieman viisto.

LIIKKEET

Ketterät ja vakaat; niiden tulee olla tasapainoiset ja sulavat, voimakasta rakennetta ilmentävät. Liikkeet muuttuvat selvästi, kun koira havaitsee jotain kiinnostavaa; tällöin se ryhdistäytyy ja reagoi rodulle ominaisesti nopeasti ärsykeisiin. Kävely on rauhallista ja ravi tehokasta, eturaajan askel on pitkä ja takaraajan työntö voimakas. Rodun koko energia ja voima ilmenee laukassa. Peitsaaminen on vakava virhe.

KARVAPEITE

- Karva: Kauttaaltaan samanlaista, lyhyttä ja sileää, pituudeltaan keskimäärin 1,5–2 cm. Karvan tiheys ja paksuus vaihtelee ilmaston mukaan.
- Väri: Täysin valkoinen; ainoastaan yksi musta tai tumma laikku kallo-osassa tai toisen silmän tai korvan ympärillä voidaan sallia, edellyttäen että se on kooltaan suhteessa pään kokoon ja korkeintaan 10 % koko päästä. Kahdesta rakenteellisesti yhtä hyvästä yksilöstä valkoisempi tulee asettaa etusijalle.

VIRHEET:

Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin sekä kykyyn toimia perinteisessä käyttötarkoituksessa.

- VAKAVAT VIRHEET:
  - Kevyt luusto tai heikosti kehittynyt lihaksisto
  - Vain osittain pigmentoitunut kirsu aikuisella koiralla
  - Pienet, heikot tai huonokuntoiset hampaat
  - Sisä- tai ulkokierteiset silmäluomet (entropium tai ektropium)
  - Pyöreät silmät (johtuen silmäluomien rakenteesta), ulkonevat silmät; vaaleat tai keltaiset silmät
  - Tynnyrimäinen tai kölimäinen rintakehä, litteät kyljet
  - Puutteellinen rintakehän syvyys, joka ei ulotu kyynärpäihin
  - Puutteelliset raajojen kulmaukset
  - Takakorkeus
  - Peitsaus
  - Koira, jonka paino ei vastaa rotumääritelmää eikä ole suhteessa koiran kokoon
- HYLKÄÄVÄT VIRHEET:
  - Vihaisuus tai liiallinen arkuus
  - Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
  - Ylä- tai alapurenta
  - Kuurous
  - Puutteellinen rotutyypin
  - Pitkäkarvaisuus
  - Täydellinen kirsupigmentin puute 2 vuotta täyttäneillä koirilla

- Ruskea kirsu
- Riippuvat huulet
- Värilliset merkit rungon karvapeitteessä
- Enemmän kuin yksi värillinen laikku päässä
- Annettujen kokorajojen alitus tai ylitys
- Keskenään eriväriset tai siniset silmät
- Puutteellinen sukupuolileima

Suurimpina haasteina voidaan pitää oikean päätyypin harvinaisuutta sekä rungon mittasuhteiden hajontaa eri yksilöiden välillä. Rotumääritelmä määrittää nämä seikat hyvin selvästi, mutta ulkomuototuomarit ovat palkinneet ja kasvattajat jalostusvalinnoissaan myös suosineet joitakin vääryyppisiä yksilöitä - jopa sellaisia, joilla on vakava tai hylkäävä virhe. Tämä onkin tulevaisuuden haaste: kouluttaa asiantuntijoita ja kasvattajia tunnistamaan oikeat ominaisuudet.

Elintärkeää on rodun säilyttäminen liikkuvana ja toimivana. Jalostusvalinnoissa tulisi huomioida valittavien yksilöiden liikkeet niin, että ne ovat rotutyyppilliset ja vaivattomat. Liikkeiltään rajoittuneita ja epätyypillisiä yksilöitä ei tulisi käyttää jalostukseen.

5. YHTEENVETO Aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta

Rodun ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma tehtiin vuonna 2000. Se oli koostumukseltaan hyvin suppea ja vain suuntaa antava. Tuolloin pyrittiin saamaan PEVISA-tutkimuksien joukkoon myös kuulon testaaminen BAER-testillä kaikilta jalostuskoirilta. Tämä jäi kuitenkin toteuttamatta asian monimutkaisuuden vuoksi. Ensimmäinen tavoiteohjelma jäi kasvattajille tuntemattomaksi. Tähän ali-arvostusongelmaan pyrittiin löytämään ratkaisu uudella, monipuolisemmalla ja asiapitoisemmalla jalostuksen tavoiteohjelmalla, jonka tekemiseen valtaosa kasvattajista osallistui ja samalla sitoutui.

Edellinen jalostuksen tavoiteohjelma on laadittu vuonna 2008. Sen voidaan arvioida toteutuneen melko hyvin; lonkkaniveldysplasiatilanteessa on näkyvässä hiuksenhienoa kehitystä terveempään suuntaan; luonnetestattujen koirien määrä on lähes tuplaantunut ja käyttökokeisiin on osallistunut useampi koira. Lisäksi käyttäytymiskoetulokset ovat lähes kaksinkertaistuneet. Edellisen jalostuksen tavoiteohjelman päämäärän ja vision voidaan sanoa ainakin osin toteutuneen: Päämäärä ja visio: rotutyyppillinen, luonteeltaan voimakas, vietikäs ja ulospäin suuntautuva, terve, ihmisystävällinen ja ylväs rotumääritelmän täyttävä dogo argentino. Terveys on tämän visioinnin suurin haaste, jonka kanssa tulemme jatkossa työskentelemään yhä voimakkaammin.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT

6.1 VISIO

Suomessa dogo argentino ei ole vielä selvästi vakiinnuttanut rotuprofiiliaan. Rotumääritelmä määrittää sen metsästys- ja vartiokoiraksi, mutta Suomessa ja myös ulkomailla se on lisäksi selkeästi seurakoira. Rodun perinteinen metsästystapa ”monteria” ei Suomessa ole mahdollista, mutta luonteeltaan vaativana ja voimakkaana se ei voi jäädä pelkäsi seurustelukumppaniksi ja näyttelykehien kaunistukseksi. Rodun ominaispiirteisiin kuuluu tietynlainen karskius. Se on fysiikaltaan voimakas ja monipuolinen sekä oppimiskyvyltään mahtava. Näiden ominaisuuksien valossa rodun tulevaisuuden toivotaan olevan pikemminkin suorittavien käyttökoirien parissa kuin katseltavan ja hellittävän koristuksen asemassa. Suomessa dogo argentinolle on jälleen haettu oikeutta kilpailla pk-kokeissa. Tavoitteena ei kuitenkaan ole rodun jalostaminen yksinomaan palveluskoiraksi. Se on pohjimmiltaan ollut aina myös perheen ja talon koira, joten ihmisen toverina oleminen kuuluu rodun perusolemuksen.

Rotutyypillinen vahva luonne on dogo argentinolle tyypillistä. Tyypillisen luonteen säilymiseen tulee kiinnittää huomioita. Luonteeltaan passiivisia ja syrjäänvetäytyviä eli epätyypillisiä yksilöitä ei tule suosia jalostuksessa. Koska näyttelyt ovat tähän asti olleet suurin harrastusmuoto, voi näyttelyjalostus muovata luonteita epäedulliseen suuntaan. Luonteiden kehittymistä tulee seurata luonnetestaamalla koiria aiempaa laajamittaisemmin ja toteuttamalla käytöskyselyitä omistajien ja kasvattajien keskuudessa.

Rodun terveystilannetta on seurattava sekä rotua harrastavan yhdistyksen että harrastajien toimesta. Erityisen tärkeää on seurata lonkkaniveldysplasiatilanteen kehittymistä. Lonkkanivelterveyttä on ehdottomasti saatava parannettua, mutta terveen jalostusmateriaalin puute on äärimmäisen suuri hidaste tässä työssä. Kasvattajien avoimuus on tärkeää tiedonkulun kannalta. Populaatio on Suomessa pieni, joten sitä on vielä melko helppoa kontrolloida perinnöllisten sairauksien suhteen. Kannan kasvu on kuitenkin voimakasta, joten tiedonkulun tärkeys korostuu jatkossa entisestään.

Ulkomuodoltaan dogo argentinon tulisi olla toimiva, liioittelematon ja rotumääritelmän mukainen kokonaisuus. Näyttelyitä varten jalostamalla rodun ulkonäköä voidaan viedä myös epäedulliseen suuntaan: koko saattaa kasvaa, ulkonäkötyyppi muuttua ja niin edelleen. Myös käyttökoiraharrastus voi luoda oman kevyemmän tyyppin. Rotu tulee säilyttää rotutyypiltään yhtenäisenä ja harrastajien on käytettävä hyväkseen ulkomuodon antamat mahdollisuudet eikä muuttaa niitä jalostuksella.

Päämäärä ja visio: rotutyypillinen, luonteeltaan voimakas, vietikäs ja ulospäin suuntautuva, terve, ihmisystävällinen ja ylväs rotumääritelmän täyttävä dogo argentino.

6.2 ROTUJÄRJESTÖN TAVOITTEET

6.2.1 Populaation kokonaistila ja rakenne

Kanta on voimakkaassa kasvussa ja rotua harrastavan yhdistyksen tavoitteena on kasvun osittainen hillitseminen. Kasvattajien tulisi pääsääntöisesti olla koiranomistajina kokeneempia ja tuntea rotu paremmin ennen kasvattamisen aloittamista. Lisäksi jalostukseen käytetyiltä yksilöiltä tulisi vaatia enemmän. Tavoitteena siis on kasvattajien ja harrastajien valistaminen rodun vaativuudesta ja ominaispiirteistä.

Populaation rakenteen suhteen tavoitteena on maassamme vielä esiintymättömien tuontikoira-linjojen saaminen jalostuskäyttöön. Samoin Suomessa jo olevien linjojen määrällistä jalostuskäyttöä tulisi harkita ja suunnitella etukäteen, jotta populaation geenipohja ei kaventu liaksi. Tehollisen populaation osalta ei ole vielä analysoitu koirien välisiä sukulaisuussuhteita ja tämän kartoittaminen on lähitulevaisuuden tavoite.

6.2.2 Luonne

Tavoitteena on dogo argentinojen luonteiden pysyminen voimakkaina ja rotutyyppillisinä. Toiminnassa myös pyritään valistamaan harrastajia, kasvattajia ja tuomareita rodun oikeantyyppisestä luonteesta. Luonteiden kehittymisen seuraaminen ja ohjaaminen jalostusvalinnoilla ovat olennainen osa tätä kehitystä.

Rotua harrastava yhdistys pyrkii omalta osaltaan välittämään tietoa luonteista ja luonnetestauksesta kasvattajille ja koiran omistajille erilaisten keskustelutilaisuuksien, kasvattajapäivien ja jäsenlehden välityksellä. Keskeisenä tavoitteena on painottaa kasvattajia kiinnittämään entistä enemmän huomiota jalostukseen käytettävien yksilöiden luonteisiin ja siihen, että jalostusvalinnat ovat aina monen eri asian kokonaisuuksia. Sekä luonne, terveys että ulkomuoto tulisi kaikki ottaa huomioon valintoja tehtäessä. Arkoja tai aggressiivisia koiria ei tule käyttää jalostukseen. Koska pentujen sosiaalistaminen jo kasvattajan luona on tärkeää, rotua harrastava yhdistys suosittelee, että kasvattajalla olisi ainoastaan yksi alle 12-viikkoinen pentue kerrallaan.

Yhdistys järjestää vuosittain ainakin yhden virallisen luonnetestin, jonne etusijalla ovat dogo argentinot. Tavoitteena on, että valtaosa jalostuskoirista luonnetestattaisiin, mieluiten jo ennen jalostuskäyttöä. Myös MH-luonnekuvauksen järjestämistä tulee suunnitella. Näiden testien tulosten perusteella ja Suomen Kennelliiton luonnetyöryhmän avulla tulee luoda dogo argentinolle rotuprofiili seuraavaan tavoiteohjelmaan mennessä.

Uusia ulkomuototuomareita koulutettaessa pyritään painottamaan rodunomaisen ulkomuodon ja terveen rakenteen lisäksi erityisesti myös koiran luonnetta. Tuomareita kehoitetaan olemaan palkitsematta arkoja tai ihmiselle aggressiivisia koiria näyttelyissä, vaikka ne ulkomuodollisesti ja rakenteellisesti olisivat kuinka erinomaisia rotunsa edustajia tahansa.

6.2.3 Käyttöominaisuudet

Koska Suomessa ei voida metsästää rodulle ominaisella tavalla, tavoitteena on vaihtoehtoisten käyttötarkoitusten löytäminen. Käyttöominaisuuksiltaan dogo argentino on monipuolinen sekä toimiva kokonaisuus ja sen koulutettavuus on erinomainen. Tästä syystä rotu sopii erinomaisesti palveluskoiralajeihin sekä muihin aktiviteetteihin, mm. pelastuskoiralajeihin ja metsästyskoirien jälkikokeeseen. Tavoitteen tarkoituksena ei siis ole muuttaa rodun ominaispiirteitä, vaan valjastaa ne uusiin tarkoituksiin.

6.2.4 Terveys

Pyritään edistämään todettujen sairauksien tutkimista ja niiden leviämisen ehkäisyä sekä kartoittamaan kokonaistilannetta tarkemmin. Jotta saataisiin selville, mitä sairauksia rodussa esiintyy ja missä määrin, jatketaan tietojen keräämistä terveystarkastusten ja omistajailmoitusten avulla.

Kasvattajapäivillä ja jäsenlehden artikkeleilla tuodaan esille tietoa sairauksista ja pyritään vaikuttamaan kasvattajiin ja omistajiin tiedottamisen avulla. Tässä prosessissa on tärkeää motivoida omistajia ja kasvattajia teettämään

terveystutkimuksia koirillaan. Tavoitteena on myös hankkia ulkomailta kattavampia tilastoja terveystilanteesta.

Rotua harrastavan yhdistyksen ensisijaisena tavoitteena on pyrkiä parantamaan koirien lonkkatuloksia. Tilastotietoa tutkimustuloksista on jo esitetty kasvattajille. Tulevien vuosien aikana voimme toivottavasti tuoda entistä enemmän esille suositusta, jossa kuvaustuloksiltaan sairaalle (C-D-lonkat) tulisi valita lonkkastatukseltaan terve (A-B) kumppani. Vielä kuitenkaan kannassa ei ole juurikaan tervelonkkaisia yksilöitä, jotta tämän kaltaiset yhdistelmät olisivat enemmän sääntö kuin poikkeus. D-lonkkaisten koirien jalostuskieltoa ei vielä voida suositella; esimerkiksi vuonna 2008-2012 syntyneistä koirista vain 6 on saanut lonkka-arvosanan A-B; joulukuussa 2012 yli kaksi-, mutta alle viisivuotiaita A-B-lonkkaisia koiria oli vain 9 kpl eli vain 4,1 % koko ikäluokasta (219 syntynyttä 2007-2010). Näistä koirista yhdellä on sairaat kynärät (aste 2 ja 3), yksi ylikorkea ja osaa on jo käytetty jalostukseen; jäljelle jäävistä yksilöistä vain muutama on muilta jalostusominaisuuksiltaan (ulkomuoto, kuulo, muu terveys) sellaisia, että niitä voisi suositella jalostukseen.

Ulkomaisilla jalostuskoirilla sekä ulkomailla kuvatuilla tuontikoirilla on lähes poikkeuksetta A- tai B-lonkat, mutta niiden kohdalla esimerkiksi kuulotutkimuksia ei ole järjestelmällisesti tehty, eikä mahdollisista immunologisista häiriöistä ole mitään tietoa. Sulkemalla jalostuksesta pois muuten täysin terveitä yksilöitä huonon lonkka-arvosanan vuoksi voidaan tulla tilanteeseen, jossa käytetään tervelonkkaisempaa, mutta muuten sairaampaa tai vähemmän tutkittua jalostuslinjaa. Vielä toistaiseksi olemmekin valitettavassa tilanteessa, jossa D-lonkkaisia koiria tulee sallia käytettäväksi jalostukseen. Toki näiden yksilöiden on muutoin oltava täysin terveitä ja kumppanin tulisi olla mahdollisimman tervelonkkainen. Seuraavaan jalostuksen tavoiteohjelmaan mennessä tulee tarkastella mahdollisuutta kieltää jalostus D-lonkkaisella koiralla.

Dogo argentinojen silmäterveyteen ei ole aiemmin juuri kiinnitetty huomiota, eikä silmiä tutkita käytännössä juuri lainkaan ja vapaaehtoisesti silmiä on tutkittu vain muutamalta koiralta. Lähivuosina rodun silmäterveyden tutkimisen tärkeyttä tullaan painottamaan kasvattajille, jotta saisimme todellista tietoa tämänhetkisestä silmäterveydestä.

Erialaisten allergioiden ja autoimmuunisairauksien lisääntyminen on yksi huolenaihe myös Suomen dogo argentinoilla. Sairauksien vastustaminen on vaikeaa, mutta tiedottamisella pyritään saamaan kasvattajia kiinnittämään huomiota myös PEVISA:n ulkopuolisiin, koiran elämää hankaloittaviin sairauksiin. Rotujärjestön ohjeissa koiraa, joka kärsii voimakkaista iho-oireista tai allergioista, ei tule käyttää jalostukseen.

Rodussa esiintyvän kuurouden osalta voi tutkimustiedon sanoa olevan erinomaisissa kantimissa, suuri osa vuosittain syntyvistä pennuista testataan ja kattavaa tilastoa on jo saatavilla. Valitettavasti ei kuitenkaan ole tiedossa rodussa esiintyvän kuurouden syntymekanismia. Toivomme geneettisen tutkimustiedon tuovan lisää tietoa tähän. Rotua harrastavan yhdistyksen pentuvälitykseen päästäkseen onkin jalostusyhdistelmän molempien vanhempien oltava BAER-testattuja ja yhdistyksen jäsenkasvattajat myös sitoutuvat testaamaan pentueensa. Kuurot pennut tulee lopettaa, ja toispuoleisesti kuulevia voidaan käyttää jalostukseen vain erittäin painavasta syystä.

6.2.5 Ulkomuoto

Koira on aina kokonaisuus ja jalostukseen vaikuttavia ominaisuuksia on paljon. Yksikään näistä ominaisuuksista ei saa ohjata jalostusta liian voimakkaasti. Rotumääritelmä kuvaa koiran ulkomuotoa ja tavoitteena on tasapainoinen, hyvin liikkuva koira. Tavoitteena on myös yhtenäistää tyyppiä ja välttää hylkäävien virheiden esiintymistä. Periaatteena on, etteivät pelkät näyttelytulokset toimi jalostuskäytön perusteina.

Ulkomuodon jalostuksessa toivotaan kasvattajien kiinnittävän huomiota dogo argentinon oikeaan tyyppiin sekä vahvaan ja liikkuvaan, mutta liioittelemattomaan rakenteeseen; uuden rotumääritelmän tiukentuneet kokorajoitukset toivottavasti edesauttavat tätä. Myös kasvattajien kykyyn tunnistaa vakavat ja hylkäävät virheet, sekä niiden merkitys on perehdyttävä syvällisesti. Kaikenlaiset ulkomuodolliset ylilyönnit, jotka vaarantavat rodun yksilöiden terveyden tai poikkeavat suuresti

rotumääritelmästä, on pyrittävä karsimaan populaatiosta. Vältettäviä ovat esimerkiksi liian suuri koko, liian pieni koko, liiallinen vahvuus, joka tekee koirasta kömpelön, liian riippuvat huulet ja liian lyhyt kuono-osa, liikkeessä esiintyvä epäpuhtaus mm. peitsaaminen. Lanneosan oikeaan asentoon ja selkälinjaan tulee myös kiinnittää huomiota. Kasvattajia valistetaan oikean rakenteen ja sen mahdollistavan tehokkaan liikunnan merkityksestä kasvattajapäivillä sekä yhdistyksen lehteä apuna käyttäen.

Uusia ulkomuototuomareita koulutettaessa pyritään painottamaan rodunomaisen ulkomuodon ja terveen liikkuvan rakenteen merkitystä. Jalostustarkastuksia pyritään järjestämään pääerikoisnäyttelyn yhteydessä rodun erikoistuomarin arvostellessa.

6.3. ROTUJÄRJESTÖN STRATEGIA

Taulukko 20 Jalostustavoitteet ja niiden saavuttamisen keinot

Jalostustavoite	Lyhyen aikavälin keinot	Pitkän aikavälin keinot
Harrastajien, kasvattajien ja tuomareiden valistaminen rodulle tyypillisistä ominaisuuksista ja niiden merkityksestä.	Kasvattajapäivien järjestäminen vähintään kerran vuodessa. Asiantuntija luennot kasvattajapäivien, erikoisnäyttelyiden ja muiden tapahtumien yhteydessä. Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä neuvonta sekä tuomarikoulutukset.	Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämät koulustilaisuudet. Tietojen kerääminen ja julkaiseminen rotua harrastavan yhdistyksen lehdessä ja internet-sivuilla.
Kannan kasvun hillitseminen ja populaatiossa esiintyvien linjojen monipuolistaminen.	Kasvattajapäivien järjestäminen. Asiantuntija luennot. Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä neuvonta. Kasvattajien yhteistyö ja tiedon jakaminen tulevista suunnitelmista.	Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä tiedotus ja koulutus. Jalostusvaatimusten kiristäminen. Ulkomaisten asiantuntijayhteyksien lisääminen.
Luonteiden säilyttäminen rotutyypillisinä.	Luonnetestin saaminen mukaan rodun jalostusvaatimuksiin tai valionarvosääntöihin. Jalostustarkastusten järjestäminen vähintään vuosittain.	Luonnetestin mukaan saaminen rodun jalostusvaatimuksiin tai valionarvosääntöihin. Jalostusvaatimusten kiristäminen tulosten perusteella.
Vaihtoehtoisten käyttötarkoitusten löytäminen.	Harrastajien rohkaiseminen pk-lajien tai muiden harrastusmuotojen pariin. Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämät leirit ja koulutukset koirien ohjaajille. Ulkomaisiin koulutuskokemuksiin tutustuminen.	Saavutettujen tulosten vertailu ja johtopäätösten sekä jatkotoimenpiteiden tekeminen. Yhteenvetojen julkaiseminen rotua harrastavan yhdistyksen lehdessä ja internet-sivuilla.
Nykyisen terveystilanteen parantaminen.	Harrastajien ja kasvattajien rohkaiseminen terveystutkimusten tekoon tiedottamalla asian tärkeydestä. Olemassa olevan tiedon analysointi jalostustoimikunnassa ja niistä tiedottaminen, sekä toimenpiteisiin ryhtyminen tarvittaessa.	Ulkomaisten asiantuntijayhteyksien lisääminen. Ulkomaisten terveystilastojen hyödyntäminen ja vertailu kotimaisiin tuloksiin. Yhteenvetojen julkaiseminen rotua harrastavan yhdistyksen lehdessä ja internet-sivuilla. Jalostusvaatimusten kiristäminen tulosten perusteella.
Tyypin yhtenäistäminen. Ns. näyttelyjalostuksen estäminen.	Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä neuvonta. Jalostustarkastusten järjestäminen. Harrastajien rohkaiseminen pk-lajien tai muiden harrastusmuotojen pariin.	Ulkomaisten asiantuntijayhteyksien lisääminen. Luonnetestin mukaan saaminen rodun jalostusvaatimuksiin tai valionarvosääntöihin.

6.4 UHAT JA MAHDOLLISUUDET SWOT-ANALYYSIT

6.4.1 Luonne

VAHVUUDET - erittäin ihmisystävällinen ja luoksepäästävä - kovuus/ohjaajaherkkyys - vahva puolustusvietti - harrastuskäyttö lisääntynyt viime vuosien aikana -> asettaa enemmän vaatimuksia koirien luonteille - kiinnostus luonnetestaukseen lisääntymässä - luonnetestien tulokset hyviä - paukkuarkuutta vähän	MAHDOLLISUUDET jalostusvalinnoissa huomion kiinnittäminen luonteeseen
HEIKKOUEDET - dominanssi - kovuus/ohjaajaherkkyys - puolustusherkkyyys - harrastuskäyttö toistaiseksi käytännössä vielä vähäistä, vaikka onkin lisääntynyt - koira-aggressiivisuus ->hankaloittaa elämää nyky-yhteiskunnassa - joidenkin kasvattajien todellinen tietämys rodusta ja sen luonneominaisuuksista heikkoa - oikeanlaisten kotien löytäminen pennuille -> - kokemattomat kasvattajat markkinoivat pentuja unohtaen rodun koon ja puolustushalun, koira saattaa päätyä liian osaamattomille omistajille	UHAT - kokemattomat omistajat eivät osaa tapakasvattaa koiriaan ja tämä voi aiheuttaa vaaratilanteita nyky-yhteiskunnassa -> rodun maine huononee - yhteiskunta asettaa rajoituksia rodun omistamiseen ja kasvattamiseen

6.4.2 Terveys

VAHVUUDET - pieni sukusiitosprosentti - hyvät kynärät - perinnöllisiä kuolemaan johtavia sairauksia ei ole ilmennyt - vakavia silmänsairauksia ei juurikaan ole - mahdollisuus, että kasvattajat alkavat tiedostaa paremmin tervettä sairaalle periaatteen edut	MAHDOLLISUUDET - KoiraNet-järjestelmä lisännyt tiedonkulkua - tiedon saaminen eri sairauksista, niiden oireista ja hoidosta on helpottunut (esim. internetin) - terveystutkimus on käynnissä - asetetaan jälkeläisrajoitus PEVISA:an - kasvattajien vastuuntuntoisuuden ja avoimuuden lisääntyminen - geenitestauksen kehittymisen myötä sairauksien ehkäisy
HEIKKOUEDET - pieni populaatio - valkoinen väri tuo mukaan ongelmia, mm. kuurous ja iho-ongelmat - kuuroiden poistaminen rodusta ilmeisesti mahdotonta ellei geenitestausta tuosta vastausta asiaan - huono lonkaniveltilanne - paljon ihosairauksia - osa kasvattajista ei kiinnitä tarpeeksi huomiota PEVISA:n mukaisiin tutkimustuloksiin jalostusvalintoja tehdessään - PEVISA:n ulkopuolisista sairauksista ei saada riittävästi tietoa, niiden huomioiminen jalostusvalinnoissa heikkoa - ei tiedetä tarpeeksi tuontikoirien ja ulkomaisten urosten suvuissa esiintyvistä sairauksista	UHAT - tuontikoirien taustat sairauksien osalta tuntemattomia - sairauksien ehkäisemiseksi tehtyjä jalostussuosituksia ei noudateta - kerätty tieto ei ole luotettavaa

6.4.3 Ulkomuoto

VAHVUUDET • liioittelematon rakenne ja ominaisuudet • puhdas väri • erinomainen hampaisto	MAHDOLLISUUDET • suunnitelmallinen kasvatustyö • tiedottamisen lisääminen oikeasta rotu-tyypistä • tiedon saaminen helpottunut Koiranet-jalostustietojärjestelmän ja internetin myötä
HEIKKOUEDET • oikeaan rotutyyppiin nähden hajanainen kanta • oikea päätyyppi harvinainen • liikkeisiin ja niiden vaivattomuuteen ei kiinnitetä tarpeeksi huomiota • näyttelyt ohjaavat liikaa jalostusta	UHAT • vakavan virheen omaavia koiria käytetään jalostukseen enenevässä määrin • näyttelyissä aletaan suosia nykyistä enemmän liioiteltuja piirteitä sekä vääriä ominaisuuksia

6.4.4 Käyttöominaisuudet

VAHVUUDET • herkkäaistinen • erittäin hyvä fysiikka ja kestävyys • miellyttämisenhalu • taipumukset ja kapasiteetti palveluskoiralajeihin /muihin harrastusmuotoihin	MAHDOLLISUUDET • palveluskoiraoikeuksien säilyttäminen • uudet harrastajat • rotua harrastava yhdistys järjestää vuosittain harrastusleirin • alkuperäistä käyttötarkoitusta korvaavien harrastustapojen löytyminen
HEIKKOUEDET • rodun perinteinen metsästystapa ei ole sallittu Suomessa • pk-harrastajia ei tarpeeksi • pitkän linjan pk-harrastajat eivät ole kiinnostuneita "ei-perinteisistä" roduista	UHAT • alkuperäisten käyttöominaisuuksien heikkeneminen ja rodun muuttuminen • pk-harrastajia ei löydy tarvittavasti • kasvattajat panostavat jalostuksessa vain näyttelytuloksiin

6.4.5 Populaation kokonaistila ja rakenne

VAHVUUDET • tuonnit, ulkomaisten urosten käyttö ja PEVISA:n urosrajoitus tuovat osittain uutta verta • kasvattajien positiivinen suhtautuminen urosten jälkeläismäärän rajoittamista kohtaan • kasvattajien kiinnostus, halu ja mahdollisuudet tuoda ulkomailta jalostuskoiria ja käyttää ulkomaisia uroksia	MAHDOLLISUUDET • Koiranet-jalostustietojärjestelmä auttaa yhdistelmien suunnittelussa ja tiedon saamisessa • ulkomaiset yhteydet ovat yhä useamman kasvattajan ulottuvilla internetin ansiosta
HEIKKOUEDET • ulkomaisten jalostukseen käytettävien koirien taustoja ei välttämättä tunneta kovin hyvin -> uusia sairauksia, luonneongelmia, jne. • tuontikoirien ja ulkomaalaisten urosten uskotaan edustavan uusia, meillä käyttämättömiä linjoja vaikka näin ei todellisuudessa olisikaan • kasvattajien tietämättömyys ja kritiikkittömyys omaa kasvatustyötä kohtaan -> pitkän aikavälin suunnittelun puute ja oman kasvatustyön onnistumisen / epäonnistumisten arvioinnin riittämättömyys	UHAT • dogo argentinojen pidolle ja kasvatukselle on jossain maissa asetettu rajoituksia • iltapäivälehtien otsikot, jne.-> negatiivinen mielikuva rodun harrastajista -> oikeanlaisten pennunostajien katoaminen • rekisteröimättömien dogo argentinojen ja erilaisten sekarotuisten dogo-risteytysten lisääntyminen ja risteytysten mahdollisesti koko rodulle aiheuttama negatiivinen julkisuus

6.5 VARAUTUMINEN ONGELMIIN

Taulukko 21 Ongelmiin varautuminen

RISKI	SYY	VARAUTUMINEN	MITEN VÄLTETÄÄN	TOTEUTUESSAAN MERKITSEE
Huono julkisuus ja rodun maineen huonontuminen, ääritapauksessa rodun kieltäminen.	Rodun yksilöiden käytöshäiriöt sekä osaamattomat ja mahdollisesti myös välinpitämättömät kasvattajat ja omistajat, jotka eivät kiinnitä tarpeeksi huomiota jalostuskoiriensa luonteisiin	Koulutuksen ja tiedottamisen lisääminen pennunostajille, kasvattajille, tuomareille ja viranomaisille	Pyritään lisäämään luonnetestausta, ohjataan kasvattajia valitsemaan jalostusyksilöt tarkemmin, jaetaan informaatiota vastuullisesta koiranpidosta ja kouluttamisesta omistajille mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, pyritään antamaan mediassa positiivista kuvaa rodusta	Dogo argentinon omistaminen ja harrastaminen sen kanssa vaikeutuu, pahimmassa tapauksessa kasvatusta loppuu kokonaan
Lonkka- ja kyynärniveltilanne huononee	Jalostusvalinnoilla ei pyritä parantamaan nykyistä tilannetta -> liikaa sairaus-sairasyhdistelmiä. Kyynärnivelistään sairaita koiria saattaa ilmetä ja niitä käytetään jalostukseen	Informaatiota asiasta kasvattajille. Pennunostajille tietoa lonkka- ja kyynärnivelriskeistä, niiden periytymisestä, oikeasta ruokinnasta ja liikuttamisesta	Kampanjoidaan koirien kuvauttamisen puolesta. Informoidaan kasvattajia terve-terve- ja terve-sairasyhdistelmien eduista	Koirat alkavat oireilla enemmän, E-lonkkaisten koirien määrä lisääntyy -> koiria lopetetaan niveloireiden vuoksi. Jalostusmateriaali vähenee, ei ole mahdollisuutta PEVISA-sääntöjen tiukentamiseen.
Terveystutkimattomien koirien määrä lisääntyy. Muista sairauksista mm. ihosairaudet ja allergiat ei saada luotettavaa tietoa.	Kuurous on vakava rodussa esiintyvä perinnöllinen sairaus ja osaamattomat ja mahdollisesti myös välinpitämättömät kasvattajat, eivät kiinnitä tarpeeksi huomiota kuulotestauksen tärkeyteen. Silmätutkimuksia ei ole ollut tapana tehdä. Omistajat eivät välitä tietoa koiriensa sairauksista eteenpäin kasvattajalle tai rotua harrastavalle yhdistykselle.	Pennut ja jalostuskoirat tulee kuulotestata, kuuroja pentuja ei tule luovuttaa uusiin koteihin. Jalostustoimikunta tiedottaa sekä ohjaa kasvattajia, avoimuutta pyritään lisäämään. Terveyskyselyitä tehdään säännöllisesti. Pennunostajille jaetaan tietoa kuulotestauksen välttämättömyydestä ja kuuron koiran pidon suurista vaikeuksista.	Kuulotestaus tärkeää, ettei kuuroja pentuja myydä. Kasvattajien tulee olla vastuuntuntoisia terveystutkimuksien osalta ja tiedottaa myös kasvattajiensa omistajia tiedonkulun tärkeydestä sairauksien osalta.	Kuurouden yleistyminen. Sairaiden koirien määrän lisääntyminen, koirien ennen aikaisia menehtymisiä nykyistä enemmän, ostajien katoaminen -> harva hankkii enää toista dogo argentinooa.
Alkuperäisten Käyttöominaisuuksien heikkeneminen ja ulkomuotoon perustuvan jalostuksen lisääntyminen.	Osaamattomat ja mahdollisesti myös välinpitämättömät, kasvattajat, jotka eivät kiinnitä tarpeeksi huomiota jalostuskoiriensa luonteisiin.	Rodunomaisen jalostusmateriaalin käyttö jalostuksessa. Alkuperäistä käyttötarkoitusta korvaavien harrastustapojen löytyminen.	Luonnetestausta suositellaan ja järjestetään rodulle vuosittain vähintään yksi luonnetestitilaisuus. Jaetaan informaatiota oikeantyyppisestä luonteesta ja rohkaistaan ulkomuototuomareita kiinnittämään huomiota koiran käsiteltävyyteen näyttelytilanteessa.	Oikea luonne ja käyttöominaisuudet häviävät.
Oikean tyyppin harvinaisuus kannassamme. Vakavan tai hylkäävän virheen omaavien koirien käyttö jalostukseen.	Tietämättömät ja mahdollisesti myös välinpitämättömät kasvattajat, jotka eivät kiinnitä tarpeeksi huomiota jalostuskoiriensa ulkomuotoon	Huomion kiinnittäminen jalostusvalintoihin yleisesti. Kasvattajien välinen kommunikointi ja näkemuserojen vähentäminen yhteisillä tapahtumilla ja foorumeilla. Lisäksi tuomarikoulutusta ja jalostustarkastuksia asiantuntijatuomareiden johdolla.	Ohjataan kasvattajia valitsemaan jalostusyksilöt tarkemmin, jaetaan informaatiota oikeasta rotutyypistä ja ulkomuodollisten virheiden merkityksestä	Vääräntyyppisten koirien jalostuskäyttö lisääntyy ja koko rodun tyyppi muuttuu hiljalleen. Lioitellut asiat ulkomuodossa aiheuttavat koirille myös terveydellisiä ongelmia

6.6 TOIMINTASUUNNITELMA JTO:N TOTEUTTAMISEKSI

Taulukko 22 Toimintasuunnitelma 2014-2018

2014	2015	2016	2017	2018
Kasvattajapäivien järjestäminen.	Kasvattajapäivien järjestäminen.	Kasvattajapäivien järjestäminen.	Kasvattajapäivien järjestäminen.	Kasvattajapäivien järjestäminen.
Jalostustarkastuksia kysynnän mukaan.	Jalostustarkastuksia kysynnän mukaan	Jalostustarkastuksia kysynnän mukaan.	Jalostustarkastuksia kysynnän mukaan.	Jalostustarkastuksia kysynnän mukaan.
Terveyskyselyn toteuttaminen	Terveyskyselyn tulosten analysointi ja julkaisu.	Edellisinä vuosina toteutetun käytöskyselyn tulosten analysointi ja julkaisu.	Järjestetään 1-2 kpl luonnetestiä	Järjestetään 1-2 kpl luonnetestiä
Käytöskyselyn toteuttaminen	Käytöskyselyn jatkaminen.	Järjestetään 1-2 kpl luonnetestiä	Järjestetään MH-luonnekuvaus	Uuden jalostuksen tavoiteohjelman materiaalin kartoitus ja työn valmistelu.
Järjestetään 1-2 kpl luonnetestiä	Järjestetään 1-2 luonnetestiä	Järjestetään MH-luonnekuvaus	Uuden jalostuksen tavoiteohjelman materiaalin kartoitus ja työn valmistelu.	Viime vuosien luonnetestien ja MH-testien tulosten analysointi ja julkaisu sekä jatkotoimenpiteiden toteuttaminen.
MH-luonnekuvaustoimihenkilöiden kouluttaminen	Järjestetään MH-luonnekuvaus	Kampanjoidaan lonkka- ja kyynärkuvausprosenttien nostamiseksi jäsenlehdessä ja nettisivuilla	Kampanjoidaan ”pimeän pentukaupan” estämiseksi.	Kampanjoidaan ”pimeän pentukaupan” estämiseksi.
Kampanjoidaan lonkka- ja kyynärkuvausprosenttien nostamiseksi jäsenlehdessä ja nettisivuilla	Ulkomaisten terveys-tilastojen kerääminen ja vertaaminen kotimaisiin.	Ulkomaisten terveystilastojen vertaamisen kotimaisiin aiheuttamien mahdollisten toimenpiteiden toteuttaminen.	Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä leiri	Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä leiri
Eläinlääkäreille ja patologeille suunnattu kysely rodun terveystilanteesta	Eläinlääkäreille ja patologeille suunnatun kyselyn tulosten analysointi ja julkaisu			
Luonnetesti mukaan rodun jalostus- tai valionarvosääntöihin.	Kasvattajille kysely synnytyksistä ja narttujen tiinehtyvyydestä yms.	Kampanjoidaan ”pimeän pentukaupan” estämiseksi.		
Kampanjoidaan ”pimeän pentukaupan” estämiseksi.	Kampanjoidaan ”pimeän pentukaupan” estämiseksi.	Kampanjoidaan ”pimeän pentukaupan” estämiseksi.		
Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä leiri	Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä leiri	Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä leiri		

7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

7.1 STRATEGISET TOIMENPITEET

Dogo Argentino Club Finland ry:n pentuvälityksellä on vähimmäisvaatimukset. Yhdistyksen pentu- välitykseen hyväksytään ainoastaan vain vähimmäisvaatimusten täyttävien jalostusyhdistelmien jälkeläiset. Pentueen vanhempien tulee täyttää seuraavat kriteerit:

- *Molempien vanhempien tulee olla palkittu laatuarvostelussa virallisessa näyttelyssä maininnalla erittäin hyvä tai olla virallisesti jalostustarkastettuja.*
- *Suomeen rekisteröidyllä jalostusnartulla ja -uroksella tulee olla rodun voimassa olevan PEVISA:n mukainen lonkka- ja kyynärniveldysplasiaausunto, jalostuskäytön lonkkaraja-arvo on D ja kuvausikä aikaisintaan 18kk. Yhdistelmän täytyy muutoinkin täyttää voimassaoleva PEVISA.*
- *Suomeen rekisteröidyllä nartulla ja uroksella tulee olla BAER-testiläusunto koiran kuulosta. Täysin kuuroa koiraa ei tule käyttää jalostukseen. Jos toinen vanhemmista on puolikuuro, on toisen vanhemman oltava kuulotestattu täysin kuulevaksi ja todistus tästä tulee olla mukana pentuvälityshakemuksessa. Viimeksi mainitussa tapauksessa testaustulos täytyy siis toimittaa myös ulkomaisen jalostuskoiran osalta.*

Jalostustoimikunta ei ole vastuussa pentueista, vaan kasvattaja on aina itse vastuussa kasvatuksensa tuloksista.

Jalostustoimikunta suosittelee, että kaikki pennut testataan BAER-testillä ennen luovutusta kuulon varmistamiseksi ja että kasvattaja toimittaa jalostustoimikunnalle tiedon tuloksista.

PEVISA-määräyksessä on vuoden 2009 alusta ollut jälkeläisrajoitus. Tällöin dogo argentino uroksella tai nartulla ei saa astutushetkellä olla yli 27 kpl rekisteröityjä jälkeläisiä, kuitenkin viimeinen sallittu pentue voidaan rekisteröidä kokonaisuudessaan. Tämän jälkeen koiran jalostuskäyttö tulee hakea poikkeusluvalla. Jälkeläisrajoitus huomioidaan voimaantulonsa jälkeen myös takautuvasti ja siinä huomioidaan kaikki suomeen rekisteröidyt koirat. Dogo Argentino Club Finland ry. ylläpitää tietokantaa jalostukseen käytetyistä koirista sekä niiden jälkeläismääristä.

Kaikkien strategisten toimenpiteiden toteutumista seuraa Dogo Argentino Club Finland ry:n hallitus ja jalostustoimikunta, jotka vuoden ensimmäisessä kokouksessaan tarkastelevat edellisen vuoden strategisia toimenpiteitä ja kirjaavat ylös niiden onnistumisen tason. Yhdistyksen hallitus myös kirjaa seuraavan vuoden toimenpiteet yhdistyksen toimintasuunnitelmaan ja edellisen vuoden toimenpiteet yhdistyksen vuosikertomukseen. Vuosikertomuksessa mainitaan myös edellä mainittu arvio edellisen vuoden strategisten toimenpiteiden onnistumisesta.

7.2 PÄÄMÄÄRIEN SAAVUTTAMINEN

Jalostuksen tavoiteohjelman toteutumista seuraa jalostustoimikunta ja rotuyhdistyksen hallitus, pääasiallinen vastuu on kuitenkin jalostustoimikunnalla. Seuranta suoritetaan julkaisemalla tilastoja PEVISA:n asettamien rajoitusten ja rotua harrastavan yhdistyksen suositusten vaikutuksista, järjestämällä kasvattajapäiviä, julkaisemalla aiheeseen liittyviä artikkeleita jäsenlehdessä sekä pitämällä yhdistyksen nettisivuilla ja jäsenlehdessä urosrajoitukseen liittyvää ajantasaista listausta.

Jalostustoimikunta kerää jatkuvasti tietoa dogo argentinojen terveystilanteesta ja luonteesta. Seurataan missä vaiheessa kykenemme vaatimaan tervettä-sairaalle-suosituksen noudattamista lonkkaniveldysplasia tilanteen parantamiseksi jalostusyhdistelmien teossa. Jalostustarkastusten tulokset julkaistaan jatkossa yhdistyksen internet-sivuilla.

Toimintasuunnitelmaan sisällytetään vuosittain luonnetestien ja jalostustarkastusten järjestäminen ja niiden toteutumisesta voidaan lukea yhdistyksen jäsenlehdessä. Toimintakertomuksesta jäsenistö voi seurata jalostuksen tavoiteohjelmaan sisällytettyjen toimenpiteiden toteutumista.

LIITE 1

Ehdotus dogo argentino –rodun PEVISA-ohjelmaksi 1.1.2014 - 31.12.2018

Lonkkaniveldysplasialausunto

Jalostukseen käytettävillä koirilla lonkkaniveldysplasialausunto, raja-arvon ollessa D ja kuvausikä aikaisintaan 18 kuukautta. Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee olla voimassa oleva virallinen lonkkaniveldysplasialausunto astutushetkellä.

Kyynärniveldysplasialausunto

Jalostukseen käytettävillä koirilla kyynärniveldysplasialausunto, kuvausikä aikaisintaan 12 kuukautta. Kuvaustuloksella ei ole vaikutusta pentueen rekisteröintiin. Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee olla voimassa oleva kyynärniveldysplasialausunto pentueen rekisteröintihetkellä.

Jälkeläisrajoitus

Koiralla ei saa pentueen rekisteröintihetkellä olla enempää kuin 27 kappaletta jälkeläisiä rekisteröitynä Suomen Kennelliiton koirarekisteriin. Kuitenkin viimeinen jälkeläismäärän ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan. Rotua harrastava yhdistys Dogo Argentino Club Finland ry. ylläpitää tietokantaa jalostukseen käytetyistä koirista sekä niiden jälkeläismääristä.

Ulkomaisella jalostusuroksella on pysyvä poikkeuslupa, mutta kolmannen pentueen kohdalla uroksen tulee täyttää PEVISA-määräykset. Ulkomaisilla jalostusnartuilla ei ole pysyvää poikkeuslupaa ja niiden tulee täyttää PEVISA-määräykset.

LIITE 2

Yhteenveto jalostusurosten, -narttujen ja -yhdistelmien suosituksista

	UROS	NARTTU	ULKOMAINEN JALOSTUSUROS
IKÄ	2-6 v	2-6 v	-
JÄLKEÄISMÄÄRÄ	Max. 27	Max. 27	-
SUKUSIITOS-%	0,00%	0,00%	0,00%
ULKOMUOTO	Laatumaininta erinomainen	Laatumaininta erinomainen	-
TERVEYS	- täyttää PEVISA:n - kyynärät 0-1 astetta - BAER-testattu molemmin puolin kuulevaksi - ei vakavia immunologisia häiriöitä	- täyttää PEVISA:n - kyynärät 0-1 astetta - BAER-testattu molemmin puolin kuulevaksi - ei vakavia immunologisia häiriöitä	- Pysyvä poikkeuslupa - PEVISA:sta - Suosittelaa FCI:n hyväksymää lonkkakuvaustulosta A tai B - tulisi suvultaan laajentaa Suomen geenipoolia (ns. uutta verta)
Erityistä: - Täysin kuuroa koiraa ei tule käyttää jalostukseen - Tuontinarttua ei tule tuoda maahan tiineenä			

YHDISTELMÄ

- Sekä uroksen että nartun tulee täyttää PEVISA:n vaatimukset.
- Kahta toispuoleisesti kuulevaa koiraa ei tule yhdistää jalostukseen.
- Toisen vanhemmista ollessa C- tai D-lonkkainen, suositellaan toisella vanhemmista olevan terveet lonkat (A tai B).
- Kahden D-lonkkaisen koiran yhdistelmää tulisi välttää.